

УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО

Орган Товариства Взаїмна Поміч українського народного учительства.

ПЕРЕДПЛАТА ВІНОСИТЬ: річно 180 Марок,
піврічно 90 Марок, чвертьрічно 45 Марок.

ЦІНА ПРИМІРНИКА 20 Марок.
у Львові і на провінції

Оголошення: За цілу сторінку 3000 М. за $\frac{1}{2}$ ст. 1500 М., за $\frac{1}{4}$ ст. 750 М., за $\frac{1}{8}$ ст. 400 М., $\frac{1}{16}$ ст. 200 М.
Оповістки 40 М. від петітової стрічки. — Оголошення 40 марок від петітової стрічки.

Адреса Редакції та Адміністрації: „УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО“, Львів, Осолінських ч. 8. II. поверх.

Жерело лиха.

Польський міністер освіти п. Ратай жалувався делегації укр. учительства 7. лютого ц. р. на неприхильний польській державі настрій серед українського учительства. У відповідь почув з уст речника делегації, що власне польські шкільні влади, передусім повітові, своїми шкідливими для українського учительства розпорядками і зарядженнями викликали той неприхильний польській державі настрій.

Спробуємо пояснити слова делегації з поменшення національно-політичної сторони.

Розпорядком Шкільної Краєвої Ради з дня 31. мая 1919. ч. 143 пр. позбавлено сейчас поверх 800 українського учительства служби і платні, а родини по померших і несприятних учителях поставлено в безвихідне положення. Цей

розпорядок Шк. Кр. Ради із усіма своїми погубними для українського учительства постановами триває до нині без змін. Наслідки його прямо страші.

міністерство освіти рескриптом з дня 4. жовтня 1919. ч. 18403 знесло ці домагання Шк. Кр. Ради

По появі міністеріального рескрипту з 4. жовтня 1919 зголосилося українське учительство громадно до служби, але шкільні повітові влади не приймають цих зголошень. Відклики покривджених до Шк. Кр. Ради не відносили бажаних успіхів. Покликання до служби проволікали шкільні влади в безконечність, покликаним виплачується платню від дня зложення приречення, а не зголошення до служби. Не виплачується нікому залеглої платні, через що багато з українського учительства попало в крайню нужду.

Масовим переносженням реґабілітованого учительства у віддалені повіти а особливо в польські

повіти Західної Галичини доводиться до розпуки матеріально і морально зруйнованих товаришів-ок.

Учитель-ка сталий, з кільканадцяти літами служби, який цілий рік жде на переведення реґабілітації, їздить Х. разів до Шк. повіт. і краєвої Ради і в кінці місто платні і служби одержує позволення старатися о посаду в иньшому повіті. Це болючий жарт, наруга з невинної людини. Шк. Рада Краєва ніяк не хоче зрозуміти, що українське учительство не може таким розв'язанням справи вдоволитися.

А многі иньші болючі наслідки постанови цього розпорядку?

Польські шкільні інспектори не приймають майже зовсім до служби українських кандидатів-ток учительського звання. Знають вони, що їх поступок толерує Шк. Кр. влада. Т-во В. П. У. одержало на днях від Шк. Кр. Ради письмо, в яким реф. п. Тинельський, повідомляє, що надавання посад тимчасовим учителям належить до компетенції виключно шкільних повітових Рад і що відмовне полагодження прохань кандидатів через відносні Шк. повіт. Ради в схід. Малопольщі подиктоване є загальним надміром учительських сил в тій часті Польщі. Те саме заявляє кождим разом п. Собінський, коли ходить о надання платні і служби реґабілітованому учительству. Після заподання польської преси і деле-

Пр. 42/21. В Імені Річипосполитої Польської! Суд окр. карний яко Трибунал прасовий у Львові рішив на внесок Прокуратурії Державної, що зміст часописи „Учительське Слово“ ч. 3. з дати март 1921. в артикулі під титулом 1) „Ще про шк. інспектора Стефаньова“ в уступі ст. 10 шп 2 від слів „Пр. ред. про Стефаньова“ до кінця артикулу, 2) „З діяльності Окружних Відділів“ на ст. 11, ш. 2 від слів „Укр. учительство заєдно“ до слів „таборів для інтернованих, 3) в рубр. (Хроніка) „оборонці“ (5 нотатка хронікарська в цілости, 4) „Яка дійсно є приналежність“ в цілости, 5) „Шкільна Рада краєва є також“ в цілости, 6) „Світла нам“ (допис в Ковельщині) в цілости з винятком титулу і підпису, містить в собі ество §§. 488 арт. V. з. з 17/12 1862 № 8 Дн. д. з р. 1863 з § 491. і арт. з 17/12 1862 № 8 . з. — § 302, 65 ак. і 300 з. к. узнав доконану в дни 25. лютого 1921 конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видає по думці § 493 п. к., заказ дальшого розширювання того друкованого письма. Заразом видав наказ отвічальному редакторови тої часописи, щоби тої рішення помістив безплатно в найближшій числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. грудня 1862 Д. п. д. № 6. ех 1863 а іменно засудження за переступство, на гривну до 400 К. — Львів, дня 27. лютого 1921.

(Підпис вечаткий).

гації польського учительства у варшавському соймі з нагоди інтервенції в справі віроісповідної школи, зайнятих є 10.000 польських учителів над вихованням і ображенням не польської дітвори, для того нема місця для реабілітованого українського учительства і українських кандидатів-ок учительського звання. Українські школи не обсаджено вповні і для українського учительства найшлося би ще дуже много місця, як що шкільні влади мали би лиш трохи доброї волі. Щоби доказати нестійність тверджень п. п. Собінського і Тинельського, тоже повітових шк. інспекторів, наведемо для приміру стан обсади шкіл в Снятинському повіті з початку марта ц. р.

1. Альбінівка. 1. кл. школа. За весь час польської влади не було науки.

2. Белелуя. Було дві сили. Курилук і Войнаровська. Тепер нема нікого. Борщів. Працювало дві сили, тепер одна. Будилів 2 сили тепер одна. Волчківці 6 сил, тепер три. Ганківці 2 тепер одна. Демиче 2 тепер 0. Джурів 4 кл. школа 8 сил тепер 2. Заболотів 289 Поляків 1704 Укр. Прилучені діти з сусіднього села Демича 487 Пол. 1153 Укр. Польська школа. Нема ані одної укр. сили.

Завалє було 4 сили тепер 2. Задубрівці 2 сили тепер 0. Ілинці 7 сил тепер 6. Карлів 4 кл. шк. 5 тепер 3. Келіхів 1 сила тепер 0. Княже 4 тепер 2. Красноставці 3 тепер 1. Кулачин 1 сила тепер 0. Любківці 2 тепер 1. Микулинці 2 тепер 1. Новоселиця 2 тепер 1. Олешків 2 тепер 1. Орелець 2 тепер 0. Підвисока 2 тепер 1. Потічок 2 тепер 1. Рожнів 10 тепер 4. Русів 2 тепер 1. Рудники 3 тепер 1. Рудольфів 1 тепер 0. Стецева 6 тепер 5. Тростянець 4 тепер 1. Тулова 2 тепер 1. Тучани 2 тепер 1. Устє 3 тепер 1. Зібранівка 1 тепер 0. На сорок три всіх громад в снітинському повіті зредуковано учительські сили в 36 місцевостях о 57 учительських сил. Досі 22 місяців без платні остають учителі-ки: п. п. Білоус, Целевич, Шпитко, Костинюк, Захаркевич, Захаркевичева, Фодчук, Фодчукова, Равлюк, Равлюкова, Болюхова, Бахталовська, Берлад, Слюзарівна Марія і Євгенія, Кокорудз, Голубович, Хромовський, Хромовська, Григорчукова, Сохацька і Матвійів.

Додати ще треба про безнастанне переносування учительства. Інспектор Стефанцов є гадки, що не можна лишити учителя-ку Українця-ку там, де він повнив службу за української Влади, тож попереносив майже усіх без признання коштів перенесення.

Майже у всіх повітах у Сх. Галичини найшлося українське учительство наслідком наведених причин в меншості. Польське учительство переперло в усіх майже повітах своїх двох кандидатів на делегатів до шкільних повітових Рад і дисциплінарних комісій. Українське учительство позбавлене тамже свого представництва. Коли делегація зізду відпоручників українського учительства порушила це у п. Собінського, тойже здивовано заявив, що вибори переведено після устави.

Коли обговорювано справу завішених в службі з причини виповнення рубрики приналежність в особовій табелі, сказав п. Собінський, що мусить так бути, бо учителі є урядовцями польської держави. І переносення до Зах. Галичини діється по закону.

УЧИТЕЛЬСЬКИЙ ДІМ У ЛЬВОВІ.

Після ухвали Надзв. Заг. зборів Т-ва В. П. У. у Львові з дня 13. лютого 1921 р. Дирекція Т-ва зарядила збірку уділів по 1000 Мп. на купно Учительського Дому. Учителів-льок) Українців у Східній Галичині є около 2500, тому українське учительство повинно зложити на Учительський Дім найменше 2½ мільона Марок поль. Дирекція купила двоповерховий дім при вул. Люблинській ч. 11 за ціну 2½ мільона Мп. Гроші Дирекція мусить зложити до 10. квітня б. р. До нині вплинуло уділів в сумі 600.000 Мп., брак ще 1,900.000 Мп. Ще ¾ українського учительства не прислало уділів помимо відозв Т-ва.

Вагу Учительського Дому у Львові повинні зрозуміти всі Українці учителі-(ки). У Відні німецьке учительство має 2 великі 4-поверхові камениці. Німецьке учительство може вести економічну діяльність в хосен своїх членів, бо має своє приміщення. Польське учительство збирає фонд на польський учительський дім в Варшаві.

Чи маємо по заді стояти! Українське солідарне учительство свідоме своєї становой організації зрозуміє чейже, що лише тоді мож перевести велике, діло коли всі без виїмку сповнять свій обов'язок. Тому кличемо до всіх, які не прислали ще уділів, щоби негайно прислали впрот до Т-ва, або за посередництвом Окружних Відділів.

Товариші-(ки) які вже прислали по одному уділови повинні по змозі деклярувати більше уділів.

Гроші вложені в каменицю у Львові дають повне забезпечення готівки з відсотками. Загальні збори уділовців, яких Т-во в найкоротшому часі скличе до Львова ухвалять статут Учительського Дому. Товариші-(ки), котрі не є в стані зложити цілого уділу 1000 Мп., можуть прислати уділ в 2 або 4 ратах. Те саме Товариші(ки), які є в змозі більше уділів деклярувати можуть ратами сплачувати найменше по 250 Мп., місячно.

Деякі Товариші(ки) зрозуміли вагу Учительського Дому і певну льокацію своєї готівки, присилають по кілька і кільканайцять уділів.

Деякі (Дрогобиччина і Коломийщина) ще вичікують!

В найблищому числі Учит. Слова помістимо повітами поіменні викази зложених уділів.

Чи не сором буде для тих, яких імен не буде?

Коли маємо вже Учительський Дім у Львові Т-во В. П. У. старати ся буде в найблищому часі оснувати:

- 1) учительський готель (приют),
- 2) від нового шк. року учительську бурсу,
- 3) учительську кооперативу (сукно, полотно, обув, прибори наукові, шкільні книжки і т. п.).

Тоді, коли ми будемо сильні, будуть з нами числитися.

Силу добудемо тоді, коли кождий приказ зістане сповнений.

Воля відпоручників всього українського учительства Східної Галичини зібраного в дни 13. лютого б. р. мусить бути святим приказом для всіх без виїмку!

До 10. квітня кождий є обов'язаний прислати уділи.

Дирекція Т-ва В. П. У. у Львові.

Вісти з Матернього Т-ва.

Дня 27. лютого відбулося засідання Надзірної Ради Т-ва В. П. У. Звіт з Секції правової оборони зложив дир. Т-ва Ів. Ліщинський. Референт подав до відома, що в останніх днях Ш. Р. кр. переводить регабілітації але в цей спосіб, що зачисляє учителів до групи Б, а рівночасно трактується їх як учительських кандидатів, котрі мають старатися о посаду в яким небудь шкільнім окрузі з виключенням округу в яким працювали. Сей спосіб переведення справи не дає ніяких користей учителям(кам).

Дир. Т-ва Генрих Коваль зложив звіт організаційний і касовий. Окружні відділи відновлюють свою діяльність. Відновлених Окр. Відділів є 30. Ведуть они успішну організаційну працю серед українського учительства.

Для купна Учительського Дому у Львові вибрано комісію, зложену з директорів тт. Генриха Ковалю, Івана Ліщинського і Олександра Бісикевича.

Дня 3. марта ц. р. явилася депутація В. П. У. зложена з тов. Генриха Ковалю і Івана Стронського у куратора шк. львівського округу п. Ст. Собінського і представила справи регабілітаційні українського учительства, справу залеглих платень, справу переносень і насильне стягання урядами податковими всіляких даних на польські цілі, які покликуються на обіжники шкільної кураторії у Львові. П. куратор заявив, що з причини „переповнення“ в Східній Галичині зневолена є Шк. Р. кр. видавати регабілітаційні оречення зі старанням о посаду в якимнебудь повіті. Що до залеглих платень заявив п. куратор, що о скільки проволочка в регабілітації наступила з вини Шк. Р. окружних, то учителям(кам) виплачується залегли побори. В справі стягання всіляких даних податковими урядами заявив п. куратор, що ніколи не видавав обіжників примусових даних на польські цілі, обіжники мали характер зовсім добровільних жертв, деякі відносилися виключно до польського учительства. Можливе є, що поодинокі урядники в податкових урядах не поступали після обіжника і насильно стягали данини.

Дня 7. марта ц. р. з рамени Т-ва В. П. українського народного учительства явилася у перебуваючого у Львові польського міністра освіти п. Ратая депутація, зложена з тт. Ліщинського і Ковалю. Міністрови передано відпис меморіялу в справі українського народного учительства і шкільництва з ухвалями і домаганнями Краєвого Зізду відпоручників укр. нар. учительства з дня 13. лютого ц. р., який передала делегація тогож Зізду дня 14. лютого ц. р. Президії Шк. Р. Кр. на руки п. Собінського.

На вступі зазначила делегація, що дня 3. вересня м. р. передала вона п. міністрови Ратайови, підчас його побуту у Львові, меморіал з докладним представленням важкого положення українського учительства, спричиненого виданням Кр. Радою розпорядку з 31. мая 1919 року ч. 143|пр. П. міністер приобіцяв розглянути докладно і зайнятися усіма порушеними в меморіалі справами. Від тої авдієнції минуло 5 місяців. Нині приходить делегація укр. учительства повторити ті самі домагання: знести і усунути вповні і засадничо всі ви-

імкові постанови і наслідки, впливаючі з розпорядку Шк. Р. кр. з дня 31. мая 1919 р. ч. 143|р. пр., зродженого в атмосфері оружно́ї боротьби, під психічним діланням найострійших національно-політичних пристрастей.

Делегація представила п. Ратайови передовсім отсі справи:

1) виплату платень укр. учительству від дня зложення приречення, замість від дня зголошення до служби, 2) виплату залеглих платень; 3) регабілітованих без надання їм служби і платні; 4) брак представництва укр. учительства в шкільних повітових Радах і дисциплінарних комісіях; 5) масове переносення регабілітованого учительства, головню до західної Галичини; 6) редукцію учит. сил в українських школах; 7) поведення повітових шкільних властей супроти українського учительства; 8) усунення українського учительства від служби з причин виповнення рубрики в особовій табелі приналежність „Східна Галичина під зарядом Польщі“ і т. п.

П. мін. Ратай подав зі своєї сторони аргументи, якими оправдував зарядження, що спричинили теперішнє важке положення українського учительства. Жалувався на неприхильний польський державі настрій серед укр. учительства.

Делегація звернула увагу п. Ратайови, що власне шкільні власти, передусім повітові, своїми шкідливими для українського учительства зарядженнями викликали той неприхильний польський державі настрій, на який так жалується п. міністер. Перш усього треба усунути джерело лиха.

П. Ратай обіцяв зайнятися усіми порушеними в предложенім йому меморіалі справами. Який буде вислід, побачимо.

Найгарніща льокація готівки в Учительськім Домі у Львові.

З діяльності Окружних Відділів.

Львів. Дня 1. січня 1921 р. відбулися загальні збори Окружного Відділу В. П. У. у Львові з отсим денним порядком:

- 1) Отворення зборів.
- 2) Звіт з діяльності уступаючого виділу.
- 3) Вибір нового виділу.
- 4) Внесення і запити.

Тов. Зелений здав звіт з діяльності Т-ва Бездільність двох літ оправдує політичними відносинами в краю.

Делегат Матернього Т-ва т. Г. Коваль говорив про вагу станової організації і праці народного учительства над народом в просвітному і економічному напрямі.

Вибрано виіл в якого склад увійшли: тт. Стронський Іван, голова; Зелений Андрій, місто голова; Петрів Денис, писар; Шубертівна Анна, скарбник; Тручевичівна, як член виділу.

На прикінці попрощав тов. Зелений дир. Гайдукевича, якого власти перенесли „в заслужений стан спочинку“.

Жидачів. Дня 1. лютого 1921. р. відбулися загальні збори Окр. Відділу в Жидачеві. На збори прибув комісар староства. Збори відкрив короткою промовою голова виділу т. Нарожняк оправдуючи опізнєння в скликанню зборів, а відтак подав короткий звіт з діяльності, касовий і бібліотечний від 1919 р.

Голос забирали всі присутні товариші. Порішено вирішувати довги до Товариства і передплачувати свій становий орган.

До виділу увійшли тт. Нарожняк Володимир, голова; Котович Евстахій, містоголова; Данилович Любов, писар; Іванів Антін, скарбник; Білипський Іван, член виділу.

За випожичення книжок з бібліотеки ухвалено побирати по 5 М, які будуть зужиті на закупно нових книжок.

Бучач. Дня 27. лютого відбулися загальні збори Окр. Відділу В. П. У. в Бучачі. На деннім порядку були отсі точки: 1) Відчитання протоколу з попередних заг. зборів, 2) звіт з діяльності Т-ва, 3) звіт касовий, 4) звіт делегатів з Надзв. заг. зборів у Львові, 5) вибір нового виділу, 6) внесення і запити.

По звітах вибрано новий виділ, в якого склад увійшли тт.: Остафійчук Омелян, голова; Дубізна Ольга, містоголова; Ліщинський Іван, писар; Харещька Юлія, скарбник; Білінкевичівна Ярослава, контролёр.

Старий Самбір. Окр. Відділ В. П. У. по перерві воєнного часу відновив свою діяльність. Дня 1. марта 1921 р. відбулися заг. збори в присутності 20 членів. Вибрано виділ а то: тт. Мацевка Михайло, голова; Римець Михайло, містоголова; Котелко Дмитро, писар; Котелко Ольга, скарбник; Цігашова Ангела, контролёр.

Обговорено і порішено вирівняння членських вкладок і зложення уділів на Учительський Дім. — Найблищі сходи визначено на 1. цвітня ц. р.

Часанів. Дня 20. лютого ц. р. відбулися заг. збори Окр. Відділу в Часанові. Мимо сніжної заметілі прибуло на збори 25 членів. На зборах був присутній комісар староства. По звітах з діяльності Т-ва і касовим, які прийняли присутні до відома вибрано новий виділ як слідує: тт. Тоган Іван, голова; Трембіцький, містоголова; Крупа Волод, писар; Скориківна Емілія, скарбник; Турко Адольф, член виділу.

Глиняни. Загальні збори Окр. Відділу В. П. У. в Глинянах відбулися 1. марта ц. р. з отсим денним порядком: 1) Звіт з діяльності за час від 1914 до 1921 р. 2) Звіт делегата з Надзв. заг. зборів В. П. У. у Львові. 3) Вибір виділу. 4) Внесення і запити.

Звіт з діяльності представив тов. Головчак.

Послідні сходи відбулися в червні 1914 р. Воєнні події перервали давнішу дуже живу діяльність Відділу (на протязі року уладжено кілька аматорських вистав і відчитів). Для підручної каси призирано 400 К, які служили на короткоречинцеві позички для товаришів. Бібліотека має 55 томів і щасливо скорочилася у тов. Головчака.

Тов. Федоришин зложив звіт з Надзв. заг. зборів у Львові. По переведеній дискусії ухвалено: 1) Вислати уділи на закупно Уч. Дому і зараз зложено 6 уділів по 1000 Мп. (прочі мають зложити уділи до кінця місяця). 2) Принято до відома підвищення вкладок з запевненням як найточнішого плачення. 3) Ухвалено вівзати, щоби кожний член передплачував Уч. Слово. 4) Вівзати товаришів, які ходять ще манівцями, щоби остаточно приступили в члени.

Нововибраний виділ уконститувався: тт. Федоришин, голова; Кібало, містоголова; Головчак, писар; Романів, скарбник.

Радехів. Дня 5. марта 1921 р. відбулися заг. збори Окр. Відділу в Радехові при співучасті 27. членів. Збори відкрив тов. Собків. В своїй промові вівзав товаришів до організації та просвітної праці серед селян. По короткій дискусії над звітом з діяльності Окр. Відділу приступлено до вибору нового виділу, в який увійшли: тт. Сполітакевич, голова; Литвин, містоголова; Бойцун, писар; Собків, Герман, Поповочівна, члени виділу.

На порядку деннім обговорено слідуєчій справі: тов. Сполітакевич реферував справу відновлення діяльності в читальнях „Просвіти“ та кружків „Сільського Господаря“. Тов. Литвин здав звіт зі зїзду відпоручників Т-ва В. П. У. у Львові в дни 13. лютого ц. р. Тов. Герман обговорював справу організації кружка для збирання жертв на Рідну Школу. Постановлено відсвяткувати найторжественніше свято 60-ти літної смерті Т. Шевченка.

Слідуєчій сході назначено в дни 5. IV. 1921.

Стрий. Дня 27. лютого ц. р. відбулися в Стрию величаві сходи Окр. Відділу, при участі понад 50 учителів. На сходах зложили делегати звіт з Надзв. заг. зборів Т-ва В. П. У. у Львові. Засновано комітет самопомочи в стрийській окрузі. Порішено односторонно зложити по одному уділові на купно власної хати у Львові. Уділи мають бути зложені до 6. марта на руки голови Відділу.

На цих сходах ушановано пам'ять Ювілята Вп. Романчука, висилаючи привітну телеграму до Него а відтак на

внесення тов. Мойсак заряджено збірку, яку маєтсья зібрати по 6. марта ц. р. і відослати яко ширій даток від укр. нар. учительства з Стрийщини своєму Землякови Вп. Презид. Юл. Романчукові.

Від Дирекції Товариства В. П. У. з приятистю констатуюмо, що Окружний Відділ в Стрию є одним з найкращих і найдіяльніших Відділів Товариства. Згуртував все учительство повіту, не брак йому ініціативи, не жалює заходу і праці. Завдячуємо це нововибраному Виділові і всьому патріотичному учительству Стрийщини. Маємо надію, що за приміром Стрийщини піде весь загаль учительства у всіх повітах.

Снятин. Звичайні сходи Окр. Відділу в Снятині відбулися дня 6. марта ц. р. при співучасті 32 членів.

Реферат про „самообразування“ виголосив тов. Равлюк. Учительські семінарі дають ученикам за мало фахового образування, тож шкільна молодь закладає поза школою тайні кружки, в яких через відчит, реферати та горячі дискусії доповнює знання. З такої молоді бувають потім найкращі педагогічні сили. Опустивши шкільну лавку з острахом стають перед шкільною діворою, бо тоді пізнає, що його образування за мале і знова стараетсья далі працювати над собою. Та не кожний дбає про розвій свого ума і багату молодих та недосвідчених учителів вдовольаетсья знанням набутим в школі і такі учителі стають ремісниками. До цього шкільні власти, які повинні іти на зустріч учительським змаганням, через улаштування вакаційних курсів, на жаль не роблять цього.

Перед війною користало учительство з бібліотеки, яка була при Окр. Відділі, та в часі війни знищено її. Під шо пору нема ні одного педагогічного журналу, коли словінський народ менший від нас чисельністю, має їх аж два. Поки шо мусимо обмежитись на щоденних та становім часописі, піддержувати народ у хвилях зневіри. Кожний з нас повинен бути у своїм селі осею, коло якої обертається культурне та просвітне життя народу; тоді суспільність числитиметься з нами. Ставить резолюції, які прийнято односторонно:

1) Учительство Снятинщини просить Головну Управу Матірнього Т-ва, щоб негайно приступлено до видавання педагогічно-наукового журналу та щоби „Учительське Слово“ видавано 2 рази у місяць т. є. 1 і 15.

2) Взиваетсья все українське учительство Снятинщини, на протязі місяця марта вступити до станової організації, під загрозою публічного опублікування їх імен.

3) взиваетсья товаришів в службі, щоби 1 процент своєї платні віддали на бібліотеку при Окружному Відділу у Снятині.

По рефераті розвинулась дискусія, в якій много товаришів забирали голос. Голова Окр. Відділу зложив 400 М на цілі бібліотеки.

З черги тов. Фодчук здав звіт із зїзду делегатів Окр. Відділів у Львові, який відбувався 13. II. ц. р. Відчитав резолюції зїзду і внесення зложити подяку Матірньому Т-ву за його працю над зорганізованням нар. учительства.

1) Укр. учительство Снятинщини висказує поляку Секції правової оборони В. П. У. у Львові за витревалість в обороні покривджених товаришів.

2) Усе учительство підпоможе матеріально і морально діточий журнал „Світ Дитини“ поширюючи масово між шкільною молодіжею, як також вплине на місцеві шкільні Ради, щоби передплачували до шкільних бібліотек.

В кінці голова Відділу обговорив справу купна „Уч. Дому“ у Львові. Справу цю уважає під теперішню пору дуже пекучою. Поділено округ на 5 гайонів і визначено 5 збирачів, які до 15. марта мають зібрати усі уділи.

Ухвалено слідуєчій резолюції:

1) Взиваетсья всіх учителів Українців у службі, щоби зложили уділи на Уч. Дім у Львові.

2) Осібних запрошень на сходи Окр. Відділу ВПУ. у Снятині не висилається, а буде оголошуватись в „Учит. Слові“.

Золочів. Дня 1. лютого 1921. відбулися звичайні місячні сходи Окр. Відділу в Золочеві з слідуєчою програмою! I. Отворенне сходи. II. Відчит на тему „Чистота української мови. III. Вибір делегатів на Надзв. Заг. Збори Т-ва В. П. У. у Львові. IV. Внесення і запити. Сходи відкрив голова тов. Семчишин короткою промовою і уділів слова тов. Бараникова, який виголосив відчит на тему „Чистота української мови“. Відчит був так основно обдуманий, під науковим зглядом гарно оброблений, шо присутні з великим заінтересуванням через півтори години слухали. Безпосередно по відчиті місто подяки прелегенто-ви зложили присутні на фонд приватних шкіл в Золочеві

суму 745 мп. З черги приступлено до вибору двох делегатів на Загальний Збір у Львові. Вибрано тов. Олену Слимаковську і тов. Мих. Макуху. На сходинах ухвалено скласти жертви для потерпілих товаришів-шок в місячній сумі 100 М. Поручено Виділові візвати послідний раз всіх Товаришів-шок в повіті до точного вирівнювання членських вкладок, предплачування „Учит. Слова“ — а тих що еще не вступили в члени до негайного зголошення в члени, і точно являтися на сходинах. Некарні одиниці будуть подані до прилюдного відома. Відтак ухвалено на внесенне проф. Бараника зайнятися справою „Рідної школи“. Скарбник Товариства тов. Сухінський зібрав від присутніх на різні ціли разом 2.738 Мп.

Хроніка.

Від Редакції Учит. Слова. З причини подорожіння ціни паперу і друкарських робіт зневолена є Редакція „Учительського Слова“ піднести передплату від 1. квітня (II. квартал) з 30 М на 45 М на чверть року. Тому просимо всіх предплатників „Уч. Слова“ о вирівнювання передплати від 1. квітня б. р. тоже залеглі передплати.

Шкільних інспекторів Українців переносять до західної Галичини. Шк. інсп. до нині не покликано ще до служби. Шк. Рада Кр. стоїть на тім становищі, що шк. інс. Українець не сміє бути інспектором у Східній Галичині, не сміє сповняти обовязки в українських нар. школах.

Але є спосіб, щоби зайняти шкільн. інспекторів. В послідних днях переноситься шк. інс. до зах. Галичини. Шк. інс. тов. Ів. Кабаровського перенесено до Хшанова і то до помочи тамошньому шк. інспекторови. Жінка тов. Кабаровського є учителькою в Коломиї.

Як пояснити собі переносження на захід шк. інс. і учительства? Ціль нам звісна, в кожному разі не для добра української школи.

Реквізиція помешкання учителя-Українця. В помешканню управителя української школи в Добротворі пов. Камінка Стр., з нагоди, що українська школа була нечинна, управитель польської школи заложив „американську кухню“ і магазин. Новоіменований управитель школи отворив доперва в місяці лютім українську школу, яка від вересня 1920. була нечинна. А що в спаленій війною місцевості не може знайти помешкання, а теперішній уряд громади мимо обовязуючих законів справою тою не займається, управитель мешкає сам в селянській комірці — дословно в комірці — зовсім непригожій на ніяке мешкання, не може спровадити жени з дітьми, яка є також учителькою в Добротворі і як слід у всіх клясах розпочати шкільної науки. Запитуємося Раду шкільну краю на якій основі шкільне помешкання управителя української школи проти обовязуючих законів заміняється на „американську кухню“, коли управитель української школи не маючи иншого помешкання не може розпочати науки в нечинній від 1-го вересня 1920 року, українській школі? Чи так виглядає рівноуправлення української школи? Чи на се тепер стягається з попалених і знищених війною горожан Добротвора податки, щоби не допустити їх дітей і їх учителя навіть до шкільного будинку вибудованого потім і кервавицею їх батьків? Чи не можна би постройти „американської кухні“ в одній з чотирох шкільних саль, в якій не відбувається і довго еще відбуватися не буде шкільна

наука, а помешкання віддати управителеви української школи, який тоді буде міг спровадитися з женою-учителькою до Добротвора і розпочати у всіх клясах шкільну науку? Чи се може оден з многих способів фабриквання анальфабетів?

Заборона Шевченківського свята в школі. В Текучі повіт Печеніжин не відбулося Шевченківське свято з причини заборони звисним вшехпольським старостою Падлевським. Дня 10 III. не могло свято відбутися з причини з пізненого повідомлення заряду школи повітовою шк. Радою. Свято мало відбутися в неділю 13. марта. Дня 12 III. прийшов жандарм з Березова і заборонив відсвяткування Шевченківського свята покликуючися на письмо староства в Печеніжині. Мотиви заборони — це видумана „слабість“ в селі Текучі. До школи діти ходять, а на свято не могли через „епідемію“ прийти. В слід за тим жандармерія в Березові завізвала учительку т. Кукурбівну і в ординарний спосіб накинулася, що вчить в школі співати „гайдамацькі“ пісні, нехай старається о перенесення, в противнім случаю „sami postarają się o przeniesienie“.

Запитуємо п. делегата Галеського і п. Куратора Собінського якім чином смів староста Падлевський заборонити Шевченківське Свято і яким правом жандармерія сміє провокувати учительку і переносити на иншу посаду.

Радник президіальний шк. кураторії п. Гайчак не уміє по українськи! Дня 7. марта б. р. зголосилася депутація Т-ва В. П. У. у п. Гайчака в цілі зголошення авдієнції у п. міністра освіти Ратая. П. Гайчак мусів порозумівати ся з депутацією, через товмача (жіночу силу канц.) бо мовляв не вміє і не розуміє по українськи! Цікаве, що п. куратор Собінський і міністер освіти п. Ратай дуже гарно порозуміваються з делегацією в українській мові, а підвладний урядник, який вміє цю мову з шовінізму не хоче її розуміти, але що більше заявив, що буде говорити по німечки, а ні по українськи. Вже з тої причини, що п. Гайчак не знає обох краєвих мов не повинен займати становиска, де для порозуміння зі сторонами повинен вміти або навчитися української мови.

З Волиня. „Robotnik“ (ч. 17) помістив допись з Ковельщини слідуячого змісту: культурно-просвітне життя Українців староство в Ковлі перереслідуює. Шкільництво є в гіршім положенню, чим за Мінкевича. Найгарніших народних учителів шк. інспектор звільнив від служби хотят були вже іменовані попереднім інспектором. Непокликано до служби одну з найгарніших учительок Іванну Підгірську в місточку Вижва, дві учительки-Українки в місточку Матіїв заступлено Польками, в селі Шайно учителькою невідповідна учителька жінка польського жандарма, а в Голобах шк. інспектор в насильний спосіб викинув учителя Зделовецького.

Наколи хтось реагує — шиканується його або іде в тюрму. Секретарем ковельського інспекторату є Комарницький учитель російської гімназії. Української гімназії не відчинено.

В кінці „Robotnik“ питається, чи таке поступовання польської адміністрації на Волині причиняється до згоди між двома народами? Здається, що ні!

В Учит. Слові ч. 2 подали ми нотатку про побитя 7-літньої дитини Петруся Пивоварчука,

управителем школи в Зубрці, Степаном Чекановським.

Справа однак представляється інакше, а іменно: Дописуватель „Впереду“ зробив не малу кривду нашому товаришеви, називаючи його явним ворогом всего, що українське, закидаючи йому убиття дитини. Тов. Чекановський є Українцем, а малий Петрусь Пивоварчук помер в наслідок покусання скаженого пса. Навіть отець помершого Петруся висказався, що згадані нотатки в часописах зробили кривду т. Чекановському, бо його син умер від укушення пса.

Лісько. Так як в Росії Вятська губернія, так у нас ліський повіт славний з лінивства і темноти. Тут темнота так велика, що навіть як і хто трохи просвічений сюди попаде, зараз темніє і крім жолудка нічого більше не відчуває. Те саме діється і з учительством. Захоче хто говорити о становій організації, то почує таке: „і на що то всьо здалося? хіба лиш на то, щоби нас ріжними вкладками і складками обдирати! (Бачите який у них жолудок вражливий?) Дня 27. ц. р. мали відбутися Збори з рефератом; „О великій потребі Учительського Дому“. На зборах явилось дуже мало членів. Двох членів а то т. т. С. Мричко і Л. Федорович, як довідалися що буде мова о уділах, дали з Ліська драпака і на зборах не були. — От добре, що нема у нас більше повітів з таким воздухом, який так людського духа нівечить.

З Буковини. Організація українського нар. учительства на Буковині видає свій становий орган *Каменярі*. Дня 21. лютого вийшло ч. 1. Часопись виходить 2 рази на місяць. Видає і за редакцію відповідає учит. Іван Данилович. Зміст 1. числа: 1) Поклик, 2) До суспільности, 3) Українська правопись, 4) Без рідної мови нема і не може бути народньої освіти, 5) Всячина.

З учительських кругів пишуть:

В 3. числі Учительського Слова Надзвірна Рада і Дирекція Т-ва В. П. У. ч. 367 у Львові вівзвала учительство в краю до негайного зложення сцлат по одному уділови в квоті 1,000 М п. на будову Учительського Дому у Львові. Потреба Учительського Дому є так наглядна і конечна, що думасмо нема між українським учительством нікого, щоби до цієї справи ставив ся негативно.

„В своїй хаті своя правда і сила і воля“ кликав незабутий наш геній Т. Шевченко.

Всякі спілки, кооперативи могли доперва тоді як слід розвинути ся, як здобули собі свою власну хату. Тільки з сильно економічно стоячою одиницею, тим більше кооперативою, чи стоваришенням числиться загаль. Для того учительство будову, чи купню свого дому у Львові столиці і осідку центральних українських інституцій раз щасливо розпочату мусить за всяку ціну довести до успішного кінця. Правда, в нинішних часах, небувалої фінансової кризи не одному з нас Товариші і Товаришки прийдесть ся з трудом нараз сплатити уділ в сумі 1000 М п. Це однак ні на хвилинку не може, і не сміє звільнити нікого з нас від цього обовязку, а то під загрозою ломання станової карности.

Думаю, що Управа, чи Комітет начальний у Львові купна Учительського Дому радо згодить ся на те, щоби учительство в краю свої уділи сплатило ратами, от хочби місячними, тільки хай ніхто з учительства не відтягається від зложення

відповідної декларації, щд уділ 1000 М п. до цього, а цього часу сплатить. Це може відносити ся тільки до тих Тов. і Товаришок, які дійсно з причин лихого стану їх матеріального положення не можуть ніяк зараз заплатити цілого уділу.

Належить надіятись, що українське громадянство головнo інтелігентні круги приступлять рівно з уділами, а через льокацію своїх грошей в цій кооперативі причинять до економічного зміцнення учительства, а з цим і української нації в загалі. — *Василь Возняк.*

Комітет організації Кооперативів при Краєвм Союзі Ревізійнім у Львові, в склад якого входять: Виділ Ради Союзу Ревізійного і відпоручники українських центральних просвітних і економічних організацій, а то: 1) Товариства „Просвіта“, 2) Краєвого Товариства господарського „Сільський Господар“, 3) Краєвого Союзу Кредитового, 4) Краєвого Союзу торговельного „Народня Торговля“, 5) Краєвого Союзу для збуту худоби, 6) Краєвого Союзу господарських Спілок — всіх у Львові — і 7) відпоручник Краєвого Союзу господарсько-молочарських Спілок в Стрию, приступає з днем 7. квітня 1921 року до видавання місячника „Господарсько Кооперативного Часопису“ як спільного органу названих центральних назв організацій.

Часопис цей згідно з метою Комітету організації кооперативів буде мати за завдання на терені діяльності Краєвого Союзу Ревізійного, поширювати і поглиблювати ідею кооперації серед найширших верств населення, обмірковувати і вирішувати питання кооперативного будівництва взагалі, а з окрема питання про союзне будівництво та підносити рівень культурного і господарського життя населення краю.

Формат часопису буде книжковий (октав) на 32 сторони друку.

Ціна першого числа „Господарсько-кооперативного Часопису“ винісить 30 марок польських. Цілорічна пренумерата згідно слідуєчі числа (їх ціна) залежати муть від скількості сталих предплатників.

Окружні Відділи Т-ва В. П. У. повинні на найближих сходах справу цю взяти під розвагу і впливати на членів Т-ва, щоби поширювали вище згаданий часопись між народом, з другої сторони народне учительство повинно взяти інтензивно участь в напрямі організації кооперативів по селах і містах.

ВСЕНАРОДНЯ ЗБІРКА

на Видавничий фонд „УЧИТЕСЯ БРАТИ МОЇ“.

Великі річниці мають це до себе, що створюють духовий настрій у вні суспільности, який готов не тільки дати почин до великих діл, але також використаний у відповідний спосіб може здійснити саме цю думку, яку видвигнув святочний момент.

60-літня річниця смерті Тараса Шевченка заслуговує на це, щоби з неї зробити Свято Соборної України, таке Свято, яке відповідало би й всенародньому значінню Кобзаря і величині Українського народу. Думку уладження всенародньої

збірки кинув сідоголовий наш провідник Юліян Романчук, а Краєвий Ювілейний комітет постановив розписати збірку на Видавничий Фонд під назвою „Учітєся брати мої“. Ця назва по вічні часи буде пригадувати Того, котрий є найбільшою хвалою Українського народу.

ІНСТРУКЦІЯ

для всенародньої збірки на Видавн. Фонд „Учітєся брати мої“.

I.

Краєвий Ювілейний Комітет для святкування 60-літньої річниці смерті Тараса Шевченка передає справу організації всенародньої збірки на Видавничий Фонд „Учітєся, брати мої“ Просвітно-організаційній Комісії Тов. „Просвіта“.

II.

Всенародня збірка обіймає всіх живих людей української народності без різниці віку й пола. Голова кожної української родини складає припадаючу суму за всіх членів його родини. Виїмок становлять члени української родини, котрі самостійно заробляють на себе.

III.

Жертви діляться на три роди, а саме по одній, по п'ять і по десять марок польських, від кожного члена української родини. Висоту пожертвування вибирає собі кожда жертвуюча одиниця сама, беручи під увагу свою матеріальну спроможність. Ухилитися від жертви не вільно ні одному карному членови українського народу.

IV.

Всенародню збірку на Видавничий Фонд „Учітєся, брати мої“ переводять в округах — філії Тов-а „Просвіта“, а в поодиноких місцевостях — Читальні Тов-а „Просвіта“, або Місцеві Ювілейні Комітети для святкування 60-літньої річниці смерті Т. Шевченка. Де не буде місцевого Ювілейного Комітету або відповідного Товариства, що могло би займатися справою, там хтонебудь з української громади постарайся подати цей зазив до відома своїх односельчан, щоби вони на власну руку переслали жертви до осередного фонду у Львові.

V.

Переведення всенародньої збірки вирішено на цілий місяць март, у виїмкових випадках можна перенести її на місяць квітень 1921 р.

VI.

Збірні місця пересилають всі зібрані фонди до осередного фонду у Львові на шад. книж. в Т-ві „Дністер“ ч. 20.000 (Львів, вул. Руська 20, I. пов.) Так само поступають поодинокі жертводавці, де не можна було перевести таких збірок.

VII.

Вислід всенародньої збірки подають поодинокі місцевості до відома Просвітно-організаційній Комісії Т-ва „Просвіта“ у Львові (Ринок ч. 10, II. пов.), а ця остання після переведення всенародньої збірки подасть вислід дорогою преси до загального відома.

VIII.

Висота пожертвування, подана в уст. III. не зв'язує в нічім доброї волі цих осіб, що хочуть зложити більшу жертву на видавничий фонд „Учітєся, брати мої“. Більші жертви приймає видавничий фонд з подякою.

У Львові, дня 10. лютого 1921 р.

За просвітно-організаційну комісію:

М. Галуцинський,
голова.

В. Кучабський,
секретар.

Оповістки.

Засідання Надвірної Ради Т-ва В. П. У. у Львові відбудеться в неділю 10. квітня б. р. о 10. год. рано в льокали Т-ва, вул. Осолінських ч. 8 II. поверх.

Маємо зібрати 2½ мільона марок на Учительський Дім у Львові.

Заява.

Дійшло до відома Головної Управи Т-ва, що адвокат д-р Северин Данилович, конферуючи з поодинокими особами і гуртками в цілі зеднання їх для зорганізованого ним якогось нового стороництва, запевняє їх, що народне учительство й інспектори кинулись на сю дорогу.

Отсим заявляємо, що ні Головна Управа нашого Т-ва як тіло, ні поодинокі її члени не зносилися з Др. С. Даниловичем в ніякій справі — ні лично ні письменно, отже й не могли дати йому підстави до цього рода заключень політичної лінії зорганізованого українського народнього учительства.

ОГОЛОШЕННЯ.

УЛІЙ всілякого систему можна замовляти у тов. Ілії Стебельського. Голивь почта в місци.

ХТО З ТОВАРИШІВ в гірській околиці зволить примістити у себе (за умовленою заплаатою) на місяць май Товариша на відпочинок, зволить донести Управі школи в Збоїсках почта Знесінне к. Львова.

„ЛУК“ Торговельно-промислова Спілка
з обмеженою порукою

„ЛУК“ Львів, вул. Костюшка ч. 1А.

приймає замовлення й офerti із усіх галузей
рільництва і промислу; переводить купно за-
граничного збіжа; має на складі будівельний
матеріал, рільничі знаряди і машини.

ПОЗІРІ

НА ЧАСІІ

З нагоди 60-літної річниці смерти Т. Шевченка.

Канцелярія Т-ва „Просвіта“, Львів, Ринок 10. П. п.

поруває

яко взірцеві реферати до відчитів і концертних
промов нововидану книжку:

„ТАРАС ШЕВЧЕНКО“,

в яку увійшли реферати: проф. МИХАЙЛА ГАЛУ-
ЩИНСЬКОГО і проф. ВОЛОДИМИРА РАДЗИКЕ-
ВИЧА — в ціні 30 Мк.

Крім сего поруває Канцелярія

КОБЗАР Т. ШЕВЧЕНКА

в двох томах („Руська Письменність“)

в гарнім передвоєннім переплеті в ціні по 150 Мк за
том, брош. вид. 100 Мк. за том.Популярні книжечки про Т. Шевченка в дуже деше-
вій ціні:

„Шевченкові твори“ ціна 8 Мк.

„Про Шевченків Кобзар“ „ 20 „
(Б. Лепкого)„Про життя Т. Шевченка“ „ 8 „
(Д. Лукіяновича)Для хорів партитура: „Іван Гус“ до слів Т. Шевчен-
ка, музика М. ЛИСЕНКА в супроводом форт. ціна 50 Мк.
Гарний портрет Т. Шевченка формату 37×42 — ро-
боти Ф. КРАСИЦЬКОГО в ціні по 40 Мк.ПРИГАДУЄТЬСЯ, що на складі в Тов-і „Просвіта“,
Львів Ринок 10. є 22 томи „Українського Письмен-
ства“ („Руської Письменности“) в передвоєннім пере-
плеті по 150 Мк. за том, а в брошурі по 100 Мк. за том.

Замовляйте, бо запас вичерпується!

ВЖЕ ВИЙШЛИ НОВІ КНИЖКИ:

„ПРОСВІТА ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ“ — збір
статей на пекучі сучасні просвітно-організаційні теми
з нагоди свята „Просвіти“ — в ціні 40 Мк.„СМЕРТНЕ ЗІЛЛЯ“, історичне оповідання А. Ло-
тоцького з 1189. р. з часів боротьб о галицьку землю
— в ціні 40 Мк.

Друкуються:

- 1) Історія української літератури т. II. М. Возняка
- 2) Твори С. Воробкевича том. III.
- 3) Співомовни С. Руданського.

Замовлення й гроші слати на адресу: Тов-о
„Просвіта“ Львів, Ринок ч. 10. На порто й опаку-
вання долучити 10. Мк. — на 5 кг. пачку 25 Мк.

ВІДБУДОВА

промислово-торговельна Спілка з обмеж. порукою

Львів, вул. Костюшка ч. 3.

доставляє: ремісничі внаряди, рільні машини, знаряди
і насіння, кінські підкови, цвяхи, січкари, кухонне
начиння, сокири, пилки, ваги, оси до возів, коси
й серпи, плуги, цемент, папу і дахівку.

Має власний ЗАЛІЗНИЙ СКЛЕП

— при вул. Трибунальській ч. I. —

Позір!

Весна зближається!

П. Т. Господарі і мельники!

Шлії, нашильники, волово-
ди, кантарі, поводи, линви,
паси, шнури, шпагат, гурти

власного виробу з найліпшого чистого прядива

по найнищих цінах

доставляє:

ПОВРОЗНИЧА МАЙСТЕРНЯ селянської
механічної ткальні

„ПОЛОТНО“

Спілки з обмеженою порукою у Львові.

Бюро і магазини товарів:

вул. Зіморовича ч. 20.

Магазин сирівця при ул. Городецькій 95.

ПОЗІР!

ПОЗІР!

ВЖЕ НАДІЙШОВ ВЕЛИКИЙ ТРАНСПОРТ МАШИН ДО ШИТТЯ

нових і уживаних, різних системів, як також усі-
лякі складові частини до машинФІРМА **ВІОЛІН І ТІСЕР**, **ЛЬВІВ**,

УЛ. БЕРНШТАЙНА Ч. 1.

Поруває також плуги і січкари. 1—1

ПОЗІР!

ПОЗІР!

Нитки

найдешевше

жерело

Т-во „ТРУД“ Львів, Ринок 39.

(власний дім).

УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО

Орган Товариства Взаїмна Помч українського народного учительства.

ПЕРЕДПЛАТА ВІНОСИТЬ: річно 180 Марок,
піврічно 90 Марок, чвертьрічно 45 Марок.

ЦІНА ПРИМІРНИКА **20** Марок.
у Львові і на провінції

Оголошення: За цілу сторінку 3000 М. за $\frac{1}{2}$ ст. 1500 М., за $\frac{1}{4}$ ст. 750 М., за $\frac{1}{8}$ ст. 400 М., $\frac{1}{16}$ ст. 200 М.
Оповістки 40 М. від петітової стрічки. — Оголошення 40 марок від петітової стрічки.

Адреса Редакції та Адміністрації: „УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО“, Львів, Осолінських ч. 8. II. поверх.

Учительський Дім вже куплений!

В найкоротшому часі мусимо сплатити довг 1,400 000 Мп.
затягнений на дуже тяжких умовах. -- Присилайте по
кілька уділів!

В день Воскресення.

Свято Воскресення — велике свято.

Скільки чару, скільки добрих, любих, але давних, давних споминів.

Дзвонили колись на це свято у нас дзвони. Могутні тони котилися над веселим селом, над усміхненими людьми. Котилися — плили на зелені поля, на луги, на діброви...

Стрічалися там зі своїми друзями — сусідами, обіймалися і в радісних переливах таяли в блакиті небес.

Дивилося сонце з висот, лагідне, тепле, як усмішка дитини. Обливало золотом край низьких стріх, широких піль, зелених гаїв...

А в душах людських піднімало радісні хвилі і родило в грудях Гаївку — величну пісню весни:

„А вже весна воскресла воскресла,
Щож вона нам принесла принесла?
Принесла нам красоньку, красоньку
Як на небі зіроньку, зіроньку!...“

Було колись!... Дзвони, радощі, гаївки...

Дзвони нам забрали, стерли усміх з лиця,
здусили пісню в грудях...

Остала нам Віра!

Віра в весну, віра в воскресення...

Весна наша — то молодь.

Паріст молодий, що вийшов з дужого коріння,
з Народу. Вийшов і же теплого дощу, ласкавого сонця,
щоби міг світ задивувати незнаною красою.

На Тобі, учителю, робітнику народній лежить
обовязок виростити і виплекати той паріст молодий!

Дай йому кріпку віру у власну велич і силу.
Постав йому перед очі предків славних, щоб
учився на примірі бути заборолом народніх ідеалів.

Викохуй здорове, сильне та цінке галузя. Щоби,
як прийде буря, не подавалося їй.

Не плекай гнучкого гілля, що від найменшого
подуву зігнеться. Нехай краще вихор зломить галузь,
як що мав би пригнути її до землі.

Бо й зломана галузь не пропаде марно. Вона
пачвою стане для нового життя. Виростуть
другі, сильніші, що не дадуться бурі.

Не pozwоль зневірі вповзувати гадиною в молоді
серця. Кріпи наболілі душі надією воскресення Народу.

Воскрес Христос із мертвих! Воскресне і живий
Народ, привалений тільки каменем!! К.

Пр. 42/21. В Імени Річипосполитої Польської! Суд окр. карний яко Трибунал прасовий у Львові рішив на внесок Прокуратурі Державної, що зміст часописи „Учительське Слово“ ч. 4. з дати квітень 1921. в артикулі під титулом „Жерело лиха“ в уступах а) межі словами „Цей“ а словами „розпорядок Шкільної Ради Краєвої“ б) від слів „Укр. учительство“ до слів „є обставина, що“ в) від слів „і ствердило в цей“ до слів „необов'язуючі“ г) на ст. 2) в реченні кінцевім містить в собі ество з § 300 і 65. арт. з. к. узнав доконану в дни 26. марта 1921 конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493. п. к., заказ дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ отвічальному редактору тої часописи, щоби тото рішення помістив безплатно в найближшій числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. грудня 1862. Д. п. д. № 6. ех 1863 а іменно засудження за переступство на гривну до 400 К. — Львів, дня 26. марта 1921.

(Підпис нечиткий).

ЛБ АН УРСР

М. М.

Нова ера.

З початком марта ц. р. відбулося в Шкільній Краєвій Раді в присутності міністра освіти п. Ратая торжество з нагоди переміни назви на: *Kuratorjum okręgu szkolnego lwowskiego*.

З цієї нагоди видав Куратор п. Собінський в Урядовім деннику ч. 3. з 10. марта ц. р. „посланіє“, в котрім виславляє заслуги бувшої Шкільної Краєвої Ради для *galicyjskiego społeczeństwa*. Не забув п. Куратор і за *społeczeństwo ruskie*, бо присвятив йому короткий уступ, який у вірному переводі звучить: „Українська суспільність завдячує тій школі ряди творців і будівничих своєї культури, що пускає лучі звідси на вні наче з огнища національної свідомості; очевидний доказ, що не була в'язана свобода розвою, не тамовано віддиху життя. Як що притихне відгомін нещасної боротьби, коли успокояться пристрасти і зникнуть кличі негачії, прийде хвиля на безсторонне ствердження вироком історії цього об'єктивного факту“.

Спробуємо піддати аналізі твердження п. Куратора, що „не була в'язана“ свобода розвою, не тамовано віддиху життя“.

Твердить п. Куратор, що з настанням Шк. Кр. Ради було в Галичині народних шкіл 2.300 а учителів 3.000; тепер є народних і виділових шкіл 6.000, а учительських сил понад 16.000. Число шкіл подвоїлося, а кількість учительських сил зросла понад п'ять разів. Так мається справа прибутку шкіл і учительських сил взагалі. А як під національним оглядом? Цього не сказав п. Куратор. Спробуємо його виручити.

Шк. Кр. Рада застала перед половиною століття до 1.600 українських а 1.200 польських учит. сил, а оставляє до 3.000 (2.900) українського а 14.000 польського учительства. Число українського учительства за час влади Шк. Кр. Ради навіть не подвоїлося, коли кількість польського учительства зросла понад 10 (десять) рази. Доказом надмірної кількості польського учительства є заява делегації польського учительства у варшавському соймі і польської преси з нагоди дебати над конфесійною школою, що 10.000 (десять тисяч) польського учительства працює в Східній Галичині над вихованням не польської, отже української і жидівської дітвори.

В початках володіння Шк. Кр. Ради були мійські, більшеклясові школи у Схід. Галичині обсажені через половину, а підмійські школи майже виключно українським учительством. Нині число українського учительства по повіт. містах не доходить одної сотки, а підмійські школи обсажено нарочно виключно майже польськими учительськими силами. Ще сумніше представляється стан українського шкільництва.

Українські школи, це переважно одно- і дво-клясівки, дуже мало чотироклясівок, ніодна п'яти- і шести-клясівка, а лише одна виділова мішана, приміщена на глум в найгіршому місці у Львові. Деякі укр. чотироклясівки перемінено в останніх двох літах на дво-клясівки. (Добротвір). Для приміру хай послужить образок стану народнього шкільництва в Дрогобиччині (тепер змінюється той стан ще більше в нашу некористь).

В самім Дрогобичі є усіх 8 шкіл (3 виділові 5 чотироклясівок). Всі вони мають польську ви-кладну мову. Збитою масою мешкають Українці на

Стрийським і Зварицьким передмістю. Там існуючі колись українські школи перемінила Шк. Кр. Рада на польські. В Бориславі є 6-и клясова школа мужеська і дівоча а на Волянці 5-и клясева мужеська і дівоча: всі вони з польською викладовою мовою.

Польські школи, удержувані краєм і громадами, наводяться по селах з переважно українським населенням: в Підбужи, (де на 1.683 Укр. мешкає 204 не Українців). Мразниці, Солонську, Липівці, Бані котівській, Старім Селі, Вацовичах, Мединичах, Майдані і в Східниці. В згаданих місцевостях нема українських шкіл. Всіх сталих кляс в польських школах є 92, надетатових 150, разом отже всіх польських кляс є 242.

Українські школи, це всі 1-о і 2-о клясівки а лишень одна 4-о клясова школа в повіті в Ясениці сільній, 13 км. від Дрогобича.

Всіх сталих кляс при українських школах є 76 (16 менше) а надетатових 60, (о 90 менше). Всіх кляс при українських школах є 136 супроти польських 242, отже о 106 менше.

В повіті, де Поляки разом з Жидами становлять 22% усього населення, процент польського учительства виносить 69 а процент польських кляс 65. Українські школи обсажені переважно польським учительством, часто без іспитів з укр. мови або з іспитом укр. мови в Кракові і Ряшеві. Є і такі з поміж польського учительства, що доперва від дітей в школі учаться укр. мови. (Гл. „Укр. Вістник“ чч. 57-62 п. з, „Занепад українського шкільництва“).

Як що додамо до цього улюблену практику б. Шк. Кр. Ради що до масового переносження українського учительства у віддалені повіті і на Мазури, усунення від служби у Схід. Галичині усіх шкільних інспекторів, позбавлення української суспільности всякого впливу на своє шкільництво, наділення шк. пов. інспекторів далекоідучими повноваженнями супроти українського учительства, зрозуміємо вповні політичний висказ п. Куратора, що „не була в'язана свобода розвою, не тамовано віддиху життя“ Укр. Народу на його землі.

Кінчимо словами п. Куратора:

„Gdy scichną echa nieszcześniejszej walki, gdy uspokoją się namiętności i zmiłkną hasła negacji, przyjdzie chwila na bezstronne stwierdzenie tego faktu obiektywnego przez sprawiedliwy wyrok historii“.

Учительський Дім.

Учительський Дім у Львові вже куплений! Сповнилися давні мрії нашого учительства. Маємо свою хату і в ній будемо могли повести далі працю з розгонову силою для добра своїх членів і їх родин. На відозви Дирекції в справі складання уділів відгукнулося знатне число наших Товаришів-ок. Це свідомі, ідейні одиниці! Всеж таки по заду лишилася частина, яка мимо численних відозв Т-ва великої справи не розуміє. До них звертаємося ще раз з зазивом: Присилайте уділи! Дім вже куплений, але треба ще багато сил і гроша вложити, щоби він став дійсно домом народнього учительства, щоби ми сміло могли сказати в свій час, що ніодного учителя-ки нема поміж нами, якийби не зложив уділу (ів) на Учительський Дім.

В загальнім зіставленню представимо білянс купна Учительського Дому.

Ціна каменниці зі всіма коштами виносить:

2,475.836 Мп. 06 ф.

Зложених уділів на Уч. Дім

до 18/4 1921 846.584 Мп

Позички в українських банках 1,450.000 "

Гіпотечний довг на каменниці 180.000 "

Вище згадане зіставлення само за себе говорить. Учителство зложило $\frac{1}{3}$ частину, брак ще $\frac{2}{3}$.

Позичку затягнуло Т-во на дуже тяжких умовах. Позички є коротко термінові: 450.000 Мп., мусимо заплатити до місяця, а 1,000.000 Мп. до трох місяців. Від позичок платить Т-во великі відсотки.

Тому звертаємося до всіх членів Т-ва, які зложили вже уділи, щоби вплачували по більше уділів, (евентуально ратами), а до Товаришів (ок), які доси нічого не ввели, щоби негайно сповнили свій обов'язок. В нинішнім числі є точний виказ повітами всіх уділів вплачених по день 18. квітня ц. р. Деякі повіти як Дрогобич, Коломия, Станиславів і Тернопіль, в яких є по 80 членів Т-ва, ввели дуже малу кількість уділів. Деякі, як Заліщики, Броди, Чортків і пр. ввели неможливу малу квоту.

З повним признанням зневолена є Дирекція Т-ва В. П. У. висказати своє повне вдоволення з окружних Відділів, як Чесанів, Стрий, Калущ, Городенка, Гусятин, Долина, Жидачів, Золочів, Ліско, Перемишль, Снятин, Ярослав і Радехів, в яких члени зрозуміли свій обов'язок і на першу відозву Т-ва прислали уділи, а в останньому часі по кілька уділів.

Дирекція Т-ва є певною, що Товариші (ки) в найкоротшому часі придуть в поміч Т-ву, маючи все на увазі великі слова нашого Генія Тараса Шевченка „В своїй хаті, своя правда і сила і воля“.

Дирекція Т-ва В. П. У.

Вісти з Матернього Товариства.

Засідання Надзірної Ради Т-ва. „Взаїмна Поміч українського нар. учительства“ відбулося у Львові в неділю, дня 10. квітня 1921. р. в часі від год. 10. до 13.30.

Денний порядок:

1. Відчитання протоколу з останнього засідання Надз. Ради.

2. Фінансові справи Т-ва. а) купно учительського дому, б) видавництво педагогічних творів, в) платні канцелярських сил.

3. Секція правної оборони (звідомлення і внески).

4. Звідомлення про стан організації Окр. Відділів.

5. Редакційні справи „Учительського Слова“.

Ад. 1. Секретарка останнього засідання Надзірної Ради Т-ва в дни 27. лютого ц. р. т. Стефанія Пашкевич відчитала протокол із цього засідання, який без змін і заміток прийнято до відома.

Ад. 2. Про фінансові справи Т-ва реферував директор Т-ва т. Генрих Коваль.

Ад. 2. а) Купно Учительського Дому.

Комісія для купна Учительського Дому зложена з тт.: Бісикевича, Ліщинського і Ковалю, по розгляді та розваженню приступила до купна 2-поверхової каменниці, урядженої із середнім комфортом при вул. Унії Люблинській ч. 11. за ціну зі всілякими коштами 2,500.000 Мп. Квоту цю маєтсья зложити при контракті в дни 12. квітня ц. р.

На купно дому вплинуло від учительства досі 800.000 Мп. уділів по 1000 Мп. від близько 1.000 осіб, при чім впливали по 1, 2; 5 і 10 уділів від особи, а також $\frac{1}{2}$ і $\frac{1}{4}$ уділів. За недостаючою сумою біля 1,400.000 Мп. зверталась Дирекція Т-ва до наших фінансових інституцій і має запевнений кредит: а) в Земельнім банку гіпотечнім, б) в Краєвім Союзі кредитовім, і в) в Т-ві кредитовім „Дністер“. Зі сторони Надзірної Ради Т-ва остається до розв'язання справа сплати затягнених позичок. Тому, що ці позички коротко речинцеві (місяць, два, три) і затягнені на дуже тяжких умовах, (особливо в Союзі) слід справу позичок трактувати наглою і нині найти для ньої розв'язання.

Тому, що трудно надіятись, щоби в присилці уділів на купно дому взяли участь нові, дальші особи поза дотеперішньою 1.000-кою, треба розписати субскрипцію на другі дальші уділи, в надії, що ті самі особи їх введуть. Також у відповідній декларації вяснити учителству, що уділи не є ніякою безворотною і пропавшою жертвою, лише добра льокація готівки в Учит. Домі членів Т-ва. Товариство приступить до виготовлення статута учительської спілки п. н. „Учительський Дім“ на взір статутів спілки австро-німецького учительства у Відні п. н. „Lehr-erhausverein“.

Т. Мороз член Над. Ради заявляє, що в інтересі уділовців збутися якнайскорше позичкових тягарів і розпоряджати вільною від довгів реальністю. Уділи забезпечені на домі, якого вартість постійно росте, будуть в слушнім часі серіями звернені. Всі справи вирішать збори уділовців спільно з Т-вом В. П. У. Досі уділи вплинули від 1.000 осіб. Тому, що тяжать довги і вартість валюти падає, звернутися треба до загалу учительства, щоби вплачували по кілька уділів і то якнайскорше. Поміщувати також часті зазиви в щоденній пресі.

На підставі змісту дискусії рішено:

1) відноситися до відділів Окружних Відділів, щоби заагітували і стягнули уділи від всіх Українців учителів (ок), 2) поміщувати в щоденній пресі агітаційні зазиви до складання уділів, 3) впливати на членів Т-ва, щоби складали по кілька уділів, 4) виготовити статут Учительського Дому, 5) видати декларацію іменем Надз. Ради до членів Т-ва в справі уділів, зложених на Учит. Дім у Львові.

Ад. 2. б.) Видавництво педагогічних творів. Реферує Директор Т-ва т. Генрих Коваль: З кінцем 1920. р. видала комісія першу книжку Дра Павла Наторпа „Народню культуру і культуру особистости“ в перекладі М. Галушинського в 3.000 примірниках. На цю ціль позищило Т-во 100.000 Мп. Досі сплачено 75.000 Мп. а остає 25.000 Мп. Довг сплачується за посередництва Книгарні Наукового Т-ва ім. Шевченка, яка вкладає гроші за продані примірники просто Кред. Т-ву „Дністер“. Останній вексель платний 15. мая ц. р. Референт передбачує, що до цьої пори довг буде сплаче-

ний. Остане ще часть накладу вартости 100.000 Мп., як чистий зиск Т-ва.

Референт вносить: 1) приготувати 2-ий випуск Видавництва і затягнути в тій цілі нову позичку в „Дністрі“ з кредиту 100.000 Мп., який стоїть для Т-ва отворений до висоти цюї квоти. На 2-ий випуск взяти Гергета „Найновіші течії теперішньої педагогії (2-х томах), якого переклад ладить Дир. М. Галушинський. 2) Доповнити склад „Комісії видавництва педагогічних творів“. 3) Уповновласнити Дирекцію Т-ва до затягнення в „Дністрі“ позички до 100.000 Мп., на видання 2-го випуску.

Ухвалено:

1). Доповняється склад Комісії видавництва педагогічних творів т. Іваном Бісикевичем. Повний склад комісії буде такий: 1) тт.: Бісикевич, 2) Др. Бaley, 3) Дир. Галушинський, 4) Г. Коваль, 5) І. Ліщинський, 6) Олесківна, 7) Др. Раковський, 8) Д. Стельмах, 9) М. Таранько.

2). Уповновласнюється Дирекцію Т-ва затягнути для потреб видавництва в „Дністрі“ позичку до 100.000 Мп.

3). Добір твору на 2-гий випуск віддається до вирішення комісії.

Ад. 2 в). Платні канцелярійних сил. Реферує Директор Т-ва Іван Ліщинський.

Платні канцелярійних сил не вистарчають на прожиток. По цій причині сили змінюються зі шкодою для роботи. Референт вносить, щоби платні канцелярійних сил підвищити. Однак членські вкладки не покривають адміністрації Т-ва, яка щомісячно виносить кількадесять тисяч марок. Т. Мороз вносить: 1). По обчисленню, що членські вкладки не покривають коштів адміністрації Т-ва, підвищає Надзирна Рада провізорично, до затвердження цієї ухвали найблищим Загальним Збором Т-ва, членську вкладку від дня 1. квітня ц. р. з квоти 20 Мп. на квоту 50 Мп. місячно, а потрібні пояснення оповістяться в „Учительськiм Слові“.

2). Уповновласнюється Дирекцію Т-ва установити місячні платні персоналу у висоті, яка узгодилася потреби урядників Т-ва і фінансову змогу Т-ва. Оба внесення прийнято.

Ад. 3) Секція правової оборони. Реферує т. Іван Ліщинський: За час від останнього засідання Н. Р. досі вела Секція звичайну діяльність, себто висилала часто представлення на письмі до Краєвої Ради шкільної, представники Секції інтерв'ювали особисто у референтів К. Р. Ш. На деякі письма одержувала Секція відповіді від К. Р. Ш. На загал справи повороту українського учительства в службу поступають успішно вперед. Учительства без служби є ще біля 80 осіб, багато учителів-ок вже регабілітовано, многі вже зних повняють службу, однак велика частина перших і других не побирає платні.

Інтересовані звертаються до секції, вона дає їм вказівки і поради, вносить представлення і оспорення, переписується з інтересованими, інстанціонує і пр. На жаль однак діла не ведуться в Секції так скрупульозно і уважно, як це було би потрібно. Причиною сього нестача сил до працездатності зміни співробітників. Треба обсадити рефератів в Секції сталими силами. Навіть на случай „регабілітовання“ всього українського учительства залишається сила інших акту-

альних й важних службових квестій до розв'язання і постійної оборони.

Т. Стельмах вносить: агітувати за фондами на річ Секції правової оборони періодично в пресі, посилати перекази учительству, жадати сплати зворотних допомог від учителів-ок, які вже побирають платню. Внесення прийнято.

Ад. 4. Звідомлення про стан організації Окружних Відділів Т-ва. Реферує Директор Т-ва т. Коваль:

Урухомлено 35 окружних Відділів, а саме:

Богородчани, Бучач, Глиняни, Горлиці, Городенка, Дрогобич, Гусятин, Долина, Грибів, Жидачів, Жовка, Журавно, Золочів, Калущ, Коломия, Косів, Львів, Ліско, Мостиська, Мушина, Перемишль, Перемишляни, Підгайці, Радехів, Снятин, Станиславів, Старий Самбір, Стрий, Тернопіль, Товмач, Цішанів, Яворів, Ярослав, Болехів, Рудки.

Неурухомлені 35 окружних Відділів Т-ва а саме:

Белз, Бережани, Березів, Бібрка, Борщів, Броди, Будзанів, Буськ (скликав вже заг. збори), Войнилів (урухомлений), Галич, Гвоздець, Городок, Жабе, Залішки, Збараж (скликав вже заг. збори), Зборів (скликав вже заг. збори), Камінка-Струмилова, Надвірна, Обертин, Отинія, Рава-руська, Рогатин, Рожнітів, Самбір, Скалат, Сколе, Сокаль, Турка (вже урухомлений), Чортків, Ширець, Яблонів, Терехів, Коросно, Печеніжин, Новий Санч.

В деякі повіті їздили делегати матернього Т-ва. Декуди ставили Староства перепони і шикали в деякі повіті поїдуть делегати в цілі відновлення Відділів. На цю акцію звертає Дирекція пильну увагу. Звідомлення прийнято до відома.

Ад. 5 Редакційні справи „Учительського Слова“. Реферує Директор Т-ва т. Коваль:

Недостає співробітників. Читачі нарікають на за мало цікавий зміст. Домагаються видавання „У. С.“ 2 рази в місяці. Справа співробітників в останнім часі поправляється. Видавництво само себе виплачує. Вносить: Доповнити склад редакційного Комітету.

1). В склад редакційного Комітету по доповненню входять: т. т. 1) М. Мороз, 2) Г. Коваль, 3) У. Стронський, 4) О. Бісикевич, 5) І. Ліщинський, 6) В. Бень, 7) Д. Великанович, і 8) А. Зелений.

КОМУНІКАТИ.

I. Обіжник до всіх Окр. Відділів Т-ва ВПУ чинних і не чинних.

Товариство В. П. У. взиває всі виділи Окруж. Відділів до виготовлення спису всего українського учительства в своїх повітах, з рубриками: п. ч., імя і прізвище, подружества, місцевість, почта, чи повнить службу, належить до організації, замітка.

2) Поодинокі члени нечинних Відділів донесуть, хто входив в склад послідного виділу, які трудности заходять у відновленню Окр. Відділу та кому поручити відновлення життя у Відділі.

Всі ці списи і відомости надсилати до Т-ва ВПУ у Львові найдалше до 10. мая ц. р.

Дирекція Т-ва В. П. У.

II. Обіжник до всіх Окружних Відділів і членів Т-ва В. П. У.

На підставі ухвали Надзірної Ради Т-ва В. П. У.

у Львові з дня 10. квітня б. р. підноситься місячні членські вкладки з 20 Мп. на 50 Мп. від 1. квітня 1921 р. Адміністрація Т-ва у Львові коштує десятки тисяч Мп. місячно. При розгоновій діяльності Матернього Т-ва теперішні членські вкладки не покривають третьої частини видатків Т-ва. Дирекція Т-ва В. П. У. у Львові звертається до всіх Окр. Відділів і членів Т-ва, щоби точно вплачували членські вкладки і вирівнювали всі залежності за попередній час. — *Дирекція Тва В. П. У.*

III. Обіжннк в справі Учительського Дому.

Надзирна Рада Т-ва В. П. У. у Львові на підставі ухвали з дня 10. квітня б. р. подає всім, що зложили уділи на Учительський Дім у Львові до відома, що в найблищому часі скличе збори всіх уділовців в справі ухвалення статуту Учительського Дому. Уділи належить уважати лише як льокацію готівки, від якої Т-во виплачувати-ме дивіденди. З цієї причини обов'язком є кожного учителя-ки-Українця складати по кілька уділів, як доброї льокації своєї готівки в каменіші у Львові.

За Надзирну Раду Т-ва В. П. У. Львові:

Іван Білінський, Олександр Біскевич, Михайло Зубрей, Анна Капустієва, Генрик Коваль, Іван Ліщинський, Микола Мороз, Стефанія Пашкевич, Олена Рімльова, Ольга Савицька, Денис Стельмах, Іван Стронський.

Найгарніша льокація готівки в Учительськiм Домі у Львові.

З діяльності Окружних Відділів.

Станиславів. Дня 20. II. 1921 відбулися загальні збори Окр. Відд. в Станиславові. На зборах було 80 членів присутніх.

Звіт з діяльності представляється дуже гарно. Організовано все учительство політичного повіту. В виділі засідає двох репрезентантів судового повіту (колись Окр. Відд.) Галич. За час від 24. мая 1920 до загальних зборів відбулося 14 засідань виділу і 7 товариських сходин. Виділ давав крім моральної помочі, також і матеріальну. Уділювано підмоги, позички та роблено заходи, щоби всіх прийнято до служби. Просвітна секція уляштовувала відчити на звичайних сходинах і дала почин до засновання книгозбірні. На цю ціль зобов'язався дати кождий член 50 мп. В шк. р. 1920/21 мав бути отворений в Станиславові інтернат для учительських дітей, та зближення большевиків і з тим получені політичні відносини унеможливили здійснення плянів. До нового виділу увійшли: тт. Волод. Грицишин голова, Микола Ковальчук містоголово, Іванна Блажкевича писарка, Петро Самоверський скарбник, Михайло Комановський контролор та тт. Іван Зубаль і Корнеля Яновичівна як репрезентанти галицьк. судов. п'єта.

При Відділі утворено секції: просвітно педагогічну, економічну і аматорсько-забавову.

Ухвалено відбувати сходини кождого місяця в першу неділю по „першiм“.

Перші сходини позаг. зборах членів Окружного Відділу В. П. У. в Станіславові відбулися 6. марта 1921 при участі 68 членів

Голова т. Грицишин, відкриваючи сходини, повитав численно зібраних членів і зложив вітання членам тт. Ставничевій і Чепиговій з нагоди їхніх вінчань та повідомив, що місто вітання депеш, Виділ переслав 200 мп. на пресовий фонд „Учительського Слова“.

З черги скарбник т. Самоверський подає до відома,

що на „Рідну Школу“ за лютий с. р. зложило 24 членів з декларованих др 10—100 мп. місячно через О. В. 1000 мп. Він звизає прочих товаришів(ок) до складання 1% поборів на „Рідну Школу“.

Відтак слідувала дискусія над святкуванням Шевченківського Обходу по селах, по думці зазиву Окр. Юв. Комітету. Тт. Попель, Рулакевича, Павлишин, Бенеш, Грицишин, Ковалівна і інші подають до відома що працю в цьому напрямі по селах вже ведеться. Дехто подає подібну програму свята у себе.

Т. Слободяник реферує ухвали Просвітної Секції О. В. і подає до відома, що Секція ладить низку відчитів на сходини. Притім замічає, що Секція поставила собі як головну свою задачу вишукування письменницьких талантів між членами Відділу і заохочування їх до праці пером. Він іменем Секції взиває членів, які мають вже може готові праці, щоби предложили їх Секції, яка постарается о видруквання, а навіть винагородження ліпших творів. Він висказує надію, що вислів загалу товаришів(ок) вкаже Секції шлях до дальшої праці. Над проектом вивязалася дискусія, в якій забирали голос тт. Назар. Полотниківна, інсп. Навроцький, дир. Девоссер, Самоверський, Кандюк. Проект одобрено і ухвалено зголосити праці або теми протягом марта с. р. на руки голови Секції.

Згідно з ухвалою загальник зборів голова т. Грицишин піддає під дискусію справу шкільних бібліотек і кооператив для постачування шкільних приборів. В дискусії обговорено незвичайну вагу таких кооператив. Ведення бібліотек і кооператив має спочивати в руках шкільної д'твори, яка вибирає зпоміж себе Управу і Надзирну Раду. Учителі уділює лише вказівок і має рішаючий голос в спірних справах. Уведення в життя бібліотек і кооператив причиниться в першій мірі до виховання свідомих громадян. Праця в шкільних кооперативах буде для шкільної молоді життєвою школою. В ній будучі громадяне познакомяться з ідеєю кооперації та наберуть досвіду на полі практичної діяльності, так конечно в громадянському життї. Присутні зобов'язалися заводити у своїх школах бібліотеки, а по змозі і кооперативи.

Речинці дальших сходин установлено на кожду першу неділю по першiм кождого місяця.

Другі сходини О. В. В. П. У. в Станиславові відбулися з квітня 1921 при учаси 66 членів під проводом т. Ковальчука.

З черги дир. Девоссер виголошує свій реферат з области дослідної психології. Прелегент, порушив важний для учителя проблем пізнання фізичних і умовних здібностей д'твори при помочи помірив тіла: обему грудей, рамени, висоти росту та важення дитини. Він вказав на досліді биостроти зору, слуху, памяти, фантазії і як впливається на розвиток критичного змислу і інтелектуальних здібностей. Відчит викликав у вібраних незвичайне зацікавлення, бо всім як учителям з досвіду зрозумілою є вага порушених питань. В оживленій дискусії, яка тревала майже півтретя години, обговорювано близше порушені гадки і їх практичне примінення. Між іншими проф. Кичун, обговорюючи порушений клич „В здоровому тілі здорова душа“, звертає увагу, що зоорова душа не конце мусить йти в парі зі здоровим сильним тілом. Часто дух-геній криється в дряхлій фізичній будові. І тому годі сліпо примінюватись загально до вислідів, які дають поміри тіла, причім бесідник звертає увагу на ізничкову психологію. Дальше говорить, що доперва узгляднюван'я індовідуальности дитини дає учительві правдиво певні вказівки, чого від дитини можна вимагати і як належить її вести.

На внесення інсп. Ковальчука поставлено Секції домагання, щоби також найближші сходини посвятити обговорюваній темі в напрямі практичних вказівок, як переводити досвіді.

На внесення о. дир. Раковського ухвалено переводити психологічні досліді по можности у всіх школах на основі схеми помірив, яку т. Прелегент подасть до відома на слідуєщих сходинах.

О. інсп. Н-вроцький зголошує як відчит на сходини працю п. з. „Спомини з галицького культурного і просвітнього житт'я“. Т. Самоверський предкладає свій черевід твору Монтессорі п. з. „Дитячі домівки“ та власного укладу „Буквар“.

Т. Грицишин взиває членів, щоби при звітах з Шевченківських обходів, які вони предкладають Виділові, подавали також вістки про просвітний і економічний рух в дотичних громадах, як також про потреби в напрямі оживлення читалень, кружків „Сільського Господаря“ і крамниць.

Т. Ковальчук повідомляє, що Виділ віддає до вжитку

членів бібліотеку зложеною покищо з 70 творів передовсім з області виховання і навчання в українській і польській мові. В найближчих днях надійдуть ще замовлені німецькі книжки. На внесення т. Кандюка ухвалено як оплату за вживання книжок складати місячно по 10 мп. Бібліотеку віддано в управу Просвітній Секції, а бібліотекаром вибрано т. Пеліха. Книжки буде випозичатися що неділі.

На внесення голови Драматичної Секції т. Струтинського ухвалено уладити спільне „свячене в день 15. мая“.

Т. Савюк іменем Виділу Філії „Просвіти“ звертається до товаришів(ок) з зазивом до збірок на „Рідну Школу“ між селянами по думці письма Головної Управи У. П. Т. пересланого Виділові Філії „Просвіти“ в Станиславові. Т. Блажевичева заявляє, що учительство пам'ятає про „Рідну Школу“ і розуміє її вагу. Але філія „Просвіти“ повинна піти до селян простою дорогою, а не посередньою. Нехайже Філія скличе представників селян всіх громад в повіті, пояснить їм справу „Рідної Школи“, обзаконить їх з вагою і значінням цієї інституції, а тоді селяне дійсно зрозуміють клич Р. Ш. Сей клич спопуляризується між селянськими масами і жертви їх поплинуть тим щедріше, як що їх збиранням займуться самі селяне. В інтересі Р. Ш. і „Просвіти“ лежить, щоб почин до збірки вийшов від самих селян.

Думку т. Блажевичевої підпирає о. інсп. Навроцький, а всі присутні її одобрюють.

Ухвалено скликати засідання Економічної Секції на 10. квітня с. р.

По полагожденню чергових адміністраційних справ сходуни закінчено. — Б.

Городенна. Дня 28. II. 1921 відбулися заг. збори Окр. Відділу ВПУ. в Городенці.

Від 30. III. 1918 відбулося 6 засідань виділу, 3 товариські сходуни і 1 надзвичайні збори.

Відділ урядив безплатний, приготавляючий курс до вступного гімназ. іспиту з якого користало 79 дітей. Вислід іспиту: здало до I. кл. гімназ. 66 дітей.

Основою книгозбірню при Відділі.

В 1921 р. відбулося 2 засідання виділу і 1 товариські сходуни. Виділ старався збиранням датків і помагати товаришам без служби.

До виділу вибрано: тт. Омелян Білинкевич голова, Юлія Шлемкова містогорова, Пракседа Коновалівна писарка, Карло Ясельський скарбник, Макс. Козанкевич бібліотекар, Дорожинський і Льонич заст. виділових.

Звичайні товариські сходуни відбулися 1. марта б. р. Присутних 20 членів. Чергові справи:

1) звіт делегатів з надзв. зїзду делегатів Т-ва ВПУ. у Львові, 2) відсвяткування 60-літніх роковин Т. Шевченка в повіті 3) внески і запити.

Ад 1) Принято до відома звіт. ад 2) Вибрано комітет, який маєтись зайняти улаштуванням свята в Городенці і по селах в повіті. ад 3) Зібрано 15.000 мп. на Учительський Дім у Львові.

Жовква. Загальні збори Окр. Відділу ВПУ. відбулися 6. марта 1921.

На зборах явилось 27 товаришів та товаришок. Прибув зі Львова делегат Товариства тов. Іван Ліщинський.

Послідні заг. збори відбулися 3. XI. 1918. Від того часу не було ніяких сходуни і Відділ не проявляв життя.

Делегат Товариства представив вагу станової організації, подав вісти про розвій та діяльність матернього Товариства в найприкрійших часах, візав до організації та вповнення обов'язків зглядом Товариства та до праці над народом, пояснив konieczність власного дому у Львові.

Нововибраний виділ уконститувався:

Тт. Осип Пеленський голова, Микола Гуссаковський містогорова, о. Северіян Барашик Ч. СВВ. писар, Володислав Левицький скарбник, Михайло Сухий контролор, Федір Потерейко бібліотекар.

Збори рішили згуртувати все укр. учительство повіта в організації, вирівнати членські вкладки і передплату на Уч. Слово та як найчисленніше зложити уділи на Уч. Дім у Львові.

Рудки. Дня 13. III. ц. р. відбулися заг. збори Окр. Відділу ВПУ. Рудки в Комарні.

Присутних 17 членів.

По звітах вибрано виділ, в якого склад увійшли: тт. Остап Коцан голова, Микола Луцький містогорова, Гриць Лев писар. Петро Стасюк скарбник, Марія Ліщинська бібліотекар.

Ухвалено слідує резолюції:

1) Підготувати дітвору до середніх шкіл, в цілі вповнення упорожнених війною кадрів інтелігенції.

2) Кожний учитель-Українець мусить вписатися в члени Тов. „Взаїмна Поміч“, стати передплатником „Уч. Слово“ і одного з наших шоденників.

3) Візвати несприсутних, а запрошених учителів-Українців до оправдання своєї несприсутности з поданням причини.

4) Нововибраний виділ предложить Головній Управі Тов. ВПУ. спис всіх учит.-Українців членів Товариства і нечленів.

5) Квіти на платню писати лише в українській мові.

6) Відсвяткувати по селах 60-літні роковини Тараса Шевченка.

7) Збирати датки на фонд „Учителя“.

8) Обов'язком кожного члена зложити уділ на „Учит. Дім“.

9) Наша діяльність повинна опиратися на резолюції Головної Управи Тов. ВПУ.

10) Виділ назначає речиньє дальших зібрань Окр. Відд. ВПУ., як також їх місце.

Присутний на зборіх Др. Пеленський організатор приватного шкільництва в Комарні представив значіння „Рідної Школи“ під теперішню хвилю з зазивом приготавляти учеників до середніх шкіл.

Болехів. Дня 29. III. б. р відбулися загальні збори Окр. Відд. ВПУ. в Болехові.

Зі зглядом, що попередний виділ не скликав заг. зборів зробив це оден з уповажнених до цього Головною Упрвою Т-ва.

Відчитання протоколу з послідних загальних зборів, як також звіту з діяльности не було, бо старий виділ не явився. Збори констатують, що дотеперішній виділ недіяльний, тому постановили вибрати новий, якому припоручено зажадати від старого виділу печатки і всіх книг а від скарбника рахунків.

До виділу вибрано: тт. Василь Піщик голова, Дригинич містогорова, Василь Яцуляк писар, Олександр Скоморовський скарбник, т-ка Береза член виділу.

Збори ухвалили складати 3% від поборів на підмоги для потребуемого учительства передовсім в своїм окрузі, передплачувати „Уч. Слово“ і брати живу участь в всіх сходунах Відділу.

Войнилів. Загальні збори Окр. Відділу ВПУ. в Войнилові відбулися дня 1. квітня ц. р.

Світова завіруха не дозволила як слід вести праці, забираючи найкращі сили. Відділ був завмер. Гарну бібліотеку поверх 400 томів в часі війни знищено. Нині число членів позваляє на відновлення Відділу і ведення дальшої праці. Уступаючому виділові улієно абсолютії.

У склад нового виділу вибрано: тт. Володимир Михайлівський голова, Володимир Мацех містогорова, Гриць Лотоцький писар, Анна Самотовківна скарбник, Іван Самотовка контролор.

Припоручено новому виділові: збирання членських вкладок і уділів на Учит. Дім. Рішено збирати датки на фонд безробітних по 100 мп. місячно і наділювати підмогами товаришів у войнилівським окрузі. Коли не стане безробітних, тоді призбирані гроші відіслати Головній Управі Т-ва. Ухвалено відновити бібліотеку, а на її врухомлення збирати по 20 мп. місячно від кожного члена. Вибрано комісію до розслідування винуватків затрати книгозбірні та помогти бібліотекарови відшукати книжок, які ще є між людьми.

Перемишль. Звичайні Товариські сходуни Окр. Відділу ВПУ. в Перемишлі відбулися дня 3. квітня ц. р.

Голова Відділу, як член Укр. Горож. Комітету, поінформувала збір про діяльність комітету і завзивала учительство особливо по селах до засновування комітетів по селах та приєднування членів. На цю тему розвинулась дискусія. Слідувала збірка на Уч. Дім і вповнення бльочків на „Рідну Школу“. Слідує сходуни назначено на день 8. мая б. р. в школі Шашкевича.

Турна н./Стр. Дня 7. квітня ц. р. відбулися загальні збори Окр. Відд. ВПУ. в Турні.

Присутних понад 30 учителів. Прочі числом около 15 не почувалися до обов'язку прийти на збори видно що ходження мавівцями їм найбільше до вподоби.

Брак льокалю, здекомілетовання виділу, лихоліття часу спричинили опізнення скликання зборів. Від тепер мусить змінитися на лучше. О. Федевич візав присутних до праці над обновою культурно-просвітнього життя по селах через

закладання читалень, кружків „Сільського Господаря“ і збирання фондів на „Рідну Школу“ і „Учітєся“, та на „Народний Дім“ в Турці.

Реферовано справу купна Учит. Дому, доказуючи необхідність власної хати для успішного розвитку Товариства.

Ухвалено вирівнати всі членські вкладки, залеглу передплату за Уч. Слово, вплатити найменше по одному уділові на У. Д. збирати жертви на допомоговий фонд і „Рідну Школу“, поширювати „Світ дитини“, візвати всіх, які ще не належали до Т-ва, вступити в члени. На допомоговий фонд зібрано 150 мп.

До виділу увійшли: тт. Прокіп Шеремета голова, Ольга Петрик секретар, Мирон Комарницький скарбник, Володимир Хаджай бібліотекар, Іван Басевич член виділу.

Гриб в. Дня 7. квітня б. р. відбулися другі тов. сходи Окр. Відд. в Грибові.

Присутних 10 членів. Головним завданням була дискусія, в якій спосіб поширити культ Шевченка між Лемками і збір уділів на Уч. Дім. Обговорювано справи станові і організаційні.

Кожний з присутних на сходинах зложив за себе і свою родину на фонд „Учітєся“ а також на „Рідну Школу“.

Дрогобич. Сходина Окр. Відділу ВПУ. посвячені пам'яті Т. Шевченка відбулися 29. марта ц. р. на яких було присутних 48 членів.

У склад програми входили: 1) „Заповіт“ хор під управою т. Лопати; 2) „Рече та стогне“ форт. сольо п. Ерменівної; 3) „Жінка в поезії Т. Шевченка“ відчит тов. Кондратівної; 4) „До Шевченка“ деклямація т. Коцківної; 5) „Шевченко на засланню“ відчит т. Кічоровського; 6) дискусія на тему поширення культу Шевченка.

Шкільний інспектор Стефанців в Снятині викидає учителя на брук.

Багато й широко розписується польська преса про нашу свободу. Тимчасом вистарчить приглянутися на таке аполітичне поле як шкільництво, а переконаємося, як в суті речі виглядає ця „свобода“ й „толеранція“.

В котрийнебудь округ заглянути, котрого небудь учителя запитатися, все і всюди одна буде відповідь: неможливі відносини. Всюди панують всевладно інспектори-кацки, пани життя і смерти рабів-учителів. А вже про нікого не говорять стільки, що про інспектора Снятинщини, Стефанціва. Ця людина ігнорує собі постанови міністерства просвіти що до складання службових приречень і вимагає далі додатків до приречення.

Найновішим його подвигом є справа учителя Василя Равлюка і його жінки-учительки. Від них зажадав додаткового приречення. А коли тт. Равлюки не зложили його, не дав їм ні служби, ні платні. В останніх часах вистарався навіть о рішення староства в Снятині, слідуемого змісту:

Starostwo w Sniatynie L 459. Sniatyn 30. marca 1921. Rada szkolna powiatowa na swem posiedzeniu, odbytem 22. marca 1921, powzięła jednomyślną uchwałę prosić Starostwo o zarządzenie przymusowego usunięcia z budynku szkolnego w Wołczkowcach Bazylego Rawluka, który przyjął razem z żoną w poczet funkcjonariuszów Rzecz. Polskiej, odmówił złożenia przepisanego ślubowania służbowego.

Rada szkolna powiatowa L. 459 Sniatyn, dnia 30. marca 1921. Panu Bazylemu Rawlukowi w Wołczkowcach do wiadomości.

Przewodniczący Starostwa Diedl“.

Це все є свідомо неправда. Тов. Равлюк заявив інспекторови Стефанціву, що зложить приречення —

але п. Стефанців хотів приречення разом з додатками на підставі обіжника Ради шк. кр. з дня 31. мая 1919 р. Денник Р. Ш. К. Ч. 10 з 15/XI 1919 Ч. 294/пр. виразно зносить розп. Р. шк. кр. з дня 31/V 1919 під Б) (в справі додаткових приречень, відклику приречення зложеного українській владі і зобов'язань, що на кожде завізвання є готові зложити службову присягу, а постановляє, що має складатися лише самі приречення або шлюбівання після свого бажання без додаткових заяв).

Це особиста месть шкільного інспектора, щоби знищити людину, який ще до цього надужив повітову шкільну раду, де справу цілком фалшиво представив.

Таке саме робить і з прочими товаришами.

Вже найвищий час, щоби кураторія шкільного окр. львівського заопікувалася паном Стефанцівом! Вже на вічу в Снятині, яке скликали в марті б. р. людовці, рішено одноголосно, що п. Стефанців є шкідником в повіті і постановлено, щоби ужити всіх средств для усунення його з повіту. Було це віче польське і польські голоси.

Наколи Поляки домагаються його усунення, то щож мають говорити Українці?

Або п. Стефанців чується так сильним, що з кураторії і розпорядків міністерства нічого собі не робить, або є певним, що у деяких референтів кураторії має добрі плечі.

Звертаємося ще раз до відповідних чинників, щоби зробили кінець самоволі п. Стефанціва!

Маємо вібрати 2½ мільона марок на Учительський Дім у Львові.

Хроніка.

Редакція „Учительського Слова“ бажає всім своїм передлатникам і тим, що залягають з передплатою „Веселих свят“.

Бібрка. Редакція дістала допис з Бобреччини „Під присуд загалу“, в якій представлено сумні відносини між учительством і повну інерцію в станово-організаційних справах. Тому звертаємося до свідоміших членів нашої організації, щоби в як найкоротшому часі відновили Окружний Відділ В. П. У. і згуртували в нім всі байдужні одиниці для станових справ українського учительства.

Аматорський кружок в Стронятині повіт Львів зложив на допомоговий фонд для нар. учительства без служби 500 мп. Дирекція Т ва ВПУ. вискаже цюю дорогою подяку кружкови за щедрий дар.

Учителі сокальського повіта зложили 1-го січня с. р. 795 мп. на Рідну Школу. Збірку передала т. М. Фуртаківна управі Р. Ш. у Львові.

Ліско. Спростовання. — Тому, що в попереднім числі появилася без підпису допис, де атакується поіменно двох товаришів, мушу заявити ось що: Тов. Л. Федорович членські обов'язки точно виповняє. Тов. С. Мричко належить також до ідейних одиниць в повіті. Оден і другий мають

добру волю, а за нею підуть і добрі діла. — До прилюдного відома требаби подати тих, що ще до Тов-а В.з. П. У. не належать і „Уч. Слова“ не предплачують, а зробиться це, наколи до 1. мая с. р. вони свого обов'язку не виповнять. — М. Магир, голова Окр. Відділу ВПУ. в Лиску.

Верифікація учителів. Урядова „Газета Львовська“ з дня 1. IV. ц. р. оголошує: Кураторія львівського шкільного округу, щоби перевести верифікацію всіх учителів публичних шкіл, розіслала до повітових шкільних рад формулярі друків на протоколи і декрети в цілі переведення на місци підготовних праць до верифікаційної комісії. Всі учителі, які хочуть, щоби почислено їм час передпольської служби в школі або другому званню, мають внести подання до повітових шкільних рад, які враз з потрібними документами пропонують їх верифікаційній комісії до остаточного порішення.

Теперішні дорожні додатки. Розпорядком Ради Міністрів з дня 23. лютого 1921 р. підвищено з днем 1. марта множник дорожнього додатку для державних функціонерів:

в місцевостях I. кл. з 400 на 525	
II. „ „ 360 „ 472.5	
III. „ „ 320 „ 420	
IV. „ „ 280 „ 367.5	
V. „ „ 240 „ 315.	

Додаток дорожній вносить:

а) для нежонатих місячно в Мп.:

Степень службовий	I.	II.	III.	IV.	V.
7	10920	9828	8736	7644	6552
8	9555	8600	7644	6689	5733
9	8269	7442	6615	5789	4962
10	6720	6048	5376	4704	4032
11	5356	4820	4284	3749	3213
12	4725	4153	3780	3308	2835

б) Додаток підвищується у всіх службових степенях і у всіх клясах місячної платні однаково о марок п.:

	Кляса місцевостей:				
Родина	I.	II.	III.	IV.	V.
меньша	2100	1890	1680	1470	1260
середня	3675	3308	2940	2573	2205
більша	5250	4725	4200	3675	3150

Крім наведених додатків одержує ще учитель додаток за вислужені літа, який вносить $2\frac{1}{2}\%$ від основної платні, пебираної в даній хвили за кожний рік учительської праці.

Основна платня місячно вносить: 7 степень службовий — 1600 Мп., 8 — 1300, 9 — 1050, 10 — 800, 11 — 600.

Рівноважник за поле вносить місячно:

в I. кл. — 75 Мп., в II. — 60 М, в III. — 50 М, в IV. — 37.50 М, в V. — 30 М.

Додаток за виділовий іспит — 100 М місячно. Рівноважник за опал ще не усталений.

З Тухолі. Тов. Мацюк, в переїзді з Тухолі через Львів зложив в Т-ві ВПУ. суму 530 Мп. яко зворот позичок „Учительського Кружка“ в Тухолі позичкові квіти на суму 470 Мп. і 35 Мп. на допомоговий фонд.

Просимо всіх звільнених з табору Товаришів, які залягають з позичкою, не висилати грошей до табору, а прямо до Т-ва ВПУ., бо воно має всі

рахунки і гроші ці призначені як уділ на Уч. Дім від „Учителів-Тухольців“.

При висиланні грошей засначити „довг з Тухолі“.

Священики в справі Учительського Дому. Дня 29. марта відбулися у Львові загальні збори ім. Ап. Павла.

З черги слідував реферат о. Василя Лициняка про konieczність закупна „священничого дому“ на поміщення сиріт по священниках та на захист для бідних вдовиць. Народні учителі зрозуміли скорше потребу такого дому і через свою фахову організацію закупили гарну каменицю за півтретя міліона марок при вул. Люблинської Унії ч. 11. Це повинні зробити і священики, а річ це не так тяжка, коли пересічно кожний священник жертвує 1000 М на закупно цього дому. Збори однодушно ухвалили купити дім і поручили новому виділови зайнятися горячо цєю справою.

Тому Товариші(ки) складайте чимскорше по кілька уділів, щоби як найскорше сплатити довг, який тяжить на Учительським Домі.

Як урядує шкільний інспектор в Грибові. В грибівському повіті є 20 українських громад. Шк. інспектор поволи переминоює українські школи в цих громадах на польські. В українським селі Ставиши, де нема ніодного латинника, школу обсадив Поляками учителями, а назву школи переминено на „Polska szkoła powszechna w Stawiszy“. Пять українських громад є без шкіл. В Раді шк. повітовій засідає один гр. кат. священник, який дістає запрошення на засідання все кілька днів пізніше. Послідним разом одержав запрошення 14 днів по засіданню. Невигідний є панови Квасніцкому. Українське учительство мусило зложити по 100, 200 і 300 М „dobrowolnego datku“ на плебісцит на Шлеску, бо податковий уряд не хотів на приказ шк. інспектора виплатити платень. В справі обходу Шевченківського свята по школах обіжника не вислав. Звертаємося до хв. Кураторії шк. льв. окр., щоби повчила шк. інспектора, що не його ділом є вводити політики до шкільництва в грибівському повіті.

Кураторія шк. львівського округу переносить українських інспекторів до зах. Галичини. В Східній Галичині нема ні одного шк. інспектора Українця. Ціле українське шкільництво віддано в руки дуже часто загорілим вшехпольським шк. інспекторам. Послідними днями Кураторія шк. льв. окр. перенесла шк. інсп. Українців, які доси не були в службі, до Західної Галичини. Шк. інсп. Кабаровський перенесений до Бжеска, Осип Савицький з Долини до Бжеска, Середа з Турки до Тарнобжегу, і т. д. Чи Кураторія розуміє в цей спосіб переведення своїх плянів, як в деннику урядовім Ч. 3/1921 „u progu powoj ery“? Наколи такто українська суспільність ніколи не погодиться з плянами „цього нової ери“.

Сліди розп. Кураторії окр. шк. львівського з дня 1. марта б. р. ч. 264/пр. Названим розпорядком віддано в руки цілу власть над учительством шк. повітовим інспекторам. Кольосальна втіха повітових старих австрійських короликів. В Долині п. Льокшмід шк. інсп. (перенесений до Рудок) сейчас взявся до чищення і переносення. Учителюку Анну Павлусевич, 22 літ служби сталу, за всіляку ціну старається перенести на инше місце і в тій справі вніс представлення до властей. — При-

чина перенесення, що треба цю посаду дати одному учителеви з жінкою. — З початку хотів цього учителя перенести до Ясенович, але учителька з Ясенович Марія Сорочкова рішучо цьому оперлася. Цікаве ще те, що після авдієнції тов. Анни Павлусевич в Кураторії, сказано їй „a cóż Pani szkodzi, jak dostanie Pani inną posadę“? Учителя Івана Кожана перенесено від 1918 до 1921 р. 5 разів, був в Мізуни, Станківцях, Липі, Струтині вижнім, а в останніх днях до Розтічок.

Такі перенесення безплянові, злові, „ze względu służbowych“ починають як зараза поширюватися в цілій Галичині. Шкільні інспектори тріюмфують. А учительство жде на прагматику.

Станиславів. Нові польські шкільні закони. Польський закон про тимчасовий устрій шкільних властей з д. 28/VI. 1920 постановив з 7 і 8 ст., що до часу ухвалення варшавським сеймом дефінітивного закона склад і обсяг ділань шкільних властей установляє міністерство освіти в Варшаві. Міністер Ратай видав розпорядок з дня 19. лютого 1921, яким касує Раду шкільну краю а вводить для Галичини Кураторію у Львові, зносить також Ради шкільні окружні, а вводить Ради шкільні повітові, в такім складі: 1) шкільний інспектор, 2) один духовний кожного віроісповідання і обряду (в східній Галичині звичайно 3), 3) три або чотири представники учительського звання (2 вибраних, а 1—2 іменованих), 4) три делегати Ради повітової, еwent. також 1 делегат від більшого міста, 5) староста або делегований через нього урядник, 6) трьох представників повітового населення, покликані куратором з посеред 6 осіб, поручених шкільною Радою повітовою, 7) лікар шкільний (повітовий).

П. куратор Собінський, розпорядком 1. марта 1921 ч. 264/пр. заводить ті Ради шк. повітові і між иншим велить дотеперішнім Радам шк. окружним протягом місяця квітня, перевести на умисно скликаних засіданнях вибір 6 осіб, в котрих куратор має покликати 3 на членів майбутніх Рад шк. повітових.

Такий вибір відбувся дня 5, квітня в Станиславові. Розуміється запропоновано усіх 6 Поляків.

Колиж одинокий Українець, входячий в склад Ради шк. окружної як представник обряду гр. кат. і дієцезії станиславівської, архіпресвітер еп. капітули і мітрат о. Іван Гордієвський, запротестував проти того, підносячи, що станиславівський повіт має 80 проц. української людности і жидівської разом, що в склад майбутньої Ради шк. повітової ввійшло вже досі 13 членів, а всі вони з винятком його одного і одного представника жидівської віри — самі Поляки і поставив внесення на вибір всіх 6 Українців а саме Мартина Королюка, нач. гром. в Чернівці, Йосифа Лятишевського, вдаст. дібр в Забережу, Теодора Глуума, нач. гром. в Викторові, Мил. Остапяка, нач. гром. в Радчи, Федора Дмитраша, госп. в Ямниці і о. Василя Левицького, пароха в Блюдниках, тоді ця славетна Рада шк. окружна, вже тепер о 2 членів майбутньої Ради шк. повітової розширена і як висше сказано, в своїм складі, виключно польська, відкинула се внесення і ухвалила запропонувати 4 Поляків, 1 Жиду і 1 Українця (Мартина Королюка).

Проти тої ухвали, яка нехтує найпримітивніші національні права населення, о. Гордієвський

зачекав протест і вніс *votum separatum*, жадаючи переведення відповідної коректури цієї ухвали.

Яка буде розвязка цієї справи, подамо в своїм часі до прилюдної відомости. Запримітити треба, що навіть в найліпшій случаю, коли п. куратор навіть заіменував би всіх 3 Українців, то зі сили наведених законів і розпорядків, вийшло би в склад Ради шк. повітової 12 Поляків (виключно зі сфер урядничих) а 4 Українців.. В часах демократизації, самоозначення народів, в чисто українським повіті, в місті, що є осідком українського єпископа, яке хочать обдарувати „автономним“ *województwo*-м і „українським“ університетом...

Як нам доносять зі всіх сторін — подібно діється у всіх повітах. Здається що Українцям взагалі прийдеється зрезигнувати, бути „прищипкою“ при „дуже гарно обдуманих“ повітових шкільних Радах у Східній Галичині, де запевнену більшість мають Поляки — хочай є в меншості.

Перенесення українського учительства до зах. Галичини. Шкільна кр. Рада рескриптом з дня 16. лютого 1921 р. ч. 586/Вг. перенесла учительку в Браташах п. Камінка Струлілова п. Михайлину Ліщинську до Гвоздзца повіт Ніско і то без признання їй коштів перенесення. Т. Ліщинська просила на авдієнції у п. Собінського відкликати її перенесення і позіставити її в камінецькому повіті або брідському, де в Старих Бродях вакує посада. Представила також невідрадне матеріяльне положення, бо не побирала через 18 місяців платні, а тепер визначено їй платню початкуючої учительки, хочай має вже 5 літ служби і кваліфікацію. П. Собінський заявив п. Ліщинській, що в повітах Східної Галичини є велике перепопнення і недостача посад і тому мусить вона погодитися з долею і прийняти посаду в повіті Ніско, як що не хоче стратити платні. 10.000 (десять тисяч) польських учительських сил у Східній Галичині, що зайняті вихованням непольської молодіжи, тривожиться о свою судьбу, на згадку заведення національної і конфесійної школи, десятки свіжих польських сил одержують без найменших перешкод службу і платню, лиш для українських і то старших сил в українських повітах і українських школах не мають шкільні власти посад.

О українські сили для школи в Підволочисках. В VI-клясовій школі в Підволочисках є понад 70 українських дітей, а дотепер нема ані одної української сили так в мужеській як і в жіночій школі.

Шкільна справа на Волинському Зізді Просвіт та їх філій. На Волинському Зізді Просвіт, якій відбувся 15. лютого, крім широких завдань наших Просвіт по позашкільній освіті та освідомлюванню темних мас народу, — найбільше уваги звернено на справу українського шкільництва на Волині.

Тоді, коли за часів царату пересічний повіт Волині мав 150—200 шкілок, тепер українських шкіл на повіт 20—30. Та які там школи, хто в них учительює?

З українських гімназій маємо покищо дві: одна в Кременці, друга у Луцьку. Що до початкових шкіл, то вони останніми часами масово повстають по Волині. Одна кременецька повітова Протвіта своїм коштом утримує коло двайцять початкових шкіл.

Зїзд Просвіт постановив домагатись від уряду негайного покликання при кураторі по шкільним справам Волині і при шк. інспекторатах референтів для українського шкільництва.

Зараз нещасна Волинь зазнає експериментів інспекторів „Стефанцювів“.

Зїзд Просвіт між иншим ухвалив домагатись від уряду заснування потрібної кількості середніх шкіл українських і православного духовного семінара.

Зїзд висловив також необхідність станових організацій українського учительства на Волині, заснування Центральної Книжної Комори для спровадження на Волинь книжок, а також потребу видавання власного культурно-просвітнього органу (двотижневника). Присутні на Зїзді положили початок пресового фонду, склавши на ту ціль поверх двох тисяч марок. — *Просвіт'янин*.

З Дубна. Не раз чули ми запевнення в „ширшому демократизмові“ польської влади, запевнення в толерантному відношенні до основних законів людськості, незайманности культ. нац. прав української людности і т. д.

Але прикра дійсність говорить якраз противне.

Для ілюстрації наведу приклади. Повітовий інспектор п. Гербіх заборонив учням української вищої початкової школи в м. Дубні святкувати день смерті свого Національного Генія Т. Шевченка; не дозволив влаштувати 26 ого лютого літературного ранку, присвяченого пам'яті Поета; категорично відмовив бажанню учнів бути на панахиді. І сталося це не в польській і не російській, а в українській школі.

З Ковельщини. В чисто українському селі Ключку на Ковельщині, на просьби селян о школу, відкрито шкільку, але польську. Протести нашого народу проти такої „освіти“ не принесли ніякого успіху. Тоді селяне, всі, як один, непустили своїх діточок до школи. Наслідком цього, учителька Полька перенесена в інше місце, а наше село полишене без всякої школи.

Почуття права. В 14 теоритичному органі польських соціалістів „Трибуні“, помістив п. Голуфко статтю під повищим заголовком, з якої беремо деякі уступи:

„Найбільше маркантні випадки потоптання основ конституції.

На Холмщині, Волині, Білоруси не дозволяють старости закладати громадських шкіл білоруських і українських, не говорячи вже про середні школи, замикають білоруські Національні Ради, українські кооперативи, переслідують пресу обох народів, два роки безвслідно стараються українські діячі про позволення заложення добродійного товариства „Рідна Хата“.

Тій безсоромній, ганьблячій Польщу політиці старостів і шкільних інспекторів у відношенню до національних меншостей в Польщі, патрують пп. Скульські і Ратай, мнимий людовець, коли не помиляюся, посол нещасної холмської землі.

З Буковини. На засіданню румунського парламенту дня 24. марта ц. р. вніс посол тов. Кракалія до міністра освіти інтерпеляцію, в якій наводив факт, що 90 українських шкіл на Буковині насильно зроманізовано, вказує на нищення українського шкільництва в цей спосіб, що на шкільних інспекторів іменується навіть з поміж самих Румунів на Буковині тільки таких, що є агентами

сігуранци (охрани), які всіми способами гноблять та переслідують українських учителів.

Інтерпеляція обговорює далі справу української гімназії в Кіцмані, яка існувала аж до 1919 року, та мала 800 учеників. Цю гімназію перемінено насильно на румунську і тепер ходить до неї ледви 27 учеників. Це тимбільше вдаряє, що в Кіцмані і Заставні є 87.000 Українців, а тільки 185 Румунів.

Інтерпеляція питає, чи румунський уряд ясно скаже, чого має від нього надіятися український народ.

Деякі місця цензура в газетах сконфіскувала.

Закриття „Каменярів“ на Буковині. „Черновецький „Vorwärts“ доносить, що румунські влади закрили усі українські часописи, що виходили в Чернівцях, а саме орган соціальних демократів „Робітник“, орган українських учителів „Каменярі“, безпартійний часопис „Громада“.

Шкільництво на радянській Україні. „Вісти“, орган київського губ. революційного комітету з 23. марта ц. р. помішують розмову з народнім комісарем освіти Гриньком, який обіхавши Київщину, Волинь і Поділю, говорить про тамошнє шкільництво таке:

„Київщина працює добре. Адміністративний апарат налагоджено в повні. Справу освіти в Київщині поставлено краще ніж в повітах Лівобережної України. Дещо гірше стоїть справа на Поділю та Волині, хоча й там помітна велика психологічна зміна в настроях працівників освіти. Дякуючи новим факторам, беручи на увагу новий закон про землю і закон про податок замість складки, нам пощастить цілком заволодіти сільською інтелігенцією. Одначе багато ще людей не розуміє величезного значіння освіти. Ще не всі розуміють, що в наші дні просвіта змінила свої форми, вийшла зі старого академічного укладу і набула іншого вигляду“.

Черговими завданнями радянського уряду на Київщині вважає Гринько 1) розвиток і поширення діяльності рад для захисту дітей, 2) постановлення на належну височінь справи професійної освіти, 3) об'єднання довкола губ. політично-освітнього виділу усіх органів політ. освіти. Крім цього перед Київом стоїть завдання кермувати культурною роботою по всій Правобережній Україні.

На правобережжю на Київщині, скількість українських шкіл виносить 97 прц., на Поділю відсоток ще більший, а на Волині 70 прц.

Вищі школи в Києві перебувають тяжку крізу. Останніми часами помічується значне зміцнення комфракції серед студентства й активна участь його в будівництві і реформі вищої школи.

Рада народніх комісарів ухвалила забезпечити матеріально існування Української Академії Наук в Києві, а підчас побуту Гринька в Києві, вироблено для неї новий статут, який буде внесений до затвердження Раді Нар. Комісарів.

Товаришу (ко), чи вислали Ви вже уділ на
Учительський Дім?

Посмертні вістки.

Мазур Микола учитель в Лисці помер на плямистий тиф 3. марта 1921.

Оден з точних і карних членів нашої організації, щирий робітник на українській ниві і любімець дітей школи.

Петрів Микола управитель школи ім. Б. Грінченка у Львові помер в 69 р. життя а 47 р. учит. служби.

Покійний ціле своє життя працював над народом і для народу. Учителював у Рудні к. Львова, Бібрці, Підяркові а найдовше, бо 34 літ. в Гаях к. Львова. За його старанням відкрито в Гаях читальню „Просвіта“, касу „Будучність“ тов. „Відродження“, кружок „Сільського Господаря“ та пожарний гурток „Січ“.

В вісімдесятім р., коли шкільна магістратура хотіла ввести в нар. школі латинку, Покійний перший заперотестував.

Всюди, де учителював, організував школи на більше клясові. Та коли власти перенесли його в сталий стан відпочинку не спочиває а приймає управу школи У. П. Т. ім. Б. Грінченка на городцьким передмістю у Львові.

Северина з Бачинських Кокорудзова, учителька в Рожнові пов. Снятин, померла дня 7. лютого 1921 р. лишаючи мужа, який щойно перед смертю вернув з Тухолі. Жура о мужа спричинила, що в 37. році життя розпрасцалася з тим світом.

Гнат Мороз, сталий учитель виділової школи в Тернополі.

Роман Герасимович, ст. учит. в Тернополі.

Омельян Домбровський, ст. учит. в Настасові.

Гриць Сороцький, тимч. учит. в Настасові.

Осип Бакальчук, тимч. учит. в Бунцеві.

Микола Бучинський, тимч. учит. в Глубічку вел.

Андрій Врублевський, упр. шк. в Денисові.

Роман Оріховський, упр. шк. в Курівцях.

Осип Яримович, упр. шк. в Чепелові руським.

Петро Питляр, упр. шк. в Мшанці.

Павло Патеровий, тимч. учит. в Денисові.

Лев Юрчинський, упр. шк. в Цеброві.

Юлія Сатурська, тимч. учит. в Тернополі.

Михайло Стасик, учит. в Рихтичах.

Володимир Савкевич, учит. в Річці.

Антін Маркевич, учит. в Хриплині.

Пропали без вісти.

Дмитро Барабаш, тимч. учит. в Купчинцях.

Максим Шкільник, тимч. учит. в Купчинцях.

Стефан Пастушенко, тимч. учит. в Тернополі.

Микола Денека, тимч. учит. в Малахівцях.

Осип Тимочко, тимч. учит. в Зарудю.

Петро Цзюбановський, тимч. учит. в Яківцях.

Михайло Петровський, тимч. учит. в Купчинцях.

Василь Якубишин, тимч. учит. в Сушині.

Іван Барабаш, тимч. учит. в Ходачкові малім.

Михайло Король, тимч. учит. в Чорній річці.

Бібліографія.

Др. В. Єрузалем. Психологія з 14 образками в тексті. З шестого німецького видання за дозволом автора переклав Григорій Кичун. Станиславів 1921. Накладом Видавництва „Бистриця“. Ціна 300 М. Стор. I—XII. і 187.

Рухливе видавниче товариство „Бистриця“ в Станиславові випустило в світ річ перворядної ваги, а саме Психологію відомого проф. віденського університету д-ра Вільгельма Єрузалема. Таким чином виповнило воно знову одну прогалину й дало рівночасно шкільний підручник для нашої молоді й поважну книжку для загалу нашого грома-

мадянства, в першій мірі для українського учительства. Тепло написана передмова самого шановного автора до українського видання містить знаменні слова: „Хай мій підручник укаже дорогу до поглибленого студювання людської душі та закріпить пересвідчення в будучих учителів, душпастирів, правників і лікарів, що тільки через впливання на духа й серце можна здобути ті сили, яких ми всі так до кінця потребуємо до внутрішньої і зовнішньої відбудови“. Автор в своїй скромности бачить у своїм творі тільки шкільний підручник, в дійсности одначе можемо з повним спокоєм поручити всім кругам нашого громадянства яко необхідну книжку, котра дасть їм спромогу познакомитися з прекрасним викладом психології великого фаховця. Тов. „Бистриця“ і перекладникови проф. Кичунови належить повне признання за їх труд тим більше, що вони заповідають видання в найближчій часі перекладу капітальної праці того самого автора: „Вступ до філософії“.

Не вдаючися в подрібну оцінку перекладу, яку полишаю собі до иншого місця, треба зазначити, що перекладчик поборов великі труднощі, котрі мусять бути при перекладі філософичного твору. Мова добра, виклад ясний і прозорий роблять приємне враження, і ми читаємо твір з правдивим задоволенням. Побажати тільки, щоби наша суспільність зацікавилася твором і винесла ту користь, яку намітив автор у своїм переднім слові. — *М. Галушчинський.*

Преса на Підкарпатській Україні. „Зоря“. Часопись для народа. Виходить 1. і 15. кожного місяця. Редактор І. Коханий. Видає шкільний відділ цивільної управи Підкарпатської Руси.

„Кооператива“. Часопись кооперативних дружеств в Підкарпатській Руси. Орган краєвого кооперативного союзу в Ужгороді. Виходить місячно в Ужгороді. Відвічальний редактор, Осип Рак (Чех), директор Союзу.

1. „Наука“ (християнсько-суспільна). 2. „Руська Нива“ (руська хліборобська партія). 3. „Народъ“ (соціалдемократ). 4. „Русинъ“ (офіціоз губернатора Жатковича, писаний винайденим ним і його братом церковно-славянсько-російсько-українським воляпком). 5. „Карпато-руський вістник“ (орган руської земледільської партії — ворожа до кацапів, мадяронська). — 6. „Правда“ (партія соціалістично-інтернаціональна). 7. „Село“ (орган чеських аграріїв на українській мові). 8. „Русская Земля“ (трудова партія кацапська). 9. „Господар“. 10. „Учитель“. 11. „Виночок“ (для дітей). 12. „Наша оборона“ (орган інвалідів, вдів і сиріт).

Як бачимо, сей невеликий закуток має 14 газет.

Оповістки.

Заг. Збори Окр. Відд. В. П. У. в Збараж відбудуться дня 4. мая б. р. в Збараж. Взивається всіх Українців учителів (ки), щоби безумовно явилися на збори Т-ва.

Звичайні сходи Окруж. Відділу В. П. У. у Львові відбудуться дня 5. мая ц. р. о год. 11. перед пол. в комнатах тов. „Воля“ при Осолінських вул ч. 8. з отсими черговими справами: 1) відкриття сходи; 2) реферат о нових научных плянах; 3) провірка влати членських вкладок, передплати „Уч. Слова“, та уділів на Учит. Дім; 4) реферат о трудовій школі на Великій Україні; 5) евентуалія. Всіх Товаришів (ок) з політичного повіта Львів проситься прибути. — *Виділа*

Позір! Коломийщина! Дня 5. мая б. р. відбудуться в Коломій в домівці Укр. Гор. Комітету, о 10. год. перед пол. Загальні Збори Окр. Відд. В. П. У. Чергові справи: 1) відкриття Зборів; 2) відчитання протоколу з посл. заг. зборів; 3) звіти секретаря, скарбника та контр. комісії; 4) вибір нового виділу; 5) внесення та запити — *Виділа*.

Загальні збори Окр. Відд. В. П. У. в Буську відбудуться 26. квітня ц. р. о 2. год. попол. на Вікарівці з отсими черговими справами: 1) звідомлення виділу від послідних сходи; 2) вибір нового виділу; 3) нові течії у вихованні; 4) справа поборювання неграмотности; 5) внесення і запити. Всіх Товаришів (ок) без виімків взиваємо явитися. — *Виділа*.

Дрогобич. Товариські сходи Окр. Відділу в Дрогобичи відбудуться 16. мая 1921 о 10. год. рано в домівці „Народного Дому“ в Дрогобичі. — *Виділа*.

Снятин. Сходи Окр. Відд. ВПУ. в Снятині відбудуться 8. мая 1921 о 10. год. рано у салі каси „Прут“ з таким денним порядком:

1) Відчитання протоколу зі сходи б. марта ц. р.; 2) Учителі як горожанин (відчит); 3) Виховуючі мотиви в поезії Івана Франка (відчит); 4) Видання „Учительського Календара“ на 1922 р.; 5) Касове звідомлення; 6) Внесення.

Збірка уділів на Учителяський Дім у Львові.

(вплинуло по день 18. квітня 1921 р.)

Березів

по 1000 М: Копківна Розалія, Павлюк Тодор.
Разом 2000 М.

Бібрна

по 1000 М: Качоровський Михайло, Павличський Осип, Мороз Грпць, Ващуківна Доля, Казанівський Іван, Гамаль Гнат, Шорабура Степан, Олексюк Ярослав, Ілшашевич Лев, Лукашевський Семен, Ткачук Матій, Кобилянський Е., Кобилянська Ольга, Когутівна Петронеля, Пеленський Филімон, Кулиннич Олександр, Савків Іван; по 700 М: Кузьмак Василь; по 500 М: Бокс Франц; по 250 М: Басса Іван.
Разом 18450 М.

Богородчани

по 2000 М: Андрухович Антоніна; по 1000 М: Микейова Амалия, Андрухович Ангеліна, Садовська Стефанія; по 500 М: Гошовський Осип, Пасічник Василь, Паньчук Іван; по 250 М: Гординська Софія, Скалений Теофіл, Гарасим Василь, Магдій Микола, Токарський Теофіл, Гурик Дмитро, Зарицька Стефа, Маркова Анна, Пиндус Осип, Шавінський Микола, Пиндусова Кліментина, Гурикова Кліментина; по 125 М: Ценкнерівна Леонтія.
Разом 9625 М.

Броди

по 2000 М: Ліщинська Михайлина; по 1000 М: Пінковська Михайлина, Чередарчук Василь, Фрайденбергер Текля.
Разом 5000 М.

Бучач

по 2000 М: Скоробогата Марія; по 1000 М: Лабій Елеонора, Козак Михайло, Дембіца Павлина, Дубівна Ольга, Чернівна Людмила, Дашинська Іванна, Билинкевич Ярослава, Вошинська Марія, Чекановський Степан, Костишинівна Ольга, Рогозинська Іванна, Харещка Юлія, Остафійчук Василь, Шур, Коцюбівна Ірена, Гуківна Меланія, Лисива Мальвіна, Калужняцка Михайлина, Гушалевищівна Лукія; по 500 М: Бараболякова Олена.
Разом 21500 М.

Бережани

по 1000 М: Яворський Андрій, Бачинський Ришард, Гуцалівна Марія, Весоловський Семен, Весоловська Ольга, Бортник Петро.
Разом 6000 М.

Горлиця

по 1000 М: Вонсович Осип, Пилипчак Гр., Лішота Степан, Гижа Марко, Вендзілович Сидонія, Жидякова Анна, Гладик Марія, Тхір Кіндрат, Лішота Євгенія.
Разом 9000 М.

Городенка

по 1000 М: Бачинський Роман, Лонич Василь, Дорош Володимир, Гуменюк Осип, Березовська Анна, Юрчишин Петро, Коновалівна Пракседа, Гультай Максим, Юрчишинова Антонія, Курцеба Осип, Сташківна Анна, Ясельський Карло, Олексинівна Марія, Дорожинський Евстахій, Биленкевич Омелян, Василишин Іван, Михайлівська Емілія, Божовський Іван, Пугальська Валерія, Загарівський Василь; по 500 М: Подоляк Остап; по 250 М: Поліщук Наталка.
Разом 20750 М.

Грибів

по 1000 М: Янцур Микола, Гуцалюк Степанія, Мерева Василь, Вонсович Іванна, Нишота Андрій, Нишота Марія, Кравс Осипа, Вовк Ілля, Мандзюк Дмитро, Мандзюкова Євгенія, Хиляківна Марія; по 250 М: Мерева Гаврило, Гуралечка Андрій, Гуцалюк Михайло.
Разом 11750 М.

Гусятин

по 1000 М: Остапчук Василь, Волянська Катря, Геваніцький Юліян, Яковичин Гриць, Милешкевич Франц, Боднарукова Степанія, Нікофорович Іван, Паньків Іван, Візніора Павло, Марак Микола, Колодницький Михайло, Бріль Степан, Решетило Іван, Ямна Софія, Матковська Олеся, Думановський Володимир, Остапчук Онуфрій, Гузар Антін, Пазюкова Євгенія, Кузик Федь, Мостовий Семен; по 500 М: Гуменюк Іван.
Разом 21500 М.

Добромиль

по 1000 М: Мельниківна Марія, Возьний Антін, Возьний Степан, Крук Степанія, Заборський Володимир; по 500 М: Крента Степан.
Разом 5500 М.

Должна

по 1000 М: Зобків Павло, Фуртак Дам'ян, Горбівна Іванна, Миревич Ігнат, Бурак Іван, Паньків Михайло, Гумінович Юрко, Шебель Іван, Рудий Володимир, Рудова Ольга, Долінка Михайло, Горбай Василь, Кожан Іван, Гуменюк Михайло, Сорчкова Марія, Николяк Михайло, Матуляк Петро, Матулякова Анна, Борачок Лев, Качала Степан, Маринович Філомена, Ломіш Іван; по 250 М: Павлусевич Анна, Криницька Ольга, Монцібович Зенон, Петрівна Марія, Мишкей Іван.
Разом 23250 М.

Дрогобич

по 10000 М: о. Попель Теодор; по 1000 М: Лопата Павло, Кізізова Ефрозима, Беч Дмитро, Білинський Методій, Кондрат Теодор, Мацюк Кость, Ольшанська Осипа, Волошин Петро, Думін Яків, Сілецька Олександра, Романюк Іван, Білас Михайло, Легедза Осип, Кошківна Оля, Мишаць Ілля, Ісик Василь, Кондратівна Левка, Винницький Григорій, Ортинський Франц, Ольшанська Софія; по 500 М: Іваненко Василь, Височанська Євгенія, Яцьова Луїв, Швед Микола, Берегуляк Микола; по 250 М: Созанський Юліян, Сілецька Анна, Добрянська Ольга, Крайчик Петро, Олексик Олекса, Нікоракова Євгенія, Тимочко Осип.
Разом 34250 М.

Жидачів

по 6000 М: Головкевич Корнелія; по 2000 М: Федак Григорій; по 1000 М: Ломіш Микола, Дорожинська Марія, Котович Евстахій, Іванів Антін, Рихвицький Михайло, Білинський Іван, Михайловичева Хрестина, Танчаківська Софія, Карваш Іван, Прокопович Ярослава, Болевський Іван, Данилишин Василь, Кассараба Микола, Нарожняк Володимир, Нарожнякова Євгенія, Грубська Софія Пулюй Іванна, Святий Катря, Лисова Марія, Грубська Ольга, Сподар Володимир, Янковський Євген, Надяк Іван, Ванчицький Степан, Данилович Любов; по 500 М: Боднар Євгенія; по 200 М: Лободич Микола.
Разом 33700 М.

Жовтва

по 1000 М: Калюга Іван, Савчак Ілля, Потерейко Теодор, Ольшанська Павлина, Хасівна Анна, Майовський Іван, Миколаєвичева Олена, Душеньчук Катря, Шерстилова Ірена, Шерстило Іван, Левицька Олімпія, Корнова Павло, Гоцька Олександра, Вязовський Осип, Флякевич Ліна; по 500 М: Гусаковський Микола, Гораковська Марія, Тимкевич Юлія; по 300 М: Тимкевич Софія; по 250 М: Садовська Текля, Сухий Михайло.
Разом 17300 М.

Заліщини

по 250 М: Малащук Іван.
Разом 250 М.

Збаранж

по 1000 М: Шавранський Матвій, Літинська Анастасія, Явний Микола.
Разом 3000 М.

Зборів

по 1000 М: Стельмахова Марія, Стельмах Денис, Білякова Доміцила, Шпільман Семен, Швець Ігнат, Пригода Стефан, Руда Анна, Держко Осип, Мізь Юрій; по 150 М: Молчко Павло, Молчкова Марія.
Разом 9300 М.

Золочів

по 2000 М: Макух Михайло; по 1000 М: Сухінський Іван, Осович Юліян, Папроцька Анна, Завадович Михайло, Завадович Олена, Савуліна Софія, Цапів Емілія, Цапів Іван, Почапський Кіндрат, Кондюхівна Анна, Бучацький Сидір, Маринович Іван, Льошків Анна; по 500 М: Гайовик Петро, Бобовський Станіслав, Михаловський Юліян, Моравецький Осип, Дзікевич Володимир; по 300 М: Слімаковська Олена; по 250 М: Миджинова Юлія; по 200 М: Піріг Семен, Демчишин Софія; по 100 М: Харкевич Степанія.
Разом 18550 М.

Калуш

по 1000 М: Нарольський Осип, Нарольська Евдокія, Сандурський Іван, Сандурська Олена, Рубчаківна Марія, Гайда Панько, Кошан Петро, Сімків Іларій, Ковалівна Марія, Скородинський Михайло, Посацький Мартин, Гринів Гаврило, Сімків Терентій, Кульчицька Віся, Посацька Ольга, Курдик Онуфрій, Паздрій Василь, Федюшка Анастасія, Мацяк Володимир, Козак Омелян, Бородайкевич Іван, Ковалева Анна, Романківна Софія, Посацька Анна, Шквірко Іван, Когут Юрко, Павлович Антін, Прокопів Юрко, Гойданова Софія Секрета Анна, Мусянович Антін; по 750 М: Юрчик Петро; по 500 М: Іваніцький Антін, Самотівка Іван, Михайлівський Володимир, Чучкевич Осип, Павлінський Олекса, Кравець Дмитро; по 250 М: Посацький Іван.
Разом 35000 М.

Камінка стр.

по 1000 М: Вознякевичівна Апольон'я, Брикайло Михайло, Туркевич Іванна, Брожинівна Євгенія, Шанковська Іванна, Будзінська Розалія, Білозор Филеон, Мудрик Павло, Гордечна Софія, Алексевич Володимир, Фік Павло, Шулик Василь; по 500 М: Городинський Тадей.

Разом 12500 М.

Колемія

по 5000 М: Видавнича спілка укр. учит. в Коломиї; по 1500 М: Михалевський Іван; по 1000 М: Калитовська Марія, Матковський Зеновій, Матковська Леся, Воробцівна Наталка, Єндик Дмитро, Хоміцький Осип, Кузьма Осип, Кузьмова Марія, Запалило Олександр, Вишиванюк Микола, Вишиванюк Юлія; по 250 М: Галярович М.

Разом 17750 М.

Коросно

по 250 М: Патроник Іван.

Разом 250 М.

Косів

по 1500 М: Цюпрак Іван; по 1000 М: Наняк Михайло, Винницький Зенон, Винницька Марія, Цюцюра Віктор, Цюцюра Степанія, Шилкевич Іван, Шилкевичева Олена, Поліщук Євгенія, Витвицька Теодозія, Вовк Гриць, Тисяк Василь, Самборський Михайло, Бундзяк Володимир, Бундзяк Катерина.

Разом 15500 М.

Ланцут

по 1000 М: Демкович Емілія.

Разом 1000 М.

Ліско

по 5000 М: Магир Микета; по 2000 М: Мисик Іванна; по 1000 М: Полянська Анна, Мельник Володислава, Барна Іван, Кобилка Гриць, Сапрунівна Юлія, Федорович Людвик, Негребецька Теодора, Щирбівна Марія, Ільків Кость, о. Мисик Василь, о. Гмитрасевич Володимир, Конюшко Ольга, Медвідь Олександр; по 250 М: Комарчевський Михайло.

Разом 20250 М.

Львів

дар 1000 М: Бісікевич Олександр; по 20000 М: Ліщинський Іван; по 2000 М: Шубертівна Юлія; по 1000 М: Капустієва Анна, Мартиняк Анна, Бурівна Ваня, Климко Іван, Заруцький Михайло, Корнога Анна, Тарновецький Володимир, Тарновецька Степанія, Танчаковський Осип, Бень Василь, Коць Михайло, Коцьова Марія, Трусевич Віра, Яворська Ольга, Панейківна Марія, Гаврих Рудольф, Яворський Михайло, Окр. Відділ В. П. У., Петрова Іванна, Петрів Денис, Білів Володимир, Мороз Микола; по 500 М: Зелена Олімпія, Банах Анна, Прудеус Іван, Лотоцький Олександр, Банах Марія; по 250 М: Сенюта Іван, Островська Осипа; по 100 М: Романів Василь.

Разом 48100 М.

Мостиска

по 1000 М: Фаріон Іван, Жданівна Францішка, Стахович Іван, Рибачевський Осип, Смик Михайло; по 500 М: Загвойський О., Петлюх Іван, Менціньська Єлеонара, Гуміняк Іван; по 250 М: Возняк Василь, Качмар Марія, Федевич Тимко, Федевич Юлія, Пеканець Василь, Качмар Гриць; по 25 М: Байдала Степан дир. Нар. Дому.

Разом 8525 М.

Надвірна

по 1000 М: Данилюк Михайло, Лилик Іван, Гарб'яківна Леся, Михалевич Наталія, Мухній Гриць, Сайкевич Михайло Дам'ян; по 500 М: Тимчина Михайло, Покеза Юрко, Дмитрик Ілля; по 250 М: Пилипак Іван.

Разом 7750 М.

Новий Санч

по 1000 М: Пилипчук Іван, Будзанівна Слава, Гусак Антін, Костів Іван, Попадюк Василь, Трускавецький Петро, Бірецька Анна, Жарська Александра.

Разом 8000 М.

Перемишль

по 2000 М: Гоцька Ольга; по 1000 М: Кульчицька Олена, Татух Микола, Ступницька Ольга, Пацановська Олександра, Посацький Лев, Мацюрак Людвика, Федорович Осипа, Тишинська Евстахія, Ярош Олена, Сенишин Юліян, Зизяківна Славомира, Винницький Микола, Чайківська Олена, Чехович Софія, Стефанкова Казимира, Негребецька Степанія, Лівчак Степанія, Ропіцька Євгенія, Яцишин Олена, Цішановська Ольга, Савицька Марія, Комарницький Михайло, Мілер Марія, Погорецька Марія, Савицька Ольга, Новаковська Марія; по 750 М: Менціньська Анна; по 500 М: Кмицикевич Євгенія, Котис Софія, Мейський Михайло, Карманська Марія, Лельо Софія, Боберівна Марія.

Разом 31750 М.

Перемишляни

по 2000 М: Сниликова Антонина; по 1000 М: Кузьма Петра, Кузьмова Александра, Федоришин Теодор, Снилик Петро, Сохаська Марія, Майданий Еміль, Сениця Василь, Шербатий Теодор, Браташівна Марійка, Скульська Леся, Пешко Сильвестер, Нановський Осип, Зельська Марія, Зельська Олександра, Кебало Василь, Лех, Ульванський, Дичкевич Михайло; по 500 М: Сеницева Антонина, Дума Василь, Ладика Степан; по 250: Теодорович Тимош, Дельківичева Ольга.

Разом 22000 М.

Печеніжин

по 1000 М: Генік Михайло, Тимофійчук Василь, Буджик Михайло, Костюк Марія, Боднар Василь; по 500 М: Атаманів Гриць.

Разом 5500 М.

Підгайці

по 1000 М: Косович Марія, Косович Ольга, Каманський Василь, Лада Осип, Турчан Теодор, Вороневич Евстахій, Вороневич Марія, Борщівна Марія, Лотоцький Станіслав, Кинасевич Катря, Бабій Михайло, Войтович Ярослав.

Разом 12000 М.

Рава руська

по 1000 М: Садовський Юліян, Волошинський Володимир, Шабакевич Осип, Климко Володимир, Юхим Гнат, Молодовець Ілля, Рачинський Андрій, Мусій Теодор, Гнідець Максим, Стародуб Іван, Сухий Ілля, Іванець Володимир; по 500 М: Криса Василя.

Разом 12500 М.

Рогатин

по 2000 М: Бекиш Василь, Любич Олена; по 1000 М: Козловський Орест, Трач Прокіп, Рибак Степанія, Скренко-вич Володимир, Шевцева Анастасія, Пархуць Яків, Курасівна Марія, Коцан Анна, Ковальська Галя; по 250 М: Чартар Олександр, Ромах Микола; по 200 М: Коханівна Катря.

Разом 13700 М.

Рудні

по 1000 М: Беген Олімпія, Коцан Остап, Пучинський Андрій, Верхолівна Зоня, Кульчицька Любов, Луцький Микола, Олекса Кулинич; по 500 М: Слупський Семен, Дворницька Ольга

Разом 8000 М.

Самбір

по 1000 М: Полулях Юстин, Рибчук Іван, Курилова Єлеонара, Лаврівська Марія

Разом 4000 М.

Скалат

по 1000 М: Коненко Павло, Онуферко Северина, Каліняк Іван

Разом 3000 М.

Снятин

по 1000 М: Голубович Олена, Голубович Іван, Курилюк Степан, Равлюк Василь, Равлюк Анна, Різун Петро, Гоів Ольга, Маєвський Іван, Нижник Прокіп, Букачевський Володимир, Тарсова Євгенія, Гавдунік Олекса, Федорак Іван, Войнаровська Олена, Білоус Іван, Ковтун Михайло, Петрівський Микола, Керницький Михайло, Бахталовська Анна, Задурович Євгенія, Харкевич Маркіян, Бойчук Дмитро, Шлеменко Семен, Лішук Василь, Жанковська Катря, Крупський Павло, Гуцуляк Михайло, Ляшкевич Єлеонара; по 250 М: Костинюк Степанія

Разом 28250 М.

Сокаль

по 1000 М: Петрушак В., Локач Іван, Пушкар Еміль, Козира Гриць, Галань Михайло, Сатурський Микола, Гриньків Іван, Бобрецька Марійка, Бережницька Теодора, Заньківна Емілія, Трусевичівна Марія; по 250 М: Дащаковський Василь

Разом 11250 М.

Станіславів

по 3000 М: Дмитриківна Ольга; по 1000 М: Ковальська Наталія, Роздільський Іван, Роздільська Фільомена, Комаринська Марія, Ченстух Іван, Дмитришин Дмитро, Кадайська Амалия, Ковальчук Микола, Комазовський Михайло, о. Навроцький Василь, Топольницька Климентина; по 500 М: Величко Володимир; по 250 М: Сембратович Олена; по 200 М: Остерманівна Марія

Разом 14950 М.

Старий Самбір

по 1000 М: Скоробогата Іванна, Матвійківна Зофія, Мацевка Михайло, Крушельницька Людмила, Демкович Олімпія, Скоробогата Антоніна; по 600 М: Мішкевич Віктор, Лукашевич Марія; по 500 М: Парашак Теофіля, Луцький де Одиак Іван, Чиж Іван, Котелко Дмитро, Котелко Ольга; по 300 М: Цібаш Неля, Тимошек Володимир, Гринчи-

шин Михайло, Римець Михайло; по 250 М: Лавецька Катерина, Тимочко Стефанія; по 200 М: Древко Степанія

Разом 11600 М.

Стрий

по 2000 М: Захаріїв Інокентій, Захарієва Станіслава, Решетило Теодор; по 1000 М: Чипчарова Леонтинна, Любинецька Ірина, Мойсак Назар, Мойсакова Марія, Лісковацька Євгенія, Рогоульська Ольга, Винницький Дмитро, Винницька Катря, Петрівна Юлія, Петріна Михайло, Гутникевич Катря, Левицький Осип, Мандзяк Антін, Кульчицький Володислав, Соколовський Шасний, Петріна Антін, Сілецький Осип, Сілецька Марія, Кобат Петро, Витковицька Іванна, Устиянович Марія, Дубіцький Дмитро, Дубіцька Стефа, Левицька Марія, Левицький Станіслав, Шиколова Володимир, Микитин Микита, Базюк Євген, Білецька Ірена, Войтіховська Любов, Дубовець Максим, Кравчишинівна Ольга, Мейська Ольга, Скорик Осип, Рєваковичева Павліна, Лєснєківна Степанія, Др. Бачинський Ілярій, Муляківна Вікторія; по 500 М: Дрогомирецька Осипа; по 400 М: Хирівська Олена; по 334 М: Дзюбаківна Ольга; по 250 М: Котівичева, Чабан Іван.

Разом 44734 М.

Сян'н

по 1000 М: Назаревич Юлія, Будзиновська Магдалина, Крупський Андрій, Котис Теодозія, Навроцький Михайло, Романівна Катерина, Сенетова Степана; по 500 М: Демкович-Добрянський Іван

Разом 7500 М.

Сколе

по 1000 М: Галькевич Марія, Кульчицький Михайло, Романець Дмитро, Ліхновська Зоня, Кінаш Марія, Скоренько Микола, Андрейко Іван, Гавран Іван, Менцінський Ярослав, Чернівна Мечислава; по 500 М: Бобанич Евфрозина; по 250 М: Сербин Володимир

Разом 10750 М.

Теребовля

по 1000 М: Пелліх Василь, Гарматієва Павла, Гарматій Лука, Підгірний Лука, Ковальський Павло, Гжицький Зенон, Яворська Олександра, Думідас Павло, Целевич Витовт, Грацька Катерина; по 500 М: Рошаківський Володислав; по 250 М: Томків Степан

Разом 10750 М.

Тернопіль

по 1000 М: Солтис Онуфрій, Балеї Володимир

Разом 2000 М.

Товмач

по 1000 М: Кликайло Лев, Весоловська Олександра, Косар Евстахій, Романюк Михайло, Збудовський Зенон, Мартинівна Олена, Тилявський Осип, Ришкова Павліна, Шєвадзудзький Осип, Островський Атанас, Долинска Климентина, Лукасевич Василь, Батюк Сильвестер, Кобзан Степан, Приндин Осип, Н. Н.; по 250 М: Яськів Маркіян. Жилава Софія, Мусій Василь Баранова Магдалина; по 500 М: Скибова Юлія

Разом 17500 М.

Турна н./Стр.

по 1000 М: Білінська Єлеонара, Хаджай Володимир, Хаджай Іванна, Ковальський Микола, Бобовський Іван, Волосянська Марія, Яремкевич Ольга, Іванців Володимир, Яремкевич Степанія, Паньківна Анна, Панас Володимир, Сидорак Теодор, Шеремета Прокіп, Маліш Михайло, Солук Степан; по 500 М: Німчановський Микола, Сандович Осип, Козиняківна Параскева, Гурко Теофіл, Кузьмаківна Євгенія, Гуркова Катерина

Разом 18000 М.

Чесанів

по 2000 М: Кохаликівна Катря; по 1000 М: Юргова Бронислава, Юрга Микола, Тучанська Олена, Чайка Михайло, Скориківна Емілія, Турко Адольф, Трємбіцький Роман, Трємбіцька Катерина, Дзіковський Василь, Луцейко Іван, Луцейкова Теодора, Симко Ілія, Симкова Марія, Тоган Софія, Тоган Іван, Сайкевич Володислав, Червинський Іван, Назаревич Микола, Назаревичівна Стефа, Колодкевич Андрій, Лісковацький Альоїзи, Обшанський Прокіп, Мазуракова Олена, Мазурак Теодор, Гарасовський Юліан, Сабаль Іван, Гуль Іван, Гульова Савина, Хромцевичева Олена, Глова Теодор, Марчак Євген, Скиба Еміль, Щирба Гриць, Горощко Михайло, Костецька Павліна, Скаб Теодор, Скабова Олена, Лаврівська Евфемія, Кульчицький Теодор, Кульчицька, о. Чичалович Анатоль, Періжок Іван, Лебедович Григорій, Гуль Степан, Круцькова Марія; по 750 М: Колтунюківна Ольга; по 500 М: Круцько Микола, Турко Теоніна; по 250 М: Майбівна Наталія

Разом 49000 М.

Чортнів

по 1000 М: Ковалева Марія; по 500 М: Марковський Корнило

Разом 1500 М.

Яворів

по 1000 М: Літинський Іван, Гординська Михайлина, Міщишин Василь, Турко Олекса, Брєчко Іван, Гринів Юлія, Дубик Павло, Залєвська Єлеонара, Залігач Марія, Хархалісівна Параня, Нуд Аятін, Бонк Дмитро, Саварин Антін; по 750 М: Залуська Маруся; по 500 М: Фітійна Марія, Туркова Мар'я; по 250 М: Подулюхівна Домініка

Разом 15000 М.

Ярослав

по 1000 М: Школьніцька Вася, Павликевич Мелянія, Галань Михайло, Галань Марія, Рожек Фердинанд, Верби́нець Василь, Штронер Євген, Крайчиківна Дарія, Лісковацький Мирон, Колянківська Володимира, Литвінівна Катерина, Колянківська Ольга; по 500 М: Дуб Осип, Дубова Текля, Махник Зоня, Тєребинєць Дмитро, Тєребинєць Олена, Кучурівна Марія, Дублянцівна Леонія, Дублянцівна Ольга, Прокіп Олександр, Кучурівна Софія, Кучурівна Стефанія, Яніш Стефанія, Гаськівна Станіслава, о. Гасько Карло, Ожибо Дам'ян

Разом 19500 М.

Радехів

по 3000 М: Гайманович Степан; по 2000 М: Попович Савина, Собків Петро; по 1000 М: Зінко Дмитро, Зінко Марія, Підгайний Володимир, Сполітакевич Омелян, Литвин Степан, Бойцун Степан, Олійник Семен, Казаніський Гриць, Мончук Осип, Батюк Андрій, Гриньківна Параскева, Грицак Юлія, Трісківна Зоня, Степанія Коритківна, Паньчук Гаврило, Сохацький Юліан, Семенюк Гриць; по 800 М: Герман Григорій; по 250 М: Якимчук Марія, Галушак Павло, Крикевич Павліна

Разом 25550 М.

Чехи

по 1000 М: Рудий Євген

Разом 1000 М.

Вплинуло до 18. квітня 1921 р. разом: 846.584 М.

Міліонівни

по 1000 М: Грєчило п. Тєребовля, Марія Боршівна п. Підгайці, Михайло Личківський п. Підгайці, Ольга Бабіцька п. Городенка, Петро Коцан п. Калуш, Михайло Зубрей п. Камінка стр., Лія Головач п. Камінка стр., Емілія Гаврилякова п. Надвірна. В. Чабанівна п. Товмач.

Асигнати польського скарбу:

Теодор Грицай, Бібрка 500 К.

Польська держ позичка:

Володимир Куликівський, Густин 1000 М.

А де прочі Товариші (ни)?

ОГОЛОШЕННЯ.

АМЕРИКАНСЬКІ УЛІЇ системи Ляндстрота, найновішого моделю доставляємо в міру запасів з наших складів по ціні Мп. 1500.— за штуку. — Краєвий Союз господарських Спілок, Львів, Зіморевича ч. 20. 1—2

БУДЯК сатирично-гумористичний ілюстрований журнал. Пренумерата виносить 150 Мп. на чверть року. Адреса Редакції і Адміністрації: Львів, Бляхарська ч. 11. II. пов.

УЧИТЕЛЬ ВДОВЕЦЬ шукає подруги життя. Зголошення під „РОЗВАГА“ до Адміністрації „Учит. Слова“.

В Товаристві „Взаїмна Поміч українського народн учительства“ Львів, вул. Осолінських ч. 8 можна замовляти за попередним надісланням грошей:

М. Підгірянка: *Відгуки душі* (Поезії) . . . 20 М

М. Галушинський: *Михайло Драгоманів ідеолог Нової України* 20 М

М. Галушинський: *Шевченко поет життя й чину* 20 М

„ЛУК“ Торговельно-промислова Спілка
з обмеженою порукою
Львів, вул. Костюшка ч. 1А.

приймає замовлення й оферти із усіх галузей
рільництва і промислу; переводить купно за-
граничного збіжа; має на складі будівельний
матеріал, рільнічі знаряди і машини.

ВЖЕ ВИЙШЛА І ПОСТУПИЛА В ПРОДАЖУ:

Д-р Вільгельм Єрузалем

::: ПСИХОЛОГІЯ :::

200 стор. друку, з 14 обр. в тексті, зі вступним словом ав-
тора до українського видання, в перекладі проф. Григорія
Кичуна. Книжка, перша цього рода в українській наук. літе-
рат. видана незвичайно гарно, на білому папері, в картоно-
вій оправі Ціна: в Галичині і Польщі: Мп. 300.— в Австрії:
К 300.— в Чехословаччині: Кч. 40.— в Німеччині: Мн. 30 —
в Америці і Канаді: д. 1'50.

Замовляти і гроші присилати на адресу:

Видавництво „БИСТРИЦЯ“ Станиславів.
Продається в українських книгарнях: у Львові, Перемишлі,
Станиславові і Коломиї. 1—2

Одиноке українське Товариство взаїмних обез-
печень на життя і ренти

„КАРПАТІЯ“

Почесний Президент:

Його Ексцел. митроп. граф Андрей Шептицький.

Товариство оперте на взаїмности, а через то усі зиски
припадають членам. Ручить вже по трох літах неоспо-
римість і незапалість обезпечення. — Признає по трох
літах право викупу, а також вже по трох літах уділяє
позички на низькі відсотки. — В усіх справах звертатися
на адресу:

Львів, вулиця Руська ч. 18, . поверх.

Понад 20 мільонів ворон

виплатило до тепер своїм чле-
нам за погорілі будинки й інші
огневі шкоди Т-во взаїмн. обезп.

„ДНІСТЕР“

Львів, вул. Руська ч. 20.

ДЕ НАЙКРАЩЕ І НАЙДЕШЕВШЕ ВБЕРЕТЕСЯ НА
СВЯТА?

— — ОЧЕВИДНО ШО В — —

СЕЛЯНСЬКИЙ МЕ-
ХАНІЧ. ТКАЛЬНИ „ПОЛОТНО“

у Львові, при вул. Зіморовича ч. 20.

Там дістанете у великому виборі полотна, пер-
калі, швейоти, сукна, цайги, хустки. 1—1

„ТИТАН“ торговельно-промислова спіл-
ка з обм. пор.
у Львові, вул. Валова ч. 23.

експлюатує ліси, продає матеріялове і опалове дерево, до-
ставляє матеріяли для відбудови краю, провадить у влас-
нім заряді столярську фабрику, виріб соди до прання, посе-
редничить у закупні фабричних уряджень і рільних машин.
Поручення виконує безпроводочно і солідно.

НИТКИ найліп. англ. і франц. марки C'ark,
Coats і C. B. Carläneer; 200 y, 250 y,
500 y і 1000 y. (y = ярд = 0'914
м.) чорні і білі чч. 30, 36, 40, 50 і 60
тузинами і поод. шпульками; ПАН-
ЧОХИ, СУКНА, БАРХАНИ, ПО-
ЛОТНА і и. продає наш sklep на І. пов.: дальше

КОСТЮМИ, ПЛАЩІ, СУКНІ, СПІДНИЧКИ і и.,
— — — вкінці — — —

БІЛЛЯ жіночі, мужеське і и. **ВИКОНУЄ НАША**
РОБІТНЯ СУКОНЬ І БІЛЛЯ по уміковиних
цінах від 20 літ існуюча ЖІНОЧА СПІЛКА ПРОМИСЛОВА

„ТРУД“ стоваришення з обмеженою порукою.
Львів, РИНОК ч. 39. (вл. дім).

Спілкам і купцям опуст. — Висилка на провінцію за від-
повідним задатком.

Макс Глязерман,

РИТІВНИЧЕ ЗАВЕДЕННЯ,

фабрика кавчукових стампіль і відливарня
таблиць.

Львів, вулиця Сикстуська ч. 19.

„СВІТЛО“. Місячник посвячений справам на-
ціонального і суспільного виховання. З днем 1.
червня с. р. зачне „Учительська Громада“, това-
риство учителів висших шкіл видавництво під по-
вищою назвою. Програма видавництва намічена
широко, щоби приєднати передплатників і співро-
бітників з найширших кругів. Недостачу вихову-
ючого органу відчували всі стани, в першій мірі
наше учительство без ріжниць. Належить сподіва-
тися, що орган найде своїх прихильників серед
народнього учительства і воно поспішить йому
з матеріяльною і моральною допомогою, або пер-
едплатою і співробітництвом. Всякі письма в цій
справі належить звертати на адресу: Михайло Га-
лушинський, Львів, Чарнецкого 24/II. пов.

ВИДАВНИЦТВО „БИСТРИЦЯ”

В СТАНИСЛАВОВІ

==== поручає такі новини: =====

Прсф. Д-р ЄРУЗАЛЄМ ВІЛЬГЕЛЬМ: Психологія , в 14 ілюстр. в тексті, зі вступн. словом автора до українсько-го видання, на гарному папері, в оправі, ціна мп. 300	ДМ. ТРЕТЯК: Помотигорошон , фантастичне оповідання для дітей, в ілюстр. О. Курилеса, ціна мп. 22
А. ЧАЙКОВСЬКИЙ: Малолітний , повість з життя маловельної шляхти, ціна 100	Вуйко Іван , прегоди зеленої жаби, з ілюстр., ціна . 15
Український сміх , збірник гумористики і сатири українського письменства, ціна 70	Семя Снаунчинів , оповідання з життя вишей, ціна . 20
О. ШЕВЧУК: Ad Astra , новелі, ціна 30	БОРИС ГРІНЧЕНКО: Коротка істерія України , ціна . 20
КЛИМ ПОЛІЩУК: Звукоірієсть , поезії, ціна . . 40	ГР. ГЕТЬМАНЕЦЬ: Хто таний Т. Шевченко? ціна . 15
	Т. ШЕВЧЕНКО: Гайдамаки , в поясненнях, ціна . 50
	„ Малий Кобзар , в портретом, ціна . 15

Висилається лише за готівку.

Замовляти на адресу:

ВИДАВНИЦТВО „БИСТРИЦЯ”,

СТАНИСЛАВІВ.

1 8

A - I - D - A

I D A

==== ПРАВДИВІ =====
 -- vérge combustible. --
ЦИГАРЕТНІ ПАПЕРЦІ
 ===== В ЗШИТКАХ =====
І ГІГІЄНІЧНІ ТУТКИ
-- 3 ВАТОЮ --
 Правдиві тільки з водним знаком „Szabelka”.
 Фабрика: ЛЬВІВ, Сакраментон ч. 16.

УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО

Орган Товариства Взаїмна Поміч українського народнього учительства.

ПЕРЕДПЛАТА ВІНОСИТЬ: річно 180 Марок,
піврічно 90 Марок, чвертьрічно 45 Марок.

ЦІНА ПРИМІРНИКА **20** Марок.
у Львові і на провінції

Оголошення: За цілу сторінку 3000 М. за $\frac{1}{2}$ ст. 1500 М., за $\frac{1}{4}$ ст. 750 М., за $\frac{1}{8}$ ст. 400 М., $\frac{1}{16}$ ст. 200 М.
Оповістки 40 М. від петітової стрічки. — Оголошення 40 марок від петітової стрічки.

Адреса Редакції та Адміністрації: „УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО“, Львів, Осолінських ч. 8. II. поверх.

Учительський Дім у Львові!

До 10. липня б. р. мусимо сплатити довг 1,200.000 Мп. затягнений на тяжких умовах!

Кожний Українець-учитель (-ка) повинен прислати по кілька уділів!

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Товариства Взаїмна Поміч українського учительства

відбудуться у Львові, дня 2. і 3. липня 1921 року в салі „НАРОДНОГО ДОМУ“ о 10 год. рано зі слідуєчим денним порядком:

- 1) *Отворення Загальних Зборів.*
- 2) *Ухвалення правилника Заг. Зборів, вибір комісії.*
- 3) *Організаційний звіт з діяльності Т-ва.*
- 4) *Касовий звіт.*
- 5) *Звіт контрольної комісії.*
- 6) *Вибір 4 членів Надзірної Ради Т-ва.*
- 7) *Українська школа під теперішню пору.*
- 8) *Учительський Дім.*
- 9) *Внески членів.*

Участь в Загальних Зборах беруть всі члени Т-ва.

Дня 2. липня вечером в театральній салі ім. М. Лисенка вистава Івана Франка:

„УЧИТЕЛЬ“.

Дня 3. липня о 9 год. вечером в салі „Народного Дому“

ВЕЧЕРНИЦІ.

Докладна програма Заг. Зборів в слідуєчому числі. Взивається все українське учительство взяти участь в Загальних Зборах. Окружні Відділи з дальших сторін від Львова повинні вислати більшу кількість делегатів.

Своя хата.

Напруження всіх сил! Довести розпочате діло до цілі! Святим і найважнішим обов'язком нашим під теперішню хвилю: своя хата, Учительський Дім у Львові. Він є нашою власністю, Тов-о є на нім заінтабульоване.

Учительство зложило майже половину, 1,200.000 Мп. мусимо сплатити до 10. липня б. р. Це є векселевий довг, від якого платиться великі відсотки. Цей довг мусить народне учительство сплатити!

Тому ще всіх сил Товариші (ки)! Ми знаємо, в як тяжких матеріальних відносинах знаходиться частина нашого учительства, ми знаємо, що патріотичне і свідоме народне учительство кладе великі жертви на всілякі цілі, але ми певні, що ціле українське народне учительство розуміє велику вагу своєї хати у Львові та доложити усіх змагань, щоби Учительський Дім у Львові був дійсно нашим домом.

Селяни присилають уділи! Чи деякі байдужні одиниці не хотять вже раз зрозуміти, що є їх обов'язком?

За приміром учительства купують священики і приватні урядники для себе дома.

Учительство зі Збаращини ухвалило на своїх сходинах всі воєнні польські позички дати даром на Учительський Дім.

Тому ще раз взиваємо все українське учительство до складання по кілька уділів!

Товаришу (ко), чи вислали Ви вже уділ на Учительський Дім?

В п'яту річницю смерти Великого Учителя.

П'ять літ минуло, як відійшов з поміж нас великий Учитель, найясніший Дух України на переломі двох віків. Відійшов Франко саме в момент, коли світова хуртовина заточувала чимраз ширші круги, коли в огні і бурі спалювався старий світ, на передодні нової епохи в історії людства, саме... на передодні розвалу північної тюрми народів, на передодні здійснювання його віщовання:

... прийде час і ти огнистим видом
Засяєш у народів вольнім колі,
Труснеш Кавказ, вперешся Бескидом,
Покотиш Чорним Морем гомін волі
І глянеш як хозяїн домовитий
По своїй хаті і по своїм полі.

В боротьбу за цю нову епоху і належне місце під сонцем для віками неволеного народу пішло сучасне покоління України з його духа печатю.

Тисячі жертви довелося понести на шляху визвольної боротьби: на побоєвищах, в чотирокутнику смерті, по безчисленних тюрмах.

І ми незломані! Наш доконечний ідеал зробився власністю широких народніх мас. Хочби нам навіть прийшлося улягти хвилино перед переможним ворогом, жертви крові на вівтарі незалежної, соборної Української Народної Республіки будуть говорити своєю таємною мовою.

Цей подвиг сучасного покоління — се у великій мірі вислід сороклітнього труду геніяльного ученика Драгоманова.

* * *

Половина віку добігає, як мужицький син-абітурієнт дрогобицької гімназії з молодечими мріями про письменницьку славу і з першими спробами пера приїхав до Львова та причалив до гуртка студентського журналу „Друг“. Були се часи, коли польська шляхта зєдинивши свої інтереси з інтересами австрійської державної думки і династії Габсбургів (відома соймова резолюція!), закріпила неподільне пановання над цілою Галичиною.

А тут, у східній Галичині пульс національного життя, піднесений освіжуючим подихом Кобзареві Музи в шістьдесятих роках, почав чимраз слабше функціонувати, чимраз більше зачав підносити голову табір зневіри, чимраз сильніше зачинало розпановуватися старе рутенство, сервілізм, загуміновість.

Відзивається великий Європеєць — Михайло Драгоманів. У своїй історичній кореспонденції з редакцією „Друга“ звертає він увагу молодим редакторам на єдиний шлях, який може вратувати нас від загибелі: узброївшись здобутками європейської науки, взяти в основу своїх змагань інтереси широких мас.

Франко стає першим учеником Драгоманова, пропагатором його ідей і співцем нового життя.

Глумом і нетаєною ненавистю зустрічають його свої, тюрмою і переслідуваннями власть імуші. Та з раз обраної дороги він не зійшов.

І коли Галицька Україна всякла в себе великі кличі Драгоманова, коли передискутовано і в практиці приноровлено основну думку Драгоманова: взяти в свій заряд інтереси широких мас, після широкої акції серед народніх мас поколінням дев'яностох років, Франко — головний піонер радикального руху стає на склони століття в ряди основоположників націонал-демократичної партії, партії, що своєю метою ставить оборону всіх шарів українського народу проти ворожого заливу.

Після 900-тих років віддається Франко всеціло літературній діяльності. Коло прапора, який він високо підніс, згуртувалася ціла суспільність, національне русло поширилося й поглибилося, суспільність здиференціювалася, розбуджена стихія росла, спинити її не могли ні укази, ні гнет, ні багнети.

До самозабуття, до самозапечення працює він над подвиженням свого народу з занепаду. На протязі понад сороклітньої діяльності бачимо його як історика рідного письменства, фільольога, етнографа, перекладача архитворів європейського письменства, інформатора про літературні і політичні струї за границею, публіциста, редактора, педагога, агітатора. А „в хвилях відпочинку“ творить свої пронизані глибоким чуттям лірики, поеми, новелі, повісті, драми. Всі вони нанизані жаром його багатодушної, глибоким досвідом, здобутим у важкій суспільній праці. А при сьому подиву гідний його артистичний такт:

сей пристрастний борець не попадає в своїх творах в грубу тенденційність.

З під його пера в перших роках нового століття виходять „Semper tiro“ і „Мойсей“. В них підводить поет підсумок своєї діяльності: ще раз відзивається особиста струна творця, що весь вік свій спалив на жертвеннику ідеї, ще раз відзивається автор „Зів'ялого Листя“, та побіджує автор „Камінярів“ з 80-тих років, побіджує філософічний досвід, здобутий у твердій школі життя.

Як його Мойсеєви, не довелося і Франкові дожити сповнення завітної мрії. Щойно в рік після його смерті на київських горах проголошено самостійність України.

„Так бажалось там з вами входить
Серед трубного гromу!
Та смилив мене Бог, і вийти
Доведеться самому.
Та хочби край Йордана мені
Зараз трупом упасти,

Щоб в обіцяннім краю лише
 Старі кости покласти.
 Там я буду лежать і до гір
 Сих моавських глядіти,
 Аж за мною прийдете ви всі,
 Як за мамою діти.
 І пошлю свою тугу до вас,
 Хай за поли вас миче,
 Як той пес, що на лови у степ
 Пана свого кличе.
 І я знаю, ви рушите всі,
 Наче повинь весною,
 Та у славнім поході своїм
 Не питаєте за мною.
 Най наперед іде ваш похід,
 Наче бистрії ріки!
 О Ізраїлю, чадо моє,
 Будь здоровий на віки.

(І. Франко: „Мойсей“).

Тими словами розпрацвався поет зі своєю суспільністю у весільнім дарі генієви українського нзроду, у незрівнанім „Мойсею“.

І цей славний похід, наче бистрії ріки — йде, а духовим батьком його: незабутній Франко.

Лиш хто любить, терпить,
 В кім кров живо кипить,
 В кім надія ще лік,
 Кого бій ще манить
 Людське горе смутить.
 А добро веселить —
 Той цілий чоловік.

(І. Франко: 3 вершин і низин).

3 піднесенім чолом!

Українське учительство видержало іспит. Важкий, мозольний іспит в боротьбі за свої права. Хроніка його тернистого шляху відома зі шпальт української незалежної преси і станового органу „Учительського Слова“.

Лекція, яку ми винесли з тієї боротьби наглядна: в якнайкарнійшій нашій організації можемо як слід боронити і здобувати свої права, в колективі наша сила. Яко зорганізований, здисциплінований колектив творимо одно з найважливіших звен нашої сдспільности, яко такий — являємося поважною силою супроти все сторожкого ворога. І це завжди мусимо мати на увазі. Всі за одного, один за всіх!

Карність, безумовна карність мусить бути в учительській організації.

Бо тільки з карною організацією числиться противник. І треба признати: українське учительство йшло досі все здисциплінованою лавою. Віймки хрунїяди нечисленні, байдужність, апатія до своїх станових і національних справ відносно невелика. Відпав невеличкий відсоток слабодухого, морально безвартного елементу, та загал в огні і бурі останніх літ загартувався.

Морально творимо серед нашої суспільности куди більшу цінність, ніж перед війною.

Ми-ж несли хрест спільно з нашим народом

в його визвольній боротьбі. Шлях через Голгофту українського народу до воскресення його в сімї вольних народів проверстував український учитель в перших рядах. В чотирокутнику смерти на правобережній Україні, в тюрмах Берестя, Домб'я, Пикulich, Віснїчу, Тухолї, між гекатомбами жертв українського народу Підкарпаття є й наші товариші. А що й казати про ці тихі, не повинні жертви на місцях; холод і голод, сикатури, понижування, життя на нелегальній стопі. Словом — ми пили з чаші горя українського народу, що в переломовий час зірвався до боротьби за своє місце під сонцем і ломить важкі перепони, які ставлять йому хижі сусіди.

Зв'язки, які перед війною лучили нас з масами, серед яких доля поставила нас в ролі учителів чергового покоління нації, в тяжкій хвилини спроб заїснилися. Бож ніщо так людей не єднає, як спільне горе і спільна радість.

І коли противник з нами числиться, так саме тому, що живемо в гущі народніх мас, що серед них наше слово находити чуткий відгомін.

І це в нашій праці мусимо мати все теж на увазі. Зв'язки українського учительства з народніми масами мусять дальше зміцнюватися. Отже наш шлях ясний; як найпильніша, як найінтензивніша праця серед наших мас на всіх ділянках життя.

Позиція в нашому національному білянсі: українське учительство — мусить бути золотим місцем у визвольних змаганнях українського народу. Нашим нащадкам ми повинні полишити про себе добрий спомин як про камінярів у переломовий момент історії України.

Зрушене в 1914 р. з рельсів колесо історії ще не докотилося до свого льогічного кінця. Перед нами ще епілог гігантських змагань народів. Та вже тепер не має сумніву, що він може бути тільки один: повна незалежність поодиноких націй. Після того страшного упусти крови на європейських боєвищах, після великої революції Сходу не може бути народів-панів і народів-рабів.

В світовому пожарі пробудився і український народ та упімнувся о свої непередавні права на самостійне державне життя. В пожарі Революції, в боротьбі з численними наїздниками його воля до незалежного державного життя дозрівала і могутніла.

Повстанчий гураган, який не вгаває на безмежних просторах України, є тою останною школою національної свідомости, яка спалахнула романтичним ентузіазмом на провесні революції, ослабала під першим подихом большевицької легенди, остаточно оформилася в боротьбі з різнобарвними наїздниками і виставляє доконечний постулат тієїж свідомости: повна воля на рідній землі, українська державність на укр. землях. Цей постулат вже не є постулатом горстки інтелігенції, а широким народніх мас, які перейшли тверду школу Революції і взяли в свій заряд ідеал незалежної, соборної України.

Після довговікової неволі заговорив і народ многотрадальної землі короля Данила. Вийшов з ролі пасивного мученика і героїчними подвигами дав світові доказ своєї державнотворчої здібности. Похід Галицької Армії над береги Дніпра — це найясніший момент в історії України після зриву Богдана Хмельницького. Сини Галицької Землі, уступивши перед подавляючими силами противни-

ка з рідних загонів тіснішої вітчизни, пішли боротися за серце України, за українське святе місце, за золотоверхий Київ. В тій думці, що це серце з часом пригорне до себе всі українські землі.

Хвилює ми переможені. Та пробудженої активності великого молодого народу вже не може здавити ніяка адська сила. Хоч як великі апетити наших сусідів, український оріх за тяжкий до стравлення. Тимбільше, що виснажена Європа потребує спокою і потребує українського шпихліра.

Тяжкі колоди доводилося поборювати нашому народови на світанку повного свого визволення. та в поборюванні їх відроджувалася активність нащадків учасників походів Богдана Хмельницького. Тепер ніщо не в силі зломити стихійної волі багатоміліонного народу на найбагатшій землі Європи — бути незалежним хазайом у своїй країні. Він вийшов з тіни небуття, до його голосу прислухується світ, без здійснення його ідеалу: незалежної, соборної України — не може бути спокою на Сході Європи. Без пацифікації Сходу не може бути мови про повернення нормальних відносин в Європі.

Свідомість приналежності до молодого, багатого духовними і матеріальними скарбами нації, яка має перед собою осяйні перспективи блискучого розвитку, нехай додасть українському учительству сили й бадьорости видержати на раз зайнятих позиціях одностайного національного фронту, нехай підбадьорить його до якнайінтензивнішої праці серед широких народніх мас.

Перед Загальними Зборами.

З усіх наших організацій відживає з кінцем трагічного 1919 р. перша учительська. Розпочинається інтензивна робота в напрямі несення помічі всему потребуючому учительству, рідні неприємних, вдовам і сиротам. Розпочинається збирання матеріалів з мартирології українського учительства за час від 1. листопада 1918. Представники Т-ва інтерв'юють у всіх справах потерпілих учителів(льок) і їх родин у різних властей з ріжним успіхом. Управа Т-ва покликє до життя допомогив фонд, з котрого уділяє потребуючим знатніших підмог. Крім того виведє Управа Т-ва підмоги в добродійних і кредитових інституціях. Появляється орган Т-ва „Учительське Слово“ зеркало правно-станового і політичного положення українського учительства і його рідні. Поширений в тисячах примірників в краю і за границею сповняє він своє високе завдання. Поширюється робота в усіх можливих напрямках.

О скільки обильнішою в наслідки була бита робота, коли все народне учительство вступило було в свою організацію перед 1. листопада 1918, помогло до здобуття свого дому, одної з найважливіших основ розвою організації. помогло Товариству розвинути економічну сторону своєї статутної діяльності?

Льояльні і „поржондні“ сердеги не сподівалися, що найдуться колись вони, чи їх найближча рідня в положенню, яке змусить їх просити о поміч свою організацію, проти котрої поповнили так много провин.

Лише завдяки посвяті і жертвенности кілька-

найцяти, чи кількадесяти з поміж нашого учительства удалося Товариству виконати в части своє завдання. Судьба якраз хотіла, що найбільше помічі потребували переважно ті, що на всі поклики Товариства мали для нього лиш глузвання і докори. Усім потребуючим матеріальної і моральної помічі помагала Управа Т-ва в міру можности і сил.

Товариство наше ступає тепер на новий шлях свого розвою. Напливаючі вкладки і жертви, зростаючі фонди дозволяють організації спішити з обильнішою матеріальною помічю своїм безробітним членам. Збільшенням працюючих сил в Управі є в можности Товариство інтерв'ювати в справі покривджених членів у всіх краєвих і повітових властей. Переведенням загального оподаткування в користь безробітних Товаришів(ок) буде організація в можности в короткому часі виплачувати підмоги у висоті побираних платень з державних фондів.

Через позискання міліонової вартости реальности зможе Товариство розвинути корисну для своїх членів діяльність на економічному полі, зможе принести значні користи усім своїм членам і посередничити успішно своїм членам і їх родинам в позисканню кредитів у відповідних інституціях.

Головна Управа приготує і доповнює матеріали з мученицького шляху нашого учительства для вихиснування їх у міродатних чинників і при майбутній ліквідації польсько українського спору. Ніодно терпіння, ніодна наша кривда не сміє проминути безслідно. Будучність мусить знати всю нашу участь у визвольній борбі нашого народа. Станеться це лиш шляхом нашої організації.

Війна не скінчена. Ждуть нас єще різні несподіванки. Учительство мусить бути гідно приготоване на ті несподіванки, мусить зустрінути відповідно грядучі події. Сильно зорганізовані, стрічати-мем спокійно, без злишних жертв для себе і рідні кождо бурю-хуртовину, перебудемо руїну, а спокійні о свою і своєї рідні долю, поборемо всі противности, будемо в можности вплинути на хід подій, надати їм бажаний нами напрям.

Якаби-то не була влада, що вийде з волі народа, якаб не судилася нам доля, сильна організація, яка сталабися нашим посередником на зовні, є конечна.

То ж нехай наука з минулого не піде в ліс. Проч із байдужністю до станово-організаційних справ, яка не лицює культурній людині. Най все наше учительство попре матеріально і морально свою рідну організацію і причиниться до великого її розвою, до її гордості і слави між чужими і своїми. Вона захистить своїх членів у непривітних відносинах, поможе в тяжких обставинах і віддасть в потрібі кождому членови і його рідні затягнений у нього довг з лихварськими відсотками.

В перших днях липня відбудеться Зїзд членів нашої організації. Цей зїзд своєю чисельністю і повагою має засвідчити про свідомість українського учительства своїх станово службових і національно-політичних прав, про моральну силу того найважливішого у нас стану.

Мусимо тямити, що всі і всюди числяться лиш із сильним, що доля наша в наших руках,

що домагатися прав зможемо лиш тоді, коли на це собі заслужимо.

Кандидати(ки) учительського звання, в справі котрих Товариство робить також різні заходи, нехай вступають в члени Т-ва і беруть участь в загальних зборах. Членські вкладки зложать по одержанню платні.

Сильна наша станова організація, це в наших відносинах національний здобуток. Тоді сповнить кождий з нас скорійше і певнійше свої громадянські обовязки супроти свого народа. *А тямити нам про головне наше завдання: з народом і для народа. Довкруги нас все переїде, все минеться лиш народ останеться. Події на Сході повинні нас дечого навчити.*

Тож до діла, щоби не було за пізно.

Зміна Української правописи.

Проф. Остап Макарушка помістив в „Українському Вістнику“ ч. ч. 35. і 36 звіт языкової Комісії Наук. Тов. ім. Шевченка з обряд над зміною української правописи. Цей звіт становить проєкт зміни української правописи, призначений до дискусії а евентуальні замітки пересилати Т-ву ім. Шевченка, Львів, Чарнецького ч. 26.

Правописна комісія, у своїй праці мала на увазі отсі 2 засади: 1) придержуватись вимогів природнього розвою мови, яко живого організму, по фізіологічним законам; 2) узгляднювати вимоги послідовности, бо тільки строга послідовність є в силі усунути найуспішніше суперечности й самоволлю.

1. Перша справа — се справа писання і по співзвучках.

З огляду на те, що наддніпрянські Ухраїнці не відчувають різниці у мягченню співзвуків перед і, опісля з огляду на те, що й у нас, в Галичині, процес мягчення співзвуків перед звуком і поширюється по вимогам фізіології звуків (ніс [читай: нїс] — носа, ніздрі, стіл, сіль, красні, дійти, дістати, волічи) і вводить заміщення у писанню ї і і по співзвучках, тож для заведення одностайности у тій дуже важній, правописній справі, як рівнож для улекшення вивчення нашої мови і правопису чужинцям та улекшення вивчення правопису в школі, правописна комісія заявила за уживанням тільки одного знаку **ї**, по всіх співзвучках на віддане звуку **ї**.

Знаку **ї** будемо уживати тільки у назвуку і по самозвучках дечути звук **ї** (= **ї**), прим. їхати, мої, твої, український.

Замітка. В чужих словах треба уживати тільки знаку **і**: Каїн, Енеїда, руїна.

2. Друга справа — се справа писання зворотного заіменника **ся**: чи лучити його з дієсловом на взір московський і наддніпрянських Українців, чи писати окремо? Прослідження староруських пам'ятників не дало ніякої основи до вчиннення певного висновку. Правописна комісія заявила більшістю голосів за відлучуванням **ся** від дієслова, мотивуючи своє вирішення осьтак: 1) Слово **ся** є окремим словом, іменно четвертим відмінком зворотного заіменника себе, собі, **ся** і те почуття є у мові так сильне, що в деяких, традицією і уживанням освячених зворотах і народніх пословицях по обох боках Збруча уживається заіменник

ся перед дієсловом: гей як **ся** маєш, як живеш? (Котл. Енеїда), як си постелиш, так **ся** виспиш (нар. носл.) і т. д. 2) Якби прийняти правило, щоб заіменник **ся** писати нероздільно з дієсловом, то послідовно треба би для способу можливого творити такі форми, як: являвся би, звалася би, розтягалося би замість природнійших, лекших до вимови і звучнійших форм: являв би **ся**, звала би **ся**, розтягало би **ся**.

Наддніпрянські Українці не знаходять для умотивовання потреби лучення **ся** з дієсловом ніякого наукового доказу; у лученню **ся** з дієсловом йдуть вони сліпо виключно за російською правопису!

3. Третя справа — се справа двоєння співзвуків перед окінченням є в середніх іменниках.

З огляду на се, що те двоєння має за собою традицію літературних пам'ятників, дальше: з огляду на се, що воно є тепер загально поширене і, треба признати, починається до милозвучности мови, порішено двоїти перед є співзвук **л, н, т, д, але не двоїти співзвук: р, сичачих і шипячих**. В першому відмінку писати по співзвучках **л, н, т, д, р і сичачих** окінчення є (але не -я), *) отже: весілле, писання, життє, обіддє, але пірє, колосє, желізе. **)

По шипячих (**ж, ч, ш, щ**) писати **є** замість **е**, а се тому, що шипячий співзвук є витвором процесу мягчення, паляталізації, тож ставлення по нїм преїотованого самозвуку **є** було би тільки спокусою до злишнього і шкідного насилування вимови, отже: збіже, побереже, клоче, піддаше а ні: збіжжя, побєріжжя, кліччя, піддашшя.

В 2. відмінку множини пишемо у визвуку всіх тих іменників тільки оден співзвук, отже: весіль, писань, почувань.

4. Шестий відмінок однини женських іменників, окінчених мягким співзвучком, як кість, скорість, осінь, одіж, зберігає правильне окінчення — **ию**, отже костию, скоростию, о сению, одежию, а в дозволенних скорочених формах, окінчених тільки **на** — **ю**, не треба уживати перезвуку — **іканя**, отже костью, скоростю, осеню, одежою, ане: кістю, скорістю, осіною, одіжою.

5. Третій відмінок однини женських іменників, має правильне окінчення — **ови**, — **єви**, (побіч — **у**, — **ю**, як панови, хлопцєви, товаришови і товаришеви, але попри ті форми треба зносити й форми з окінченням — **ові**, — **єві**, як: панові, хлопцєві, дошевї і т. д.

6. В женській співзвучковій відміні уживати по мягких співзвучках окінчення — **и**, а по шипячих — **і**, отже: осінь — осени, ожеледь — ожеледи, плісь — плісни, мідь — міді, але: річ — речі, піч — печі, подорож — подорожі, одіж — одежі, молодіж — молодєжі.

7. В другім відмінку множини всіх тих іменників, що приймають окінчення — **ий** замість **ів**, уживати правильного окінчення — **ий**, а не —

*) Коли замість правильного окінчення **є** уживати окінчення **-я**, то легко затрачується почуття різниці поодиноких відмінків: 1. весілля, 2. весілля, ч. мн. весілля, б відм. одн. весіллям, 3. від множ.: весіллям,

) Співзвуків рісичачих тому не двоїмо перед **є, бо наша милозвучна мова не зносить лишнього диркання язиком (піррє), ані накопичування сичачих співзвуків (колоссе, желізе).

ей, отже: коний, людий, річий, печий, але не: коней, людей, речей, печей. Се тільки в російській мові звук і переходить перед й на е, в українській мові ні.

8. В степенованих прикметниках уживаємо на першому місці — ій ш ий, — ш ий, на другому — і ш ий, — ш ий: пильніший, ліпший, — хоробріший, кращий.

9. В заїменниках уживати мемо форм: його, йому, її, їй, нього, ньому, мого і мойого, сього, сьому і всього, всьому і сей, а слова цей тільки в значінню отсей.

10. Числівник оден пишеться згідно з вимовою через е, (але одинайцять, одинак, одиниця) Так само пишемо: жаден, кожен. В числівниках: п'ядесят, шісдесят, дев'ядесят пропускаємо в середині ть згідно з вимовою та задля уникнення накопичення співзвуків.

Рядовий числівник третій, — я — є вчисляємо до м'якої відміни.

11. У спроставкованих дієсловах задля оминування накопичення співзвуків писати мемо: передвиджувати, відігравати, відіймати, здійсмати, підійти, розігнати, надігнати, відірвати, відітхнути і сотворити, що є вправді старшим словом, церковного походження, але зате повнозвучним і лекшим до вимовлення, ніж нововпроваджуване: створити.

12. В протягових і наворотових дієсловах треба послідовно зберігати закон степенування самозвуків по фізіологічним вимогам, отже: умирати, убирати, розбирати, забирати, помагати, розмовляти, ламати..., а в дієсловах на — увати, — ювати задержувати, — у, — ю там де вони є наголошені, як купувати, малювати, а навіть о с н у вати (хотай о с н о в а), але купований, мальований, оснований.

13. Зберігати евфонічне л по б, в, п, ф, і м, в формах теперішнього часу дієслів о пнях, окінчених на — и, отже — куплю, люблю, ловлю, терплю, трафлю, ломлю, як рівнож: куплять, люблять, терплять і т. д.

14. Скорочені форми дієслова: і му, і меш, і ме... в виді — му, — меш, — ме..., що служать до творення будучого часу, пишемо віддільно від дієслова, отже: робити му, робити мемо. Так само слівця би і же, але скорочені, енклітичні б і ж лучимо з попередніми словами, і то без чертки: робилиб, менеж, твоїж діла...

15. Прейотовані самозвуки я, є, ю, і (— жі), йо і м'який знак ь м'ячать не тільки оден, але й два попередні співзвуки, отже треба писати: святий, щастє, слубний, світ, сміх, слід, звізда, цвйок, кість, молодість. Тільки в словах, що мають у пнях співзвук, зм'ягчений знаком ь, як пильний, сильний, або в словах з окінченням — а л ь н я, м'який знак у всіх формах зберігаємо, як: пильніший, сильніший, а в словах на — а л ь н я зберігаємо ь з огляду на шестий відмінок однини: читальнею, (а не читалнею). Так само уживаємо знаку ь в формах мужеських іменників укінчених на — лець, де того вимагає вимова: стрілець — стрільця, стрільцеви, стрільцем, стрільці, стрільців, стрільцям, стрільцях.

16. В словах чужого походження віддаємо по співзвучкам д, ж, з, р, с, т, ц звук і, коли він стоїть перед співзвучком нашим звуком и, прим. диктатор, директор, диктат, жирандоля, інжиер, бан-

дажист, жиро, тузин, музика, принцип, фабрика, критик, сируп, тигр, етимольогія, симпатичний. Знак і лишаємо, коли по нім слідує 1) самозвук, 2) й або 3) преїотований самозвук, отже: Діон, Ріо, Сіон; партійний, азійський, російський; матерія, Етіопія, спеціальний, матеріальний...

По л, п, ф пишемо и в отсих чужих словах: католик, євангелист, євангелик, публіка, католицький, публічний, єпископ, акафіст.

В грецькій приставці анти пишемо все и: антихрист, антифон.

По всіх інших співзвучках пишемо і: місія, гімназія, лінія, організація, анонім, інтелігенція, фізика, біольогія і т. д. Л м'ячимо у тих чужих словах, в котрих воно нині м'яко вимовляється, як лінія, льогіка, фільософія, Лондон, Аристотель, Лора, Альоброги, Леманське озеро, Авль, Птольомей, Ролянд, Кльодій.

Виїмок становлять тут тільки ті слова, що через біблію, літописи і церковно-словянський календар зберігли тверде л, як Соломон, Вифлеєм, Александрія, Олекса, Павло, Єрусалим, латина, латинський.

В словах перенятих з інших мов, не двоїмо співзвуків ні в середині ні на кінці слів, отже: баяда, ілюстрація, Одеса, Одисей, то на, Ахіль.

Двозвуки в грецьких іменах власних звичайно зберігаємо, отже Лякедаймон, Клітаймнестра, Ойдип, Айгіна, Айоль, але Єгипет (Αἴγυπτος), Крез (Κρέως).

Грецькі окінчення власних імен — ос і латинських — us відпадають з виїмкою слів Ісус Христос (2. відмінок Христа) і дуже коротеньких назв островів, як Дельос, Хіос, Іос і Родос.

Звук і в чужих словах так межі самозвуками, як по співзвучкам, по можності осталяємо, прим. фільософія, Перси, персонал, конзуль, але Азія, Позейдон, Крез.

Чужі імена власні, що мають свою питому вимову і вид, треба віддавати нашими буквами згідно з вимовою, подаючи їх в скобках також й латинськими буквами, Бордо (Bordeaux), Ді Боа — Ремон (Du bois — Raymond), Фукó (Foukalt), Ніф (Neef), Сельсбері (Salesbury).

Школа а кооперація.

(Передрук з „Каменярів“).

Нічого для школи! Всьо для життя! Отсе дивіза нової поступової педагогії. Школа тепер не відповідно зорганізована, з теперішнім науковим матеріалом не має часу і спромоги впливати відповідно на молодіж, а виховує односторонню науку з книжки, яка на жаль лише віддалює дитину від буденного життя та уводить її силоміць в чужий світ, у світ абстракції і науки так, що життя і школа то два противні світи. В пізнійшій життю видасть ся дитині шкільна наука такою чужою, що навіть їй не прийде на думку примінити до життя теоретичне знання, яке добула в школі.

Школа в теперішнім виді консервативний чинник, який здержує поступовий рух в суспільнім життю. Вона голосить перестарілі і пережиті засади життя, а тимто перестає бути правдивим жерелом, з якого черпало би ся знання із життя і для життя.

Соціологічні науки пішли в гору і домагаються, щоби й педагогія стала числитися з відкритими ними законами громадсько-суспільного життя.

Монтен, наводючи хиби теперішнього виховання, каже: „Яке мізерне схолястичне знання; знання виключно книжкове. Я думаю, що воно повинно бути радше прикрасою, а не фундаментом знання“. Ми книжкою, мертвими фразами, головними словами хочемо виховати будучу свідому суспільність? Дарма — не туди дорога.

Школу треба перетворити так, щоб вона приготувляла не тільки до приватного життя для свого „я“, але дала підвалини, себто познайомила практично з новими течіями життя, які прямують до удосконалення суспільного життя. До таких течій в суспільнім житті належить кооперативний рух. При помочи кооперації зміниться устрій суспільний, настане нове, краще життя. Шезне ненаїсне лагізмство, зникнуть визискувачі і визискувані і т. и. І чи школа у тій важній, тяжкій борбі малаб стояти осторонь, не помочи до прискіпшення цієї благодати? Обовязком школи є приготувити дітвору до будучого життя, познакомити практично з ідеєю кооперації, а то наступить тоді, коли при кожній школі будуть шкільні кооперативні спілки.

1913 році існувало на Україні в році кілька шкільних кооперативних крамничок зі шкільними приборами. Діти, на примір, знайомилися з веденням кооперативної справи. Це те здорове зерно, яке обіцяє дати богатий врожай. І чим більш буде таких зерен посіяно, тим більше вродить і вродить в самій недалекій будучині, може ще раніш, ніж виростуть наші ученики. Треба тільки, щоби головним завданням таких шкільних кооперативів було виховання у дітях кооперативного почуття, ідеї і дисципліни.

От наведемо тут деякі важніші місця із життя одної з тих кооперативних крамничок. Учитель з початком шкільного року розклав ученикам коротко про кооперацію, про її значіння і тут поради ученикам скласти паї, щоб відкрити при школі товариську крамницю. Діти згодилися. Тут установили пай 10 коп. і вписове 1 коп. Блуд зараз з початку поповнив учитель, обіцяючи ученикам великі зарібки з їх паїв. До паїв з часом вношено щадничі вкладки. Вибрано старшину і ревізійну комісію з поміж учеників. З 54. учеників школи записалося 39 учеників. Для рахунків було зроблено три шитки, а то; для приходів і розходів, для запису краму і для осібних рахунків. Записи вели члени правління, а также всі більш писменні діти. Це робилося в школі у вільний час, при всіх учениках і таким чином кожен мав змогу придивлятися як ведуться рахунки товариської справи. Ціни установляли самі ученики. Весь час справа йшла добре, ученики дивилися на неї, як на свою товариську справу. А разом з тим і відносини між учениками покращали, скарг одного на одного менше стало. Ученики стали самі ладнати свої суперечки.

Зимою прочитав учитель кілька популярних лекцій про кооперацію в світі і на Україні, з'окрема про те, що вона робить і що може зробити, а особливо для селян-хліборобів.

Ревізійна комісія що місяця ревідувала діяльність правління, про що робила доклад товариству. При кінці шкільного року наступав обраху-

нок, предложено білянс. З чистого зиску признано більшістю голосів якийсь процент на пам'ятник Т. Шевченка, на шкільну бібліотеку, на премії за куплений товар і на дивіденду.

Батьки відносилися до справи прихильно. В ту зиму в селі відкрито товариство кредитове і крамницю; на це безперечно мала деякий вплив крамниця при школі.

От малий образець. А тепер який вплив має на виховання таке кооперативне товариство? Кооперативне виховання в школі багато допомагає загальному вихованню дитини, виховуючи самоповагу, чесність, почуття товариської єдності, певність у велику силу гуртування, необхідність його, любов до ближнього і т. д. Тут як найкраще учитель зближається з учениками, не як „владстержець“, а як батько, старший брат проймається їх думками.

Почуваєш, що відразу попав в иншу атмосферу, атмосферу не сухої, заскорузлої, книжкової науки, а в атмосферу вільного єднання старшого з меншим, більш досвідченого з менш досвідченим. Тут тільки розкривається перед тобою душа дитини, її псіхіка!

До того ще та міцна підвалина, на якій потім виросте велика, справжня кооперація, яка допоможе вивести наш збіднілий, запуганий народ на широкий шлях добробуту і щастя.

І нам звернутиб на це увагу, заводити при школах кооперативні крамниці з приборами до писання і книжками. Ми можемо піти дальше. При кожній школі повинен бути шкільний город, де дітвора побирала би знання з господарства і тут мож би це уладити на кооперації.

Будім розум людини змалку, виховуймо кооперативні ідеї з дитинства, бож моральна відповідальність за долю нашого народу падає на нас — народних учителів.

Однак, щоби не робив кожний товариш(шка) на свою руку, може не раз і невдачні проби, чим мож справі пошкодити, щоби була одноцільна робота, тому булоб пожаданим, щоби цю справу обговорено докладно в нашій часописі, з чого виснуваноб як і що робити нам. Озвіться друзі! Час не стоїть!

Найгарніша льокація готівки в Учителськїм Домі у Львові.

Відділ Обезпечень Українського Фонду
Вдовиць і Сиріт.

Умова

між Товариством „Взаїмна Поміч Українського Учителства“ у Львові, а Товариством „Відділ Обезпечень Українського Фонду Воєнних Вдовиць і Сиріт“ у Львові.

1. Починаючи від дня 20. мая 1921 р. являється Товариство Взаїмна Поміч Українського Учителства у Львові головним заступником для заключування умов житєвих обезпечень народнього учителства, замешкалого в Галичині, через Відділ Обезпечень Українського Фонду, на слїдуючих условинах: а) Товариство „Взаїмна Поміч“ з'обов'язується приєднувати членів своєї організації

і взагалі народних учителів до житєвої асекурації, в тій цілі вести відповідну пропаганду, а саме помішувати статі про житєві обезпечення, відозви до народнього учительства у своєму пресовому органі, поширювати ідею житєвих обезпечень дорогою устної агітації через свої філії, органи на ставних зборах і загалом при кожній відповідній спосібности, б) маніпуляційну роботу веде „Відділ Обезпечень Укр. Фонду В. і С.“ і поносить всі кошта переписки в справі обезпечень народнього учительства, в) Товариство Відділ Обезпечень Укр. Фонду з'обов'язується платити Товариству „Взаїмна Поміч“ від усіх обезпечень народних учителів в заключених посередно, чи безпосередно через Товариство „Взаїмна Поміч Укр. Учительства“ від обезпечень по 20. мая 1921 р. нище наведену провізію, призначену на вдовиці і сироти по народніх учителях.

2. Провізія є платна в першому році обезпечення про рата, то є о скільки вплачена буде цілорічна, чвертьрічна премія.

Провізія виносить:

а) від обезпечень нормальних після тарифи III. 25, після тарифи V. 20, після тарифи I. II. і VI. 10, а після тарифи IV. 26 промінь обезпеченої квоти.

б) Від обезпечень народніх 8 промінь обезпеченої квоти.

Суперпровізія, яку буде розчислюватися що три місяці, а що місяця в слідуючих роках, виносить:

а) від обезпечень нормальних після тарифи III. IV. і V. 3, після тарифи I. II. і VI. 5 промінь обезпеченої квоти,

б) від обезпечень народніх 1 промінь обезпеченої квоти. Провізія інкассо належить Товариству „Взаїмна Поміч“, почавши від другого року обезпечення і виносить 2% вплаченої премії.

Пропаганду пресову провадить Товариство „Взаїмна Поміч“ через свій орган „Учительське Слово“ в порозумінню з управою Відділу Обезпечення безплатно.

Товариство „Відділ Обезпечень“ записує обезпечення народніх учителів на окремій конті, яке у відписі буде що місяця Товариству „Взаїмна Поміч“ до відома уділюване. На бажання Управи Товариства „Взаїмна Поміч“ можуть уповновласнені заступники того Товариства вглядати в книги Товариства „Відділ Обезпечень Укр. Фонду“.

Вкінці заявляє Дирекція Відділу Обезпечень, що на случай поширення значного житєвого обезпечення серед народнього учительства і спричиненого через те побільшення агенд Відділу Обезпечень, прийме Товариство „Відділ Обезпечень“ народнього учителя до ведення діловодства в справі житєвих обезпечень народнього учительства, після предложення Управи Товариства „Взаїмна Поміч“.

Львів, дня 21. мая 1921.

Статутові підписи обох товариств.

КОМУНІКАТ:

Всі члени Т-ва ВПУ., що звертаються до Гол. Управи з прошеннями о допомоги, позички і т. п., мусять вносити подання через свої Окружні Відділи, для заопіювання. Прошення, вислані прямо

до Гол. Управи, не будуть узгляднювані. Рівнож Товариші, які удаються о допомоги до Укр. Гор. Комітету, повинні робити це через Окр. Відділи, бо їх прошення і так відсилає У. Г. К. до станового Т-ва, що спричинює проволікання справи.

Дирекція Т-ва.

З діяльності Окружних Відділів.

Львів. Дня 13. мая 6. р. відбулися загальні збори Секції Львівського Окр. Відділу В. П. У. (учительства приватних шкіл У. П. Т.). На дневнім порядку були: 1. відкриття зборів; 2. відчитання меморіалу до головної Управи У. П. Т.; 3. звіт з діяльності Секції; 4. вибір нового відділу.

На зборах був присутній делегат Товариства „Взаїмна Поміч“ т. Іван Ліщинський, який обговорив справи організації. В склад нового Відділу увійшли: тт. Пашкевичівна, Осовська, Ярусевич, Орісіківна, Маланюківна, Бадлюк і Полянський.

Коломия. Дня 6. мая 1921. відбулися заг. збори Окр. Відділу Т-ва В. П. У. в Коломиї. На зборах був присутній делегат Мат. Т-ва тов. Іван Ліщинський. Звіту зі заг. зборів ще не прислано.

Дрогобич. Дня 16. мая 6. р. відбулися сходи Окр. Відділу. На сходинах був делегат Мат. Т-ва тов. Генрих Коваль. Звіту ще не прислано.

Косів. Відділ відновив свою діяльність з днем 3. січня 1921. р. По загальних зборах, які відбулися в Кутах, взялося учительство до енергічної праці. 30. січня улажено виставу „Свекруха“ що дала 10.000 марок чистого доходу. З цього призначено 6.000 Мп. на підмогу учителям і вислано до „Взаїмної Помічі“ у Львові а 4.000 Мп. ужито на підмогу учителям свого повіту, та на адміністрацію Відділу. 20. лютого виставлено „Назара Стодолю“. Чистий дохід 12.000 Мп. призначено на закупню площі під „Народний Дім“ в Кутах. 3. цвітня ц. р. відіграно комедію Цеглинського „Соколик“, яка завдяки солідній підготовці, випала під оглядом моральним і матеріальним вповні удало.

Найбільше праці присвячено урядженню Шевченківського свята. В дни 7. квітня відбулося два концерти для місцевого населення і околиці. Хори під батутою т. Цалинюка вивязалися знаменито. Відчит: „Шевченко національний пророк“ виголосив т. Гоцько. Концерти дали 26.000 Мп. бруutto. Чистий дохід призначено на добродійні цілі, між иншим 9.000 на фонд „Учігеса брати мої“.

Підгайці. Загальні збори Окр. Відділу В. П. У. в Підгайцях відбулися дня 1. лютого 1921. р. Присутних 31. членів. Від 1919. р. Відділ майже не існував, книги Відділу затратилися ще в австр. війні, тим самим відпав звіт з діяльності. Брак організації, брак порозуміння спричинив много лиха. Загальні збори мають дати почин до понехання бездіяльності, з гуртовання, підпорядкування розпорядкам Матернього Т-ва, як також рішенням зборів Відділу. Товариська карність це одна з перших прикмет і засад під теперішню пору.

Повстанням, з місць вшановано пам'ять Покійників-членів.

В склад відділу увійшли: тт. Лада Осип голова, Лічківський Михайло місто голова, Воронович Евстахій писар, Косовичівна Марія скарбвик, Сендецька Ірена, Малис Кипріяні і Гречкосій Іван члени відділу. Ухвалено виготовляти реферати як також промовляти на окр. конференції і в рідній мові. Членську вкладку підвищено до 50 марок а то: на вкладки до Мат. Т-ва, адміністрацію відділу і допомоговий фонд. В разі підвищкн членських вкладок і передплати Учит. Сл. вкладки до відділу підвищитися на 100. марок. Порішено основати запомогову касу. Вибраним делегатам на Надзв. Зїзд поручено домагатися, щоби в Учит. Слові помішувало педагогічні статі евентуально основано педагогічний часопис.

Теребовля. Загальні Збори Окр. Відділу В. П. У. відбулися 22. марта 1921 р.

Ухвалено слідуєчі резолюції: 1) на купно Учительського Дому має зложити кожний учитель на найменше по одному уділови до 15. IV. 6. р. 2) звивається всіх членів до точного вплачування членських вкладок у висоті, яку головна Управа Т-ва визначить. Вирівнати всі залеглі членські вкладки від 1914 року. 3) всі учитель-и(ки) теребовельського повіту обов'язані вписатися в члени Товариства під

загрозою товариського бойкоту байдужих. 4) від 1. І. ц. р. оподатковується українське учительство Тереховельщини 1% від платні на Рідну школу. До нового виділу увійшли: т. т. Ковальський Павло голова, Гарматій Луць місто-голова, Рушицький Денис писар, Панасівна Северина скарбник, Миськів Іван контролер. Членські вкладки можна складати кожного вівторка о 1. год. з полудня до рук скарбника.

Збараж. Дня 4. мая ц. р. відбулися загальні збори Окр. Відділу В. П. У. в Збаражі. Виділ вибрано в такому складі: т. т. Ющишин Іван голова, Савчук Данило місто-голова, Ванькевич Осип писар, Літинська Анастасія скарбник, Старицький Степан бібліотекар.

Одноголосно винесено постанови: 1) Всі учителі-Українці Збаразького повіту мусять бути членами В. П. У. 2) Всі члени мусять врівняти свої членські вкладки починаючи з 1914 року, згідно з костановами Надзірної Ради, 3) Всі члени мусять передплачувати свій професійний орган „Учительське Слово“, 4) Всі члени зобов'язалися: а) по кінець місяця мая б. р. зложити посичку в висоті 1000 марок на купно Учительського Дому, б) зложити свої державні позички як дар на Учительський Дім по кінець м'сяця червня ц. р., 5) Відновити при Окружн'м Відділі всі секції, які існували до 1914 року, 6) Всі члени В. П. У. мусять бути членами всіх українських освітніх і кооперативних організацій у повіті та приймати в них найбільше діяльну участь 7) Виконання постанов під 4) (а і б) доручено скарбникові тов. Літинській Анастасії.

Буськ. Дня 26. квітня ц. р. відбулися загальні збори Окр. Відділу В. П. У. в Буську. Запали рішення: Вступити громадно в члени О. У. Г. К в Буську працювати планоно над пародом, згуртувати все учительство Округа в Відділі.

До Виділу вибрано: тт. Броженівна Євгенія голова, Білосор Филімон місто-голова, Моджеєвський Данило писар, Шанковська Іванна скарбник, Зубрей Михайло бібліотекар.

Мостиська. Звичайні товариські сходи Окр. Відділу В. П. У. в Мостиських відбулися дня 4. мая ц. р. Ухвалено одноголосно: 1. видати відозву до всего українського учительства в повіті, щоби безумовно до дня 5. VI. ц. р. впла-тили уділи на купно Учит. Дому у Львові по 1000 Мп. на руки скарбника товариша Василя Возняка. 2. упростити адміністрацію Учит. Сл., щоби згідно з відосланим списом прислала сей часопис усему учительству в Мостищині з цим, що всі, наколи одержуть Учит. Слово ч. 6. відослють сей-час передплату. 3. на день 5. черня ц. р. на 3. год. з по-лудня скликати надзвичайні загальні збори Окр. Відділу В. П. У. 4. дати ініціативу відсвяткування ювілею з наго-ди п'ятилітньої річниці смерті Івана Франка.

Львів. 5. мая б. р. відбулися товариські сходи Окр. Відділу. Присутних 40 членів. На зборах обговорювано справи організаційні. Рішено відбувати сходи кожного місяця I. неділі по першій в школі У. П. Т. при вул. Мох-нацького ч. 12.

Копичинці. Дня 4. мая б. р. відбулися товариські сходи Гусятинського Окр. Відділу В. П. У. в Копичинцях. Присутних 19 членів. Цілею дискусії була заохота до даль-шого складання уділів на Учит. Дім у Львові, хотьби под-війних або потрійних, бо деякі повіті зовсім не дописали. Обговорювано справи організаційні. Деякі товариші від організації відсуюються. Рішено, що наколи і дальше бу-дуть так поступати, оголоситься їх імена в пресі. Зібрано на Учит. Дім 12 250 Мп., а на членські вкладки 3 296 Мп. Уділи на Учит. Дім складали члени другий раз.

Грибів. Дня 8 мая відбулися треті товариські схо-дини, на яких явилось 12 членів. Порушувало справи орга-нізаційні і зібрано уділи на Учит. Дім, членські вкладки і передплату Учит. Слова.

Зі світа.

Нота през. Петрушевича.

„Курер Львовскі“ (ч. 120) пише: „Диктатор Петрушевич — як доносить „Український Вістник“ — вислав ноту до Ради амбасадорів, Союзу На-родів, президента Гардінга і прем'єрів антанти з датою 30. квітня, яка домагається незалежної східно-галицької держави під охороною антанти, аби тим способом сконсолідувати міжнародні від-носини Східної Європи, усунути кість польсько-

російської незгоди і положити край український ірреденті в межах польської республіки“.

Текст цієї ноти, яку подав „Укр. Вістник“ в ч. 94. з д. 22. ц. м. уляг конфіскації.

Хроніка.

Товариш Августин Домбровський з Чехо-словаччини з нагоди Великодних свят шле всім членам Товариства В. П. У. щирі поздоровлення.

Виказ усіх Товаришів(шок), що зложили у-діли на Учит. Дім по дни 18. мая 1921 р. помі-ститься в слідуєчому числі Уч. Слова.

Жертва селянина для народнього учи-тельства. Пан Михайло Човган, господар в Жу-котині коломийського повіта зложив на купно Учительського Дому у Львові дар 1000 (тисячу) мп. Крім цього переслав Товариству Взаїмна Поміч Українського Учительства у Львові заву заяву:

Хотай я сам не умію читати, є я цілим сер-цем і душею за тими, котрі провадять наш нарід до кращої будучности, ширячи правдиву просвіту між незрячими братами і тишить мене дуже, що вкінці і учителі будуть мати свою хату.

За щедрий дар і заяву признання для укра-їнського народнього учительства, котра побудить його до ще більшої праці для свого поневоленого народа, складає учительська організація пану Чов-ганови щирю подяку.

Деякі учителі(ки) повинні взяти собі примір зрозуміння наших справ свідомого селянина.

Нарешті! З компетентного жерела довіду-ємося, що славний шк. інс. Стефанців перенесений з Снятиня до Добромиля. Українське і польське учительство відітхне лекше, позбувшись чоловіка, який своїм поведенням вліз добре за шкіру всьому учительству в повіті,

„Równość wolność i braterstwo“! Подаємо у відписі зі всіми орфографічними помилками ціка-вий документ теперішньої хвилі, в якій Поляки спі-вають все за границею, що Українцям добре ді-ється і мають повні права що до уживання своєї мови. Панове з податкового уряду в Городенці видали до шк. пов. Ради, а та чимскорше до за-рядів шкіл слідуєчий обіжник:

L. 1400/21. — Do powiatowej Rady szkolnej w Horodence. — Zdarza się coraz częściej, że Zarządy szkół powszechnych w powiecie przedkładają tut. Kasie skarbowej listy płatnicze na pobory służbowe w języku ruskim. Ponieważ wewnętrzna forma urzędowania w myśl obowiązujących przepisów jest polska, zwracamy się do Powiatowej Rady szkolnej z prośbą o wydanie cyrkularza do Zarządów szkół w powiecie następującej treści: „Na przyszłość należy przedkładać listy płatnicze w języku urzędowym t. j. polskim. W przeciwnym razie kasa Skarbowa zmuszona będzie listy, wygotowane w języku ruskim zwracać oddośnym Zarządom szkół do przerobienia, co powodowałoby znaczne spóźnienie, tak w likwidaturze, jakoteż w wy- płacie poborów. — Podpisy perceptorów mogą być umieszczone w języku macierzystym“. Zarządzenia ta- kiego domaga się Kasa skarbową, z tego względu, że tłumaczenie dowolne na język ukraiński słów pol- skich np. lista płatnicza tłumaczy się Lista, Łyst, Wy- kaz płatni i t. d. nadto rubryki nie są we wszystkich wypadkach ze sobą zgodne, co wiele utrudnia likwi-

daturę, a nawet w jednym wypadku przetłumaczono nazwisko Michałowskiej na Mychaliwka bez „s“. Takie i tym podobne wypadki muszą na przyszłość bezwarunkowo być uchylone ze względu na jednolity i sprawny tok urzędowania. Upraszamy zatem o jak najrychlejszego energicznego zarządzenia w tej mierze, nie dotykając uczuć nacjonalistycznych danych Zarządów szkół. — Urząd podatkowy Horodenka dnia 27. kwietnia 1921. — Scherf mp. Cerkowiać mp.

Rada szkolna powiatowa w Horodence L. 777/21. Horodenka, dnia 5. maja 1921. — Zarządom szkół z jęz. wykł. ruskim w Okręgu Urzędu podatkowego Horodenka do wiadomości i zastosowania się. Przewodniczący Rady szkolnej pow. kierownik Starostwa.

Спростовання. В виказі уділів на Учительський Дім у Львові через помилку поміщено Т-ша Дмитра Бонка з мостиського повіту в яворівським, а Т-ша О. Заквойського з рудецького повіта в мостискім.

Львівська філія Краєвого Т-ва охорони дітей і опіки над молодіжю устроює тиждень Української дитини від 5—12 червня б. р.

На його програму складається робота трьох секцій: видавничої, забавової і викладової, які вже розпочали свою діяльність. Перша — видавнича приготує ілюстровану одноднівку, а радше брошуру „Українській дитині“, в якій зміст увійдуть статті на пекучі питання з обсягу педагогії і охорони дітей, звіти з дотеперішньої роботи в сім напрямі у чужих і у нас, афоризми славних людей про діти, белетристика, бібліографія, хроніка. Участь визначних наших сил в зредагованню сеї брошури дає запоруку, що вона буде не тільки переминаючою одноднівкою, а тривким вкладом в нашу педагогічну літературу.

Забавова секція готує цілий ряд увеселень для наших малих. Всі львівські школи УПТ. і наші славні пластуни і пластунки приготують вже до представлень, концертів, руханкових вправ, які виповнять кожний день „Тижня Дитини“, щоб остав він в її пам'яті ясним, веселим спомином на ціле життя.

Секція викладів під фірмою Т-ва ім. Петра Могили дасть у всіх центрах Львова цикл відчитів для родичів наших дітей із захоронок і з наших шкіл на дуже інтересні і актуальні педагогічні теми, а крім того уладить для ширшої публіки два виклади в Народнім Домі і в салі Т-ва ім. Лисенка.

З нагоди свята дитини устроїть Львівська філія охорони дітей грошеву збірку по Львові і в повіті на сіли своїх агенд і на поширення і поглиблення дотеперішньої своєї діяльності.

Чи можливе? З певних політичних і соймових кол в Варшаві довідуємося, що міністр освіти М. Ратай має намір в кінці місяця улаштувати курси для учителів Українців з Холмщини, в місті Холмі. На курси будуть поклинити учителі, які мають відповідні кваліфікації. Метою курсів є завдання підготувати кадр учителів для майбутніх українських шкіл на Холмщині і Підляшю. Удержання курсантів буде на державні кошти.

Польська експонівка. В Побочі повіт Золочів побіч 1-клас. української школи заложено для двох польських родин окрему польську школу, до якої ходить 8 дітей. Кураторія льв. шк. округа буде могла повелічатися, що нема ніякої

кривди, бо у Східній Галичині закладає багато шкіл для щирення „але польської“ культури. Сотки українських сіл без шкіл, а масово закладається польські для кількоро дітей.

Порядки в скалатському повіті. Наказний вїт села Дорофіївки, п. Скалат, Степан Янковскі на спілку з тамошнім польським учителем доводять село до руїни. Попри одну рпквізіцію збіжа, приписану староством на село, Янковскі зарядив собі другу, не знати на яку ціль. Будинок сільської школи перемінив на „Kółko rolnicze“ і завів там забави. Підчас одної такої забави на Великдень школа згоріла.

З Дубна. Дня 5. квітня в Дубні відбувся учительський зїзд, скликаний місцевим шкільним інспектором. П. інспектор на протязі цілого дня намагався довести учительству, що української культури зовсім нема на світі, тому вони мусять ширити польку культуру. Учителі з поваги до себе мовчки вислухали доводи п. інспектора проти української культури, а коли він запропонував впорядити курси польської мови, то вони зажадали аби поруч з ними було впоряджено курси українознавства. У відповідь на це п. інспектор оповістив, що коли учителі-Українці до певного речення не здадуть іспиту в польській мові, то не будуть затверджені на посадах, навіть в українських школах. Цікаво, на підставі якого закону це робиться?

З Волині. Організаційний гурток „Об'єднання культурно-освітніх організацій на Волині“ повідомляє, що 1. квітня 1921 засновано кооператив „В о л и н с ь к е В и д а в н и ц т в о“ з тимчасовим осідком у Варшаві. Ціль кооперативу — видавати всякого роду книжки, журнали, часописи, шкільні підручники і т. д. Тимчасова управа незабаром має скликати загальні збори своїх членів в одному з повітових міст Волині. Повітові „Просвіти“ Волині, а також деякі кооперативи вже вступили в члени.

З Холмщини. В варшавському „Роботнику“ з 20. квітня ц. р. читаємо: Польські влади, старости, шкільні інспектори вповні свідомо поширюють на Холмщині анальфабетизм, не дозволяють навчати дітей на їх рідній мові, не допускають до отворення українських шкіл там, де населення хоче такі школи мати.

На цілій Холмщині нема ані одної української школи, хоч 280 українських учителів остає без праці. Відкидується усі подання, так само, як відкинуто кількакратні подання о дозвіл на отворення української гімназії, оснування українського часонису, ба навіть добродійного товариства „Рідна Хата“...

Посмертні вістки.

Юлія Білобрам, учителька жіночої школи УПТ. ім. Грінченка у Львові, померла дня 5. мая ц. р. Померша, дочка бл. п. А. Білобрама, судового возного, який вивезений в перших днях українсько-польської війни на Домбе, перебував там 14 місяців, де так винищив своє здоров'я, що зараз же після освободження помер, — полишена круглою сиротою мусіла зарані працювати для себе і малолітної рідні і як невтомима робітниця впала жертвою шкарлатини. Похорон відбувся в суботу дня 7. ц. м., о 1 год., з дому при вулиці Клепарівській ч. 7, на янівський цвинтар.

Бібліографія.

Юліян Опільський: Танечниця з Пібасти. Нарис із XIII. в. до Хр. Львів, 1921, стор. 48, 8°, автора „Іду на Вас“, і „В царстві золотой свободи“.

М. Галушчинський: Михайло Драгоманів ідеолог Нової України. Львів 1921, стор. 15. Накл. Укр. Вид. Спілки.

М. Галушчинський: Шевченко поет життя і чину. Львів 1921, стор. 19. Накл. Укр. Вид. Спілки.

Серед найнесчастливіших (спомини з Святого Вечера 1921) Львів, 1921. Накл. У. Г. К. у Львові.

Каменярі ч. 6. орган українського учительства на Буковині. Зміст: 1) Наше завдання, 2) Повітові шкільні Інспектори, 3) Зі світа, 4) Курси румунської мови під час вакацій, 5) Школи а кооперації, 6) Народна школа єї покликання, теперішній стан і основні вимоги єї движення, 7) Інтернаціональна виставка книжок, 8) Шевченківське свято в Чернівцях, 9) Всячина, 10) Оголошення. Деякі статті сконфісковані.

Оповіді.

Обіжник до всіх Окружних Відділів і Членів Т-ва В. П. У. На підставі ухвали Надзірної Ради Т-ва В. П. У. у Львові з дня 10. квітня б. р. підноситься місячні членські вкладки з 20 Мп. на 50 Мп. від 1. квітня 1921 р. Адміністрація Т-ва у Львові коштує десятки тисяч Мп. місячно. При розгоновій діяльності Матернього Т-ва теперішні вкладки не покривають третьої частини видатків Т-ва Дирекція Т-ва В. П. У. у Львові звертається до всіх Окр. Відділів і членів Т-ва, щоби точно вплачували членські вкладки і вирівнювали всі залеглоси за попередний час. Деякі Окружні Відділи стягають від кожного члена місячних 100 Мп. і з того платять членські вкладки, передплату „Уч. Слова“, на свою Адміністрацію і часті на допомогивий фонд. — *Дирекція Т-ва В. П. У.*

Обіжник в справі Учительського Дому. Надзирна Рада Т-ва В. П. У. у Львові на підставі ухвали з дня 10. квітня б. р. подає всім, що зложили уділи на Учительський Дім у Львові до відома, що уділи належить уважати лише як льокацію готівки, від якої Т-во виплачувати не дивіденди. З цюї причини обовязком є кожного учителя-ки Українця складати по кілька уділів, як доброї льокації своєї готівки в каменіці у Львові.

За Надзирну Раду Т-ва В. П. У. у Львові: Іван Білинський, Олександр Бісікевич, Михайло Зубрей, Анна Капустієва, Генрик Коваль, Іван Ліщинський, Микола Мороз, Стефанія Пашкевич, Олена Рімльова, Ольга Савицька, Денис Стельмах, Іван Стронський.

Відозва Окр. Відділу в Снятині. Окружний Відділ Т-ва В. П. У. в Снятині приступає до видання „Учительського Календара“ на р. 1922.

Просимо всіх Товаришів-шок до надсилання *матеріалів до друку найдалше по кінець липня ц. р.* Найбільше потрібно педагогічно-дидактичних статей. Просимо рівнож всі Виділи О. В. у краю о надсилання замовлень, щоб усталити скількість накладу.

Письмо має бути читке, писане по одній стороні. Правопис „Українського Вістника“. Манускрипти та замовлення слати на адресу: Василь Равлюк, голова О. В. у Волчківцях коло Заболотова.

Засідання Надз. Ради Т. В. П. У. відбудеться дня 5. червня 1921 о 10 год. рано в льокалі Т-ва, Осолінських ч. 8. Присутність всіх членів Надз. Ради є конечна, тому письменні оправдання не будуть узгляднені.

Скільщина. Дня 1. червня ц. р. відбудуться Заг. Збори Окр. Відділу В. П. У. Сколе о 10 години передполуднем в кімнаті „Верховина“. На Зборах маєтсья перевести вибір нового Виділу та порушити найактуальніші справи під цю пору. — Проситься о численну участь.

Мостиська. Надзвичайні Сходини Окр. Відділу В. П. У. в Мостисках відбудуться дня 5. червня ц. р. в доміці Народної Торговлі о 3 год. з полудня. Справи дуже важні, тому звизається всіх прибути.

Підгайці. Членів Окр. Відділу Підгайці повідомляється, що Відділ зложив за всіх членів передплату за „Учительське Слово“. Хто його не одержить, хай реклямує в адміністрації „Учит. Слова“.

До відома. Тт. Валерія Будзинська, вдова по учителю в Залісся (Золочів), Осипа Кирчів, учителька в Курниках (Яворів), Марія Кузьмова, учителька в Коломії,

Василь Паздрій, учитель в Курниках (Яворів), Михайло Підлужний, гімназ. професор в Самборі і Іван Цюпрак управитель школи в Старих Кутах (Косів) подадуть Окружному Відділиви В.з. Помочи Учит. в Станиславів вул. Липова ч. 44 свої теперішні адреси і пришлють почтові марки на рекомендацію — а одержуть свої службові документа. (Т. Кузьмова рукопис „Читанки“).

Буськ. Дня 1. червня ц. р. о 5 год. з пол. відбудуться в домі „Просвіти“ сходини Окр. Відділу В. П. У. в Буську. Проситься численно явитись. — Виділ.

Дрогобич. Надзвичайні заг. збори Окр. Відділу В. П. У. в Дрогобичі відбудуться дня 9. червня 1921 о годині 10 пер. пол. в доміці „Народного Дому“ в Дрогобичі.

Зі взгляду на важність справ проситься о численну участь.

Товариський зїзд. Запрошується всіх Товаришів-Українців, які кінчили 1911. році державний учит. Семінар муж. і в тім році зложили іспит зрілости, на товариський зїзд, який відбудеться в неділю дня 3. липня с. р. о год. 10. рано у Львові в Гостинниці „Републіка“ вул. Сикстуска.

Всі Товариші зволють негайно зголосити свій приїзд під адресою: Павло Лопата, учитель в Бориславі вул. Гор. Потік.

Реабілітованим учителям: Всі Товариші (ки), яких вже реабілітовано, а які про це досі не повідомили секції Правної Оборони, зволють зробити це негайно. Це відноситься до тих, яких справи переходили через руки Секції Правної Оборони.

Снятин. Сходини Окр. Відділу В. П. У. у Снятині відбудуться в неділю, 12. червня 1921. о 9. год. рано в доміці приватної укр. гімназії.

Чергові справи: 1) Відчитання протоколу; 2) Відчит „Виховуючі мотиви в поезії Франка“; 3) Які зміни пороби-ла війна у психіці селянства, та як учитель достроїть до цього виховуючу діяльність (3 референтів); 4) Справа „Рідної Школи“; 5) Справи книгозбірні; 6) Внесення. — *Виділ.*

На Учительський Дім присилайте сейчас уділи.

ОГОЛОШЕННЯ.

ЛІЧНИЧІ СУШЕНІ ЗІЛЛЯ як: ягоди ялівцю, кору крушини, бзовий і дивини цвіт, як також всякі інші к у п у ю в найбільших скількостях. Писемних вказівок уділяю кождому даром. — Йосиф Коник, Стрий.

УЧИТЕЛЬ УКРАЇНЕЦЬ літ 32, бронет, около 200.000 майна, ожениється з молодою й гарною панною учителькою, не виключаючи й вдовиць Придане неконче вимагається. Зголошення слати до Адм. У. Сл. під „Українець“. Пожадана булаб фотографія за зворот ручиць. Річ трактується серіозно длятого анонімів не бересь під увагу. — За дискрецію ручиться словом чести.

НИТКИ

найліп. англ. і франц. марки C'ark, Coats і C. B. harläneer; 200 y, 250 y, 500 y, і 1000 y. (y = ярд = 0'914 м.) чорні і білі чч. 30, 36, 40, 50 і 60 тузинами і поод. шпульками; **ПАН-**

ЛОТНА і и. продає наш склеп на І. пов.: дальше

КОСТЮМИ, ПЛАЩІ, СУКНІ, СПІДНИЧКИ і и., — — — вкінці — — —

БІЛЛЯ жіночі, мужеське і и. **ВИКОНУЄ НАША** **РОВІТНЯ СУКОНЬ** і **БІЛЛЯ** по уміковиних цінах від 20 літ істнуюча **ЖІНОЧА СПІЛКА ПРОМИСЛОВА**

„ТРУД“ стоваришення з обмеженою порукою. **ЛЬВІВ, РИНОК ч. 39.** (вл. дім).

Спілкам і купцям опуст. — Висилка на провінцію за відповідним задатком.

ВИДАВНИЦТВО „БИСТРИЦЯ”

В СТАНИСЛАВОВІ

порукає такі новини:

Проф. Д-р ЄРУЗАЛЕМ ВІЛЬГЕЛЬМ: Психологія , в 14 ілюстр. в тексті, зі вступним словом автора до українсько-го видання, на гарному папері, в оправі, ціна мп. 300	ДМ. ТРЕТЯК: Покотигорешок , фантастика не очо- видання для дітей, в ілюстр. О. Куріла, ціна мп. 22
А. ЧАЙКОВСЬКИЙ: Малолітний , поїсть з життя малоземельної шляхти, ціна 100	Вуйко Казан , пригоди зеленої жаби, з ілюстр., ціна . 15
Український Сміх , збірник гумористичних і сатир у українського письменства, ціна 70	Сеня Сканунчиків , оповідання з життя вищої, ціна . 20
О. ШЕВЧУК: Ad Astra , новелі, ціна 30	БОРИС ГРИНЧЕНКО: Коротка історія України , ціна . 20
КЛИМ ПОЛЩУК: Звуколіричність , поезії, ціна . . 40	ГР. ГЕТЬМАНЕЦЬ: Хто такий Т. Шевченко? ціна . 15
	Т. ШЕВЧЕНКО: Гайдамаки , в поясненнях, ціна . 50
	„ Малий Нобзар , в портретом, ціна . 15

Висилається лише за готівку.

Замовляти на адресу:

ВИДАВНИЦТВО „БИСТРИЦЯ”,

СТАНИСЛАВІВ.

1—8

АМЕРИКАНСЬКІ УЛІІ

системи Ляндстрота, найновішого моделю доста- вляємо в міру запасів з наших складів

по ціні Мп. 1.500 за штуку.

Краєвий Союз господарських Спілок, Львів, ул. Зіморівича ч. 20. 1—1

„ЛУК” Торговельно-промислова Спілка з обмеженою порукою
Львів, вул. Костюшка ч. 1А.

приймає замовлення й офери із усіх галузей рільництва і промислу; переводить купно за- граничного збіжа; має на складі будівельний матеріал, рільничі знаряди і машини.

Свідомий Українець

обезпечує від огню свої будинки й інші річі тільки в Товаристві взаємних обезпечень

„ДНІСТЕР”

Львів, вул. Руська ч. 20

ВЖЕ ВИЙШЛА І ПОСТУПИЛА В ПРОДАЖУ:

Д-р Вільгельм Єрузалем

::: ПСИХОЛЬОГІЯ :::

200 стор. друку, з 14 обр. в тексті, зі вступним словом ав- тора до українського видання, в перекладі проф. Григорія Кичуна. Книжка, перша цього рода в українській наук. літе- рат. видана незвичайно гарно, на білому папері, в картоно- вий оправі. Ціна: в Галичині і Польщі: Мп. 300.— в Австрії: К 300.— в Чехословаччині: Кч. 40.— в Німеччині: Мн. 30.— в Америці і Канаді: д. 1.50.

Замовляти і гроші присилати на адресу:

Видавництво „БИСТРИЦЯ“ Станиславів.
Продається в українських книгарнях: у Львові, Перемишлі, Станиславові і Коломиї. 1—2

Макс Глязерман,

РИТІВНИЧЕ ЗАВЕДЕННЯ,

фабрика кавчукових стампіль і відливарня таблиць.

Львів, вулиця Сикстуська ч. 19.

„ТИТАН” торговельно-промислова спіл- ка з обм. пор.

у Львові, вул. Валова ч. 23.

експлуатує ліси, продає матеріялове і опалове дерево, до- ставляє матеріяли для відбудови краю, провадить у влас- ній заряді столярську фабрику, виріб соди до прання, посе- редничить у закупні фабричних уряджень і рільничих машин. Поручення виконує безпроводочно і солідно.